CĂRŢILE COPILĂRIEI

NORTON JUSTER

VAMA FANTOMĂ

Cuvintele, sentimentele şi... Milo sunt devin personaje în cel mai surprinzător – şi profund – roman pentru copii din literatura mondială, o carte-cult iubită de fiecare nouă generaţie.

De unde provin toate cuvintele din lume? *Dar numerele*? *Cine are dreptul să piardă timpul*? *Unde este Realitatea*? *Ce sunt Aşteptările*? *Până la ce vârstă putem merge liniştiţi cu capul în nori şi de la ce vârstă coborâm cu picioarele pe pământ*?

Răspunsurile lui Norton Juster pentru toate aceste întrebări le vom regăsi citind Vama fantomă.

Cuprins

O APRECIERE 3
INTRODUCERE 5
UN CUVÂNT DIN PARTEA AUTORULUI 7
CAPITOLUL I. MILO 8
CAPITOLUL II. DINCOLO DE AŞTEPTĂRI 12
CAPITOLUL III. BUN VENIT LA DICŢIONOPOLIS 19
CAPITOLUL IV. ZĂPĂCEALĂ ÎN PIAŢĂ 25
CAPITOLUL V. DOI TIMPI ŞI TREI MIŞCĂRI 31
CAPITOLUL VI. POVESTEA VAG MACABREI 36
CAPITOLUL VII. BANCHETUL REGAL 40
CAPITOLUL VIII. FARSORUL SE OFERĂ VOLUNTAR 45
CAPITOLUL IX. TOTUL E CUM PRIVEŞTI LUCRURILE 49
CAPITOLUL X. O SIMFONIE COLORATA 53
CAPITOLUL XI. DISCORD ŞI ZBANG 61
CAPITOLUL XII. VALEA TĂCUTĂ 68
CAPITOLUL XIII. CONCLUZII NEPLĂCUTE 75
CAPITOLUL XIV. DODECAEDRUL PREIA CONDUCEREA 80
CAPITOLUL XV. PE AICI, SPRE INFINIT 85
CAPITOLUL XVI. UN PĂSĂROI FOARTE MURDAR

88
CAPITOLUL XVII. COMITETUL DE NEÎNTÂMPINARE 96
CAPITOLUL XVIII. CASTELUL DIN AER 102
CAPITOLUL XIX. ÎNTOARCEREA RIMEI ŞI A RAŢIUNII 107
CAPITOLUL XX. LA REVEDERE ŞI SALUT. 114
O APRECIERE

Ştii că te afli în mâini foarte bune când, în mijlocul unui dialog educativ zăpăcitor, autorul te dezarmează:

— Cred că pur şi simplu nu m-am gândit, spuse Milo.

— EXACT! strigă câinele şi alarma îi sună din nou. Acum ştii ce trebuie să faci.

— Mă tem că nu, recunoscu Milo, simţindu-se cam prost.

— Păi, continuă nerăbdător câinele de pază, de vreme ce ai ajuns aici fiindcă nu te-ai gândit, e rezonabil să deduci că trebuie să începi să gândeşti ca să ieşi.

Zicând acestea, sări în maşină.

Inima mi s-a topit la ceea ce a spus după aceea câinele de pază Tock (vezi ilustraţia lui Feiffer), la prima mea lectură, demult: „Te superi dacă mă urc şi eu? Ador plimbările cu maşina!” Iată-l pe Norton Juster cel cu mintea fecundă ciupind coarda corectă exact în momentul oportun.

Vama fantomă ţopăie, levitează, abundă de note corecte în locurile potrivite, cum îi şade bine unei adevărate capodopere. Reacţia primilor critici a fost entuziasmată; ei şi-au garnisit cronicile cu calambururi exuberante şi jocuri de cuvinte justeriene. Comparaţia cu *Alice în Ţara Minunilor* este inevitabilă, „căci autorul demonstrează aceeaşi ingeniozitate, acelaşi sarcasm şi acelaşi spirit ludic în atacul său împotriva folosirii şablonarde a cuvintelor”. Toate bune şi frumoase. E minunată, de fapt, această recunoaştere instantanee de către criticii contemporani. E chiar plăcut, de-a dreptul

duios, să fii comparat cu *Alice*, deşi am bănuiala că Norton Juster ar fi preferat să-i fie asemuită cartea cu *Vântul prin sălcii*. Cartea a fost asemuită până şi cu Bunyan! „Aşa cum *Călătoria pelerinului* îşi propune ca obiectiv trezirea spiritului leneş, *Vama fantomă* tratează problema însufleţirii minţii trândave”.

Cele de mai sus l-ar încânta pe orice tânăr autor, dar comparaţiile cu Carroll şi Bunyan abia încep să ne dea o idee despre calităţile care fac din *Vama fantomă o* carte splendidă. Pentru mine, această scriere minunată este în primul rând produsul minţii şi sufletului lui Norton Juster, *menschkeitul* său. Un alt aspect al minunii: deşi *Vama fantomă* este o fantezie extraordinară, ea este strâns ancorată în aici şi acum, degajă un sentiment viu şi alarmant al realităţii. Jules Feiffer – din clasa rarilor artişti care se pricep să deseneze idei – combină, în superbele lui ilustraţii şocante, trase în peniţă, aceeaşi realitate insistentă cu fantezia neţărmurită.

Vama fantomă este produsul unui loc şi al unui timp care mă umplu de sfâşietoare nostalgie. A apărut la New York în 1961, acel glorios moment din istoria editării cărţilor pentru copii în Statele Unite când noi, puştii norocoşi – Norton, Jules, subsemnatul şi mulţi alţii – eram antrenaţi cu toţii în aventura publicării, plină de riscuri şi de momente înălţătoare, care aproape mi se ştersese din memorie. Unica noastră dorinţă era aceea de a uimi. Nu existau tentaţii, fiindcă banii erau puţini, iar „cărţuliile pentru puştani” erau ferm bătute în cuie la baza „totemului unei cariere literare”. Era, pur şi simplu, lesne să rămâi ingenuu şi curat, să fii tu însuţi într-un mod dezinvolt – o turmă de pui de balenă fericiţi, vânturându-ne lacomele cozi triunghiulare şi plonjând în străfunduri după aur. *Vama fantomă* e aur pur.

Recitind-o acum (până şi Milo s-ar mira de cât de repede au trecut, val-vârtej, treizeci şi cinci de ani), sunt din nou mişcat de aplombul, certitudinea şi strălucirea unei cărţi care *ştia* că trebuie să existe. Îţi declanşează

acelaşi şoc al recunoaşterii ca la prima lectură, aceeaşi emoţie şi pură încântare datorate splendidelor şi trăsnitelor acrobaţii verbale. Totodată, este profetică şi înspăimântător de actuală în ceea ce priveşte viaţa citadină de la sfârşitul anilor nouăzeci. Cartea se ocupă, în termeni fantastici, de probleme temute, precum specializarea excesivă, deficitul de comunicare, conformismul, cupiditatea, toate relele alarmante ale timpurilor noastre. Lucrurile au degenerat de la rău la mai rău şi la hidos. Îndobitocirea Americii progresează în ritm susţinut. Demonul Ignoranţei, al Exagerării Sfruntate (ai cărei colţi feroce sunt meniţi doar „să mutileze adevărul”) şi al meschinei Scuze Străvezii s-au aciuat între zidurile Regatului înţelepciunii, în timp ce Gorgone precum Ura şi Răutatea, Tiranicul Ştie-Tot şi mai ales Triplii Demoni ai Compromisului ocupă poziţii înalte de dregători peste tot în lume. Este evident că preafrumoasele prinţese Rima şi Raţiunea au fost din nou surghiunite. E nevoie de Milo! E nevoie de el şi de prietenii lui dragi, Tock, câinele de pază, şi Farsorul, ca să le mai salveze o dată. Avem nevoie de ei, să se caţere în drăguţa maşină electrică şi să parcurgă drumul plin de meandre din jurul Buclucurilor, al Colinelor Confuziei, al Munţilor Ignoranţei, până la Castelul din Aer unde sunt captive Rima şi Raţiunea, ca să ni le aducă înapoi. În timp ce aşteptăm, să ne bucurăm de marele noroc că ni s-a dat, în urmă cu treizeci şi cinci de ani fericiţi, *Vama fantomă*. *Mazel tov*, Milo, Norton şi Jules! Maurice Sendak 1996

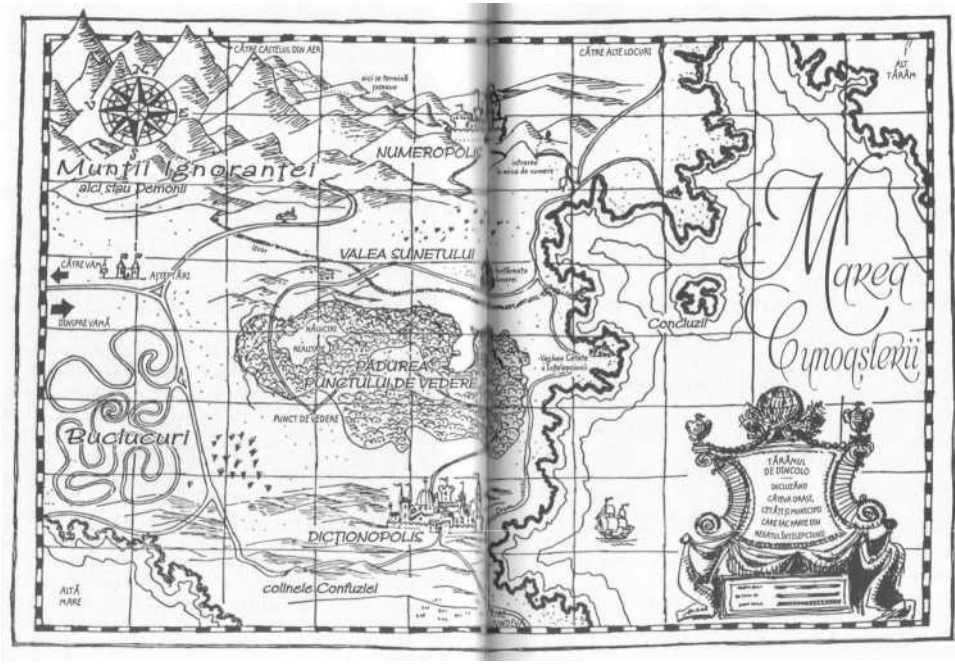

INTRODUCERE

Ca majoritatea lucrurilor bune ce mi s-au întâmplat în viaţă, am scris *Vama fantomă* din dorinţa de a evita altă muncă – ceva ce mi se cerea să fac. Unii oameni procedează astfel. Printre ei, şi eu. Să mă explic.

În 1957, demobilizat din armată, am venit la New York, unde am început să lucrez într-un birou de arhitectură, cu scopul de a acumula experienţa necesară pentru a practica într-o bună zi arhitectura. Căci asta sunt eu în viaţa de zi cu zi şi aşa mă văd. Dacă m-aţi scutura în toiul nopţii ca să mă treziţi şi m-aţi întreba ce sunt, v-aş răspunde, bolborosind, „arhitect”, nu „scriitor”, „profesor” ori altceva. Ceea ce nu înseamnă că aş considera scrisul sau predarea activităţi secundare. Pentru mine, ambele ocupă un loc deosebit de important. Dar arhitectura este cea care mi-a modelat viziunea despre lume şi ataşamentul faţă de anumite idei.

Muncind la New York (1958 – 1959), am dezvoltat un mare interes faţă de felul cum oamenii îşi văd mediul ambiant şi trăiesc în mijlocul lui – ce te face să te simţi

bine ori rău într-o anumită localitate, în care ne construim oraşele şi municipiile. Mi-a venit ideea că ar fi plăcut şi instructiv să scriu o carte pentru copii despre toate astea. La urma urmei, ale lor vor fi conştiinţa şi preocupările care vor modela ambientul viitor. Am primit un grant ca să scriu o carte despre urbanism şi perceperea spaţiului urban: am renunţat la slujbă şi m-am dedicat imediat masivei munci de cercetare absolut necesare pentru un astfel de proiect. Nu peste mult timp, am descoperit adevărul unui vechi proverb: „Când vrea să te pedepsească, Dumnezeu îţi îndeplineşte dorinţele".

După multe luni de trudă, eram epuizat şi descurajat, aşa că mi-am luat o vacanţă şi am plecat la mare pentru câteva zile, mulţumindu-mă să mă plimb pe plajă. Şi, fireşte, ca să nu mă mai preocupe planificarea urbană, a trebuit să mă gândesc la altceva. Hoinărind aşa, mi-am amintit de o conversaţie avută cu câteva luni înainte, la un restaurant. Eram singur la bar, aşteptând să fiu condus la o masă, când lângă mine s-a aşezat un băiat de zece – unsprezece ani. După câteva clipe, m-a întrebat din senin: „Care e cel mai mare număr care există?" O întrebare surprinzătoare, de genul celor pe care tinerii se pricep de minune să le pună. L-am întrebat care credea el că ar fi cel mai mare număr existent, iar când mi-a răspuns, i-am cerut să adauge unu. El mi-a cerut să fac acelaşi lucru. Am continuat ca la ping-pong, iar apoi ne-am simţit minunat discutând despre infinitate şi dându-ne seama că, pur şi simplu, era imposibil să ajungi acolo de aici. Curiozitatea mi-a fost stârnită, am fost proiectat înapoi în amintirile din copilărie, mi-am amintit în ce fel mă gândeam la misterele universului. Aşa că am început să scriu un text pe care l-am socotit la început o povestioară despre confruntarea unui băieţel cu cifrele şi cuvintele, cu sensurile şi alte concepte stranii impuse de sus copiilor.

Cu cât înaintam cu scrisul, cu atât mai distinct îmi aminteam de lucrurile pe care le văzusem şi de care mă

minunasem în copilărie. De ce eram pus să învăţ atâtea chestii aparent irelevante pentru viaţa mea din perioada aceea? Dificultatea de a înţelege lumea şi straniul, ilogicul ei *modus operandi*. Dar, mai ales, cantitatea enormă de timp pe care o petreceam neinteresat de nimic din ceea ce mi se cerea să învăţ ori să fac. Pentru mine, la vârsta de zece ani, pur şi simplu parcă nu existau prea multă Rimă şi Raţiune.

Umpleam, fericit, colile de hârtie, iar povestea creştea. Cel mai grozav lucru era că ţinea departe de gândurile mele cartea la care se presupunea că lucram. Am tot scris, până s-a strâns o colecţie de episoade, dialoguri şi personaje, dar nu aveam idee încotro mă îndreptam. Mă simţeam în al nouălea cer. Mă încânta prilejul de a întoarce lucrurile cu susul în jos, de pe faţă pe dos, şi de a mă delecta cu toate bancurile proaste, calamburile şi jocurile de cuvinte aflate de la tata când eram mic.

După ce scrisesem circa cincizeci de pagini, o prietenă le-a dat unui redactor de editură cunoscut de ea. Peste câteva săptămâni, mi s-a oferit un contract ca să termin cartea. Dumnezeule! Era de-acum o carte care trebuia terminată! Nu mai era o simplă joacă. N-o mai posedam eu, mă poseda ea pe mine! Am luat-o de la început, făcând tot posibilul ca să uit de contract, încetul cu încetul, munca a redevenit amuzantă. După vreo şase luni, prinţesele fuseseră eliberate, se reinstaurase oarece ordine, cel puţin temporar, şi atât Milo cât şi eu învăţasem câte ceva.

Se cuvin adăugate câteva vorbe despre ilustraţii. Pe vremea când scriam cartea, împărţeam un duplex mare şi cam dărăpănat din New York City cu Jules Feiffer. Jules se afla la începutul carierei. îl intriga dute-vino-ul de la etajul de deasupra şi, din când în când, citea secţiuni din manuscrisul meu şi făcea crochiuri pentru posibile ilustraţii. Schiţele acelea erau splendide – perfect adecvate spiritului cărţii.

Am hotărât împreună ca el să fie ilustratorul. Existau, însă, câteva piedici mărunte. El, pur şi simplu, detesta să deseneze unele lucruri. În primul rând, hărţi. Eu mă dau în vânt după hărţi, cred că unul dintre motivele pentru care am scris povestea era faptul că puteam include în ea o hartă, precum în volumaşele lui Arthur Ransome cu care mă desfătasem în copilărie. Aşa că la hartă am lucrat împreună. Lui Jules nu-i plăcea să deseneze nici cai. În scena de la sfârşit, când prinţesele şi Milo sunt salvaţi din ghearele demonilor, oştirile Regatului înţelepciunii vin călare. Primele schiţe ale lui Jules îi înfăţişau pe luptători călare pe pisici. De la o vreme, totul a devenit un fel de joc: el inventa moduri de a desena aşa cum dorea, pe când eu născoceam lucruri care să-l pună în dificultate maximă. Bunăoară, în Munţii Ignoranţei există o ceată de demoni care-l ameninţă pe Milo. Printre ei, Triplii Demoni ai Compromisului. Unul e scund şi gras, al doilea înalt şi slab, iar al treilea e asemănător celorlalţi doi. Dintr-un motiv oarecare, n-au fost ilustraţi. Jules s-a răzbunat, totuşi, pe mine, desenându-mă ca Omul-Dacă-Vreme (p. 24), un semilunatic mic de statură, chel şi bondoc, în togă. Total nedrept, deoarece toţi cunoscuţii ştiu că eu nu port niciodată togă.

Oricum, n-am mai reluat lucrul la volumul despre perceperea problemelor urbanismului, dar partea curioasă este că multe idei pe care le avusesem pentru acea carte s-au strecurat în final în *Vama fantomă*. Poate într-o zi mă voi întoarce la acel proiect, ca să evit să fac altă treabă.

Norton Juster

UN CUVÂNT DIN PARTEA AUTORULUI

Vama fantomă a fost prima carte publicată de mine. Cu mai bine de cincizeci de ani în urmă. Înainte de ea nu scrisesem nimic, iar graficianul, un vechi prieten, nu ilustrase nicio carte pentru copii. Nu ştiam prea bine la ce ne angajaserăm, dar am senzaţia că tocmai din acest

motiv proiectul a fost încununat de succes. N-am urmat nicio regulă, n-am ţinut cont de sfaturi. Pur şi simplu am făcut ceea ce consideram că este bine.

Marea mea sursă de inspiraţie a fost tata. El era un om liniştit şi răbdător, care-mi încuraja ideile nu o dată năstruşnice şi imaginaţia debordantă. Avea un subtil simţ al umorului şi o dragoste specială pentru jocuri de cuvinte şi calambururi, moştenită de mine şi care, într-un fel sau altul, apare în multe din povestirile mele. Venise în America de copil, cu mama lui, cam la începutul secolului XX. Erau din România.

Eu n-am fost niciodată în România. Când am aflat că-mi va fi publicată cartea acolo, m-a emoţionat gândul că s-ar putea să aflu mai multe despre ţara natală a tatii, despre cum i-a fost influenţată şi formată viaţa.

Am convingerea că vieţile ne sunt influenţate crucial de experienţele timpurii, de locul în care am crescut şi am început să devenim cei care suntem acum.

Americanul Samuel Juster era un produs al României şi Americii, iar americanul Norton Juster e continuarea acelei moşteniri amalgamate. Sunt nerăbdător să aflu mai multe despre el şi despre mine însumi.

Sper să vă placă povestea mea. *Ianuarie 2013*

CAPITOLUL I. MILO

A fost odată ca niciodată un băiat numit Milo, care nu ştia ce să facă cu sine însuşi – nu doar în anumite momente, ci permanent.

Când era la şcoală, tânjea să fie afară, iar când era afară, tânjea să fie înăuntru. Pe drum se gândea să ajungă acasă şi când ajungea acasă se gândea să plece. Oriunde s-ar fi aflat, dorea să se afle altundeva, iar când ajungea altundeva, se întreba de ce-şi dăduse atâta osteneală. Nimic nu-l interesa cu adevărat, cu atât mai puţin, lucrurile care s-ar fi cuvenit să-l intereseze.

„Am impresia că aproape totul este pierdere de

vreme”, remarcă el într-o zi, întorcându-se fără chef acasă de la şcoală. „Nu văd ce rost are să înveţi să rezolvi probleme nefolositoare, să scazi morcovi din morcovi, să ştii unde se află Etiopia şi cum se ortografiază corect «februarie»”.

Deoarece nimeni nu-şi bătea capul să-i explice că altfel stăteau lucrurile, el privea procesul acumulării de cunoştinţe drept cea mai mare pierdere de vreme posibilă.

În timp ce băiatul şi nefericitele sale gânduri înaintau în mare grabă (căci, dacă nu era niciodată nerăbdător să fie acolo unde se ducea, îi plăcea să ajungă cât mai curând posibil), i se părea un miracol extraordinar că lumea, deşi atât de vastă, părea uneori atât de mică şi de goală.

„Cel mai trist e”, continuă el, abătut, „că nu am nimic de făcut, nu am chef să merg nicăieri, nu există aproape nimic demn de văzut”.

Îşi punctă această ultimă cugetare cu un suspin atât de profund, încât o vrabie care ciripea pe acolo îşi întrerupse trilul şi dădu zor să se întoarcă la familia ei.

Fără a se opri sau a-şi ridica privirea din pământ, Milo trecu în viteză pe lângă clădirile şi prăvăliile

animate aliniate pe stradă şi, după câteva minute, ajunse acasă. Trecu fulgerător prin foaier, sări în lift – doi, trei, patru, cinci, şase, şapte, opt şi afară, deschise uşa apartamentului, dădu buzna în camera lui, se trânti supărat într-un fotoliu şi bombăni, bleg: „Încă o după-amiază interminabilă!”

Supărat, îşi trecu în revistă posesiunile: cărţile a căror lectură îi cerea prea mult efort, uneltele pe care nu învăţase cum să le folosească, micul automobil electric nepornit de câteva luni – ori, poate, ani? – sutele de alte jocuri şi jucării, crose şi mingi, bucăţele şi piese împrăştiate peste tot. Şi, deodată, pe o latură a încăperii, chiar lângă fonograf, observă un lucru pe care era sigur că nu-l mai văzuse niciodată.

Cine-i putuse aduce un pachet atât de mare şi de bizar? Căci, dacă nu era chiar cubic, în mod evident nu era nici sferic, fiind cu certitudine mai voluminos decât oricare colet mare de dimensiuni reduse văzut de el vreodată.

Pe o latură a pachetului era lipit un plic de un albastru intens, cu inscripţia simplă:

PENTRU MILO, CARE ARE TIMP BERECHET.

Dacă ai primit vreodată un colet-surpriză, îţi vine uşor să-ţi imaginezi cât de uluit şi de curios era Milo, iar dacă n-ai primit, fii atent, că nu-i exclus să capeţi unul la un moment dat.

„Nu cred că-i ziua mea”, îşi spuse el, nedumerit. „Iar până la Crăciun mai sunt câteva luni bune; oricum, n-am fost prea cuminte, n-am fost cuminte deloc”. Era obligat să recunoască asta măcar pentru sine. „Aproape sigur că n-o să-mi placă, dar, de vreme ce nu ştiu cine mi l-a trimis, este evident că nu-l pot returna”.

Mai chibzui puţin, după care deschise plicul, doar ca să fie politicos.

O GHERETĂ VAMALĂ AUTENTICĂ, scria acolo, şi continuă:

UŞOR DE ASAMBLAT ACASĂ, PENTRU A FI

FOLOSITĂ DE CEI CARE N-AU CĂLĂTORIT NICIODATĂ PE TĂRÂMUL DE DINCOLO.

„De dincolo de ce?” gândi Milo şi citi mai departe:

PACHETUL CONŢINE URMĂTOARELE:

y

Una (1) gheretă de taxare autentică, de montat după instrucţiuni.

Trei (3) semne de avertizare, de folosit cu circumspecţie.

Monede asortate pentru plata taxei de trecere.

Una (1) hartă adusă la zi, trasată cu exactitate de maeştrii cartografi, reproducând detalii naturale şi detalii construite de om.

Una (1) broşură cu regulamente şi reguli de circulaţie, care nu trebuie îndoită sau ruptă. Încheierea era tipărită cu litere mai mici în josul paginii:

NU GARANTĂM REZULTATELE, DAR DACĂ NU SUNTEŢI PERFECT MULŢUMIT, VĂ VOM DESPĂGUBI PENTRU TIMPUL PIERDUT.

Urmând instrucţiunile, care-i cereau să taie aici, să ridice dincolo, să îndoaie de jur-împrejur, Milo despacheta cât ai clipi ghereta şi o aşează pe platforma ei. Fixă geamurile în găurile lor şi ataşă acoperişul, proiectat să depăşească linia pereţilor, apoi fixă cutia pentru monede. Semăna foarte mult cu gheretele pentru taxa de autostradă pe care le văzuse de nenumărate ori în excursiile de familie, numai că, normal, era mult mai mică şi de culoare violet.

„Ce cadou straniu”, îşi zise el. „Ar fi putut, cel puţin, trimite şi o autostradă, căci în lipsa ei, chestia asta este absolut inutilă”.

Dar neavând deocamdată poftă să se joace cu altceva, montă şi cele trei anunţuri:

REDUCEŢI VITEZA LA APROPIEREA DE BARIERĂ

VĂ RUGĂM PREGĂTIŢI SUMA EXACTĂ

GÂNDIŢI-VĂ LA DESTINAŢIA DUMNEAVOASTRĂ şi despături încet harta.

Aşa cum scria în instrucţiuni, era o hartă splendidă, multicoloră, înfăţişând şoselele principale, râurile şi mările, oraşele şi municipiile, munţii şi văile, intersecţiile şi ocolirile, punctele de interes deosebit din punct de vedere estetic şi istoric.

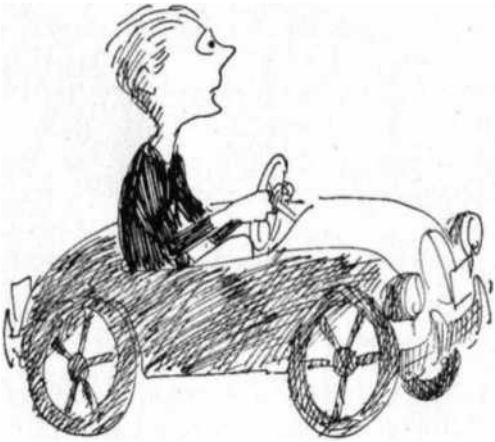

Unica problemă era că Milo nu auzise în viaţa lui de locurile trecute pe hartă, ale căror denumiri sunau extrem de bizar.

„Nu cred că există o asemenea ţară”, conchise el, după un studiu aprofundat al hărţii. „Bine, oricum nu are importanţă”.

Cu ochii închişi, împunse harta cu degetul.

„Dicţionopolis”, silabisi Milo rar, văzând alegerea făcută de degetul său. „Perfect, pot merge acolo la fel de bine ca altundeva”.

Traversă camera şi şterse de praf, grijuliu, maşinuţa electrică. Apoi, luând cu el harta şi broşurică de instrucţiuni, sări în maşinuţă şi, neavând ceva mai bun de făcut, o conduse încet până la ghereta de taxare. Introduse moneda şi trecu mai departe, gândind pentru sine: „Sper să fie un joc interesant, altfel după-amiaza va fi teribil de plictisitoare”.

CAPITOLUL II. DINCOLO DE AŞTEPTĂRI

Deodată se pomeni circulând cu viteză pe o şosea rurală necunoscută, iar când privi înapoi peste umăr, nu mai zări nici ghereta de taxare, nici camera lui, ba nici măcar imobilul unde locuia. Ceea ce începuse ca o fantezie era acum teribil de real.

„Ce întâmplare nemaipomenită”, gândi el (exact cum gândiţi dumneavoastră acum). „Jocul ăsta e mult

mai serios decât crezusem, căci iată-mă mergând pe un drum pe care nu l-am văzut niciodată, îndreptându-mă către un loc pe care nu l-am văzut niciodată, totul din pricina unei gherete de taxare apărută din neant. Sunt foarte bucuros, oricum, că e o zi frumoasă pentru excursii", conchise el, plin de speranţă, întrucât în acel moment acela era singurul lucru pe care îl ştia.

Soarele strălucea, bolta cerului era curată, toate culorile păreau mai vii şi mai bogate decât şi le amintea. Florile luceau ca spălate şi lustruite, pomii înalţi de pe marginile şoselei îşi tremurau în văzduh verdele argintiu.

BUN VENIT ÎN AŞTEPTĂRI, zicea un indicator scris cu mare grijă de pe o casă mică de la marginea drumului.

OFERIM CU BUCURIE INFORMAŢII, PREZICERI ŞI CONSILIERE. PARCAŢI AICI ŞI CLAXONAŢI.

Când claxona prima dată, din căsuţă ieşi alergând un omuleţ îmbrăcat într-o mantie lungă, vorbind cât

putea de repede şi repetând întruna:

— Măi, măi, măi, bun venit, bun venit, bun venit în Aşteptări, în Aşteptări, în Aşteptări. Nu avem prea mulţi vizitatori zilele astea, e sigur că nu avem prea mulţi vizitatori. Ce pot să fac pentru dumneavoastră?

Eu sunt Omul-Dacă-Vreme.

— Sunt pe drumul bun spre Dicţionopolis? se interesă Milo, uşor descumpănit de exuberanta primire.

— Păi să vedem,

ăi s-a vedem, păi să vedem, reîncepu omuleţul. Nu cunosc niciun drum rău spre Dicţionopolis; prin urmare, dacă şoseaua asta duce la Dicţionopolis, trebuie să fie cea bună; dacă nu duce, sigur e drumul bun spre altundeva, asta fiindcă nu există drumuri rele spre nicăieri. Crezi că o să plouă?

— Parcă dumneavoastră eraţi Omul-Vreme, răspunse Milo, încurcat.

— O, nu, eu sunt Omul-Dacă-Vreme, pentru că, la urma urmei, e mai important dacă va fi vreme decât cum va fi vremea1.

Zicând acestea, eliberă vreo douăsprezece baloane care se înălţară la cer.

— Trebuie să constatăm în ce direcţie bate vântul, zise, chicotind la glumiţa lui şi privind cum dispăreau baloanele în toate direcţiile.

— Ce fel de loc sunt Aşteptările? întrebă Milo, incapabil să guste umorul şi îndoindu-se serios că omuleţul era întreg la cap.

— Bună întrebare, bună întrebare! exclamă acesta. Aşteptările sunt locul unde trebuie să mergi înainte de a te duce acolo unde vrei să te duci. Fireşte, unii oameni nu trec dincolo de Aşteptări, dar slujba mea este să le dau ghes să se ducă, de le place ori nu. Ei, dar ce altceva pot să fac pentru tine?

Înainte ca Milo să-i răspundă, se repezi în căsuţă şi după o secundă reapăru cu o haină nouă şi o umbrelă.

— Cred că găsesc şi singur calea, zise Milo, deloc sigur că va izbuti să se descurce.

Dar, cum nu-l înţelegea deloc pe omuleţ, îşi spunea că era mai bine să-şi vadă de drum, cel puţin până întâlnea pe cineva ale cărui propoziţii să nu sune ca şi cum ar fi avut acelaşi sens rostite de la cap sau de la coadă.

— Splendid, splendid, splendid! exclamă Omul-Dacă-Vreme. Dacă găseşti singur drumul sau nu, e sigur că vei găsi un drum. Dacă găseşti drumul meu, te rog să mi-l dai înapoi, căci l-am pierdut cu mulţi ani în urmă. Îmi imaginez că acum e destul de înţelenit. Spuneai că o să plouă, nu? Cu asta, deschise umbrela şi privi, nelinişti, spre cer.

— Mă bucur că ai luat o hotărâre de unul singur. Eu nu pot suferi să hotărăsc ceva, dacă e bun ori rău, sus ori jos, înăuntru ori afară, ploaie ori soare. Aşteaptă-te la orice, e deviza mea, şi atunci neaşteptatul nu se va întâmpla. Acum te rog să conduci cu grijă. La revedere, la revedere, la revedere!

Ultimul „la revedere” fu înecat de un tunet enorm,

iar Milo, şofând în josul drumului în lumina orbitoare a soarelui, îl văzu pe Omul-Dacă-Vreme stând în mijlocul unei violente ruperi de nori, care parcă se descărca numai asupra lui.

Acum şoseaua cobora într-o vale largă şi verde şi continua până se pierdea în zare. Maşinuţa se hurduca, depunând un efort minim, iar Milo aproape că nu trebuia să apese pe acceleraţie ca să prindă viteza dorită. Era mulţumit că-şi reluase călătoria.

„E cât se poate de plăcut să petreci ceva vreme în Aşteptări”, îşi zise, „dar n-aş fi ajuns nicăieri dacă aş fi stat la taifas toată ziua cu omuleţul acela bizar. Cea mai excentrică persoană pe care am întâlnit-o”, îşi continuă el gândul, fără să ştie câte persoane excentrice avea să mai cunoască în scurtă vreme.

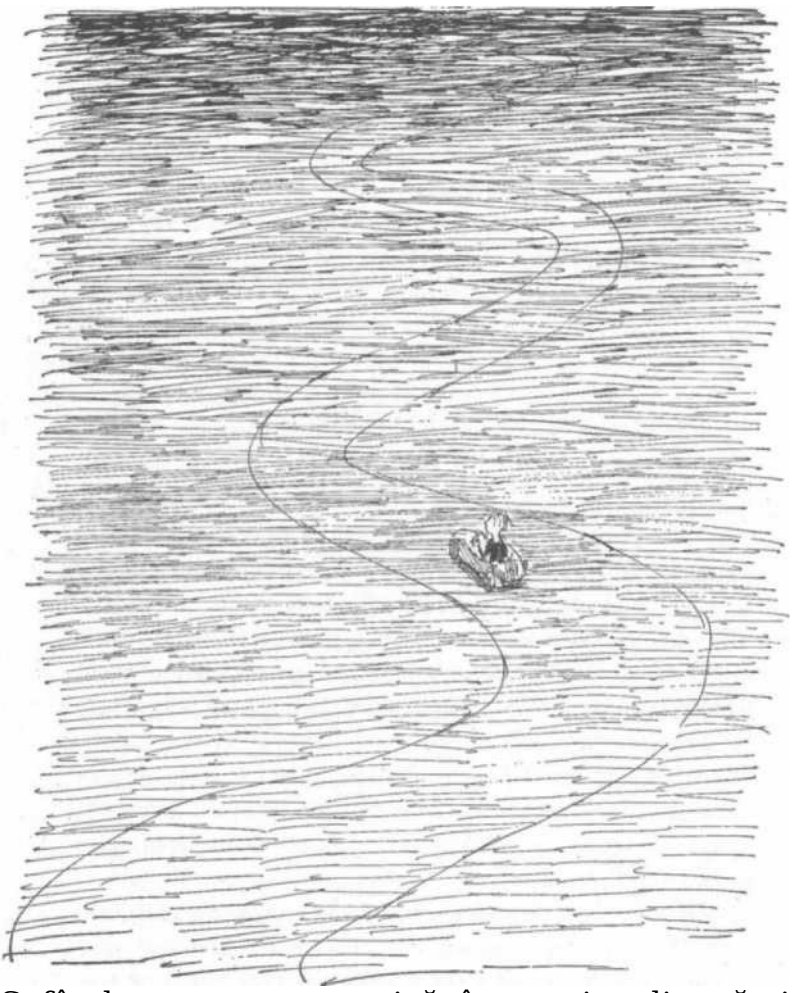

Şofând pe şoseaua paşnică, începu imediat să viseze cu ochii deschişi, mai puţin atent încotro mergea. Nu peste mult timp, atenţia îi slăbi de tot. De aceea, la o bifurcaţie, unde indicatorul arăta spre stânga, Milo viră la dreapta, pe un drum suspect, care părea greşit din toate punctele de vedere.

Peisajul se schimbă de cum părăsi şoseaua principală. Cerul deveni plumburiu şi, odată cu el, tot ţinutul parcă îşi pierdu culorile, îmbrăcând aceeaşi haină monotonă. Tăcerea era desăvârşită, până şi aerul atârna greu. Păsările cântau numai melodii terne şi drumul

şerpuia necontenit, într-o serie nesfârşită de serpentine ascendente. Milă după milă după milă după milă conduse, iar acum, treptat, maşina încetini tot mai mult, până când abia dacă se mai mişca.

„Pare-mi-se că nu ajung nicăieri”, căscă Milo, dintr-odată somnoros şi încet la minte. „Sper că n-am cotit pe un drum greşit”.

Milă după milă după milă după milă, şi totul deveni mai gri şi mai monoton. În cele din urmă, maşina se opri pur şi simplu şi, în pofida eforturilor lui, nu vru să mai înainteze niciun centimetru.

— Mă întreb unde sunt, zise Milo, cu îngrijorare în ton.

— Eşti în… Buclucuri, se vaită o voce care părea îndepărtată.

Băiatul îşi roti repede privirea, să vadă cine vorbise. Nimeni, nicăieri. Totul era cât îţi poţi imagina de tăcut şi de nemişcat.

— Da… Buclucuri, se tângui altă voce, dar el tot nu văzu pe nimeni.

— CE SUNT BUCLUCURILE? strigă el tare, străduindu-se cât putea de tare să observe cine-i va răspunde.

— Buclucurile, prietene, sunt locul unde nu se întâmplă niciodată nimic şi nimic nu se schimbă.

De data asta, vocea se auzi atât de aproape că Milo tresări surprins, pentru că, aşezată pe umărul său drept, atât de uşoară că nici n-o simţea, stătea o creatură mititică, exact de culoarea cămăşii lui.

— Permite-ne să ne prezentăm cu toţii, continuă creatura. Suntem letargarienii, la dispoziţia ta.

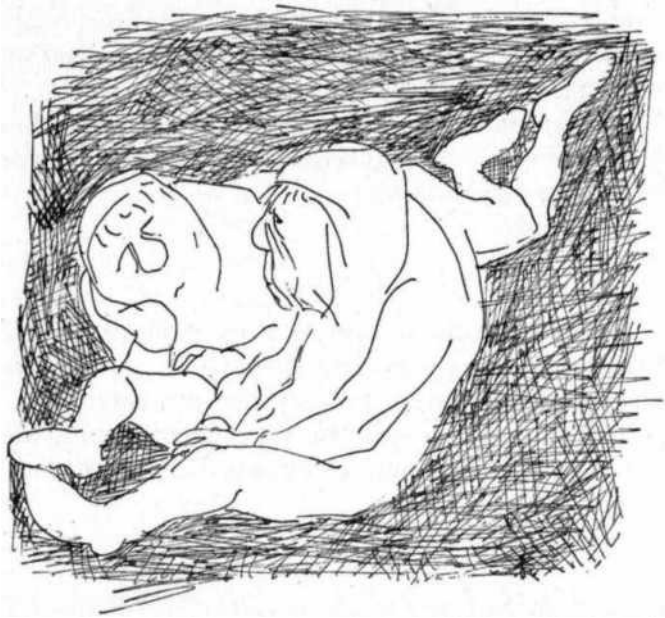

Milo privi în jur şi, pentru întâia oară, băgă de seamă că erau cu zecile, şezând pe maşină, stând în picioare pe carosabil, tolănite prin toţi pomii şi tufele. Erau extrem de greu de distins, fiindcă aveau exact culoarea lucrului pe care se întâmpla să şadă ori în apropierea căruia se aflau. Fiecare era copia fidelă a alteia, cu excepţia culorii, fireşte, iar unele semănau mai mult cu celelalte decât cu ele însele.

— Încântat de cunoştinţă, zise Milo, nesigur dacă era încântat sau nu. Mă gândesc că m-am rătăcit. Mă puteţi ajuta, vă rog?

— Să nu spui „gândesc”, zise o creatură ce şedea pe pantoful lui, căci cea de pe umărul lui adormise. E interzis prin lege!

Căscă şi aţipi şi ea imediat.

— Nimănui nu-i este permis să gândească în Buclucuri, continuă o a treia, pe care o fura deja somnul.

De cum îi vorbea, fiecare creatură adormea şi o alta continua conversaţia, fără nicio întrerupere.

— Nu ai la tine regulamentul? E ordonanţa locală 175389-J.

Milo scoase iute din buzunar broşura cu reguli, o deschise la pagina respectivă şi citi: „Ordonanţa 175389-J. Este nelegiuit, ilegal şi neetic să gândeşti, să te gândeşti, să te răzgândeşti, să bănuieşti, presupui, raţionezi, meditezi sau speculezi cât timp te afli în Buclucuri. Orice încălcare a legii va fi aspru pedepsită”.

— Ce lege ridicolă! exclamă Milo, absolut indignat. Toată lumea gândeşte!

— Noi nu! strigară imediat, în cor, letargarienii.

— Şi nici tu, majoritatea timpului, zise o creatură galbenă, aşezată pe o narcisă. De-aia te afli aici. Nici nu te-ai gândit, nici n-ai fost atent. Cei care nu sunt atenţi se pomenesc deseori împotmoliţi în Buclucuri.

Cu asta, se rostogoli de pe floare şi căzu, sforăind, în iarbă.

Milo nu se putu abţine să nu râdă de strania comportare a micii creaturi, deşi ştia că gestul lui putea fi nepoliticos.

— Încetează imediat! ordonă creatura cadrilată, ţinându-se strâns de ciorapul lui. Să râzi e împotriva legii! Nu ai la tine regulamentul? Ordonanţa locală 57438 l-W.

Deschizând din nou cărţulia, Milogăsi ordonanţa 574381-W: „În Buclucuri, râsul e dezavuat, iar zâmbitul e permis doar în zilele de joi, din două în două săptămâni Contravenienţii vor fi pedepsiţi cu cea mai mare severitate”.

— Bine, dar dacă nu puteţi râde sau gândi, ce aveţi voie să faceţi? întrebă Milo.

— Orice, atâta timp cât nu e ceva, şi totul, câtă vreme nu înseamnă nimic, îi explică altă creatură. O mulţime de lucruri sunt de făcut. Avem un program foarte încărcat... La ora 8.00 ne trezim şi pe urmă ne petrecem timpul:

De la 8.00 la 9.00, visând cu ochii deschişi.

De la 9.00 la 9.30, cu moţăitul de dimineaţa devreme.

De la 9.30 la 10.30, trândăvim şi tragem de timp.

De la 10.30 la 11.30, ne facem somnul de dimineaţa târzie.

De la 11.30 la 12.00, ne socotim timpul şi mâncăm de prânz.

De la 13.00 la 14.00, lâncezim şi pierdem vremea.

De la 14.00 la 14.30, ne facem somnul de după-amiază timpurie.

De la 14.30 la 15.30, amânăm pe mâine ceea ce

putem face azi. De la 15.30 la 16.00, ne facem somnul de după-amiază târzie.

De la 16.00 la 17.00, lenevim şi ne tolănim până la cină.

De la 18.00 la 19.00, tărăgănăm.

De la 19.00 la 20.00, ne facem somnul de seara devreme, apoi, timp de o oră înainte de a merge la culcare la 21.00, pierdem vremea.

După cum vezi, nu ne rămâne aproape deloc timp pentru a sta pe gânduri, a rămâne în urmă, a ne târşâi picioarele, a zăbovi, aşa că, dacă ne-am opri ca să râdem sau să gândim, n-am termina nimicul.

— Vrei să spui „n-am termina nimic”, o corectă Milo.

— Nu vrem să terminăm nimic, se răsti altă creatură, supărată. Vrem să terminăm nimicul, şi asta o putem face fără ajutorul tău.

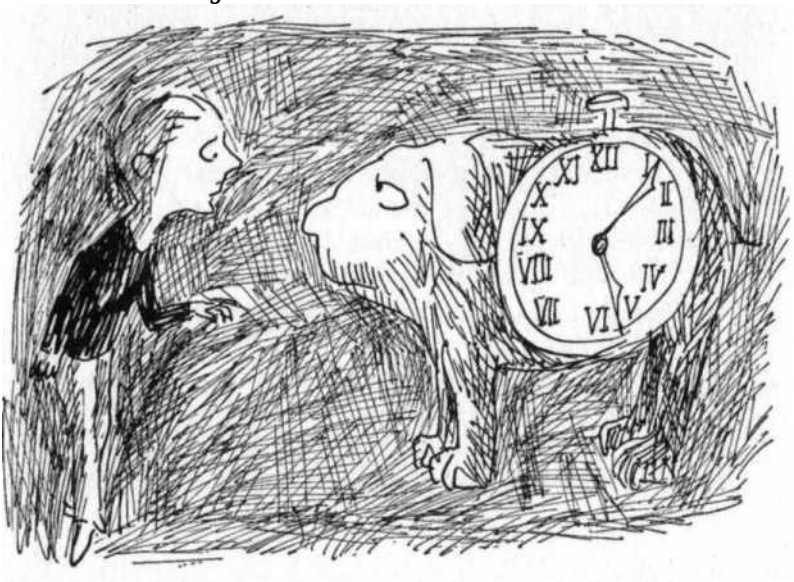

— Vezi tu, continuă alta, pe un ton mai conciliant, e de fapt destul de dificil să nu faci nimic toată ziua, aşa că o dată pe săptămână ne luăm concediu şi nu mergem nicăieri, care e exact locul spre care mergeam când ai apărut tu. Vrei cumva să ni te alături?

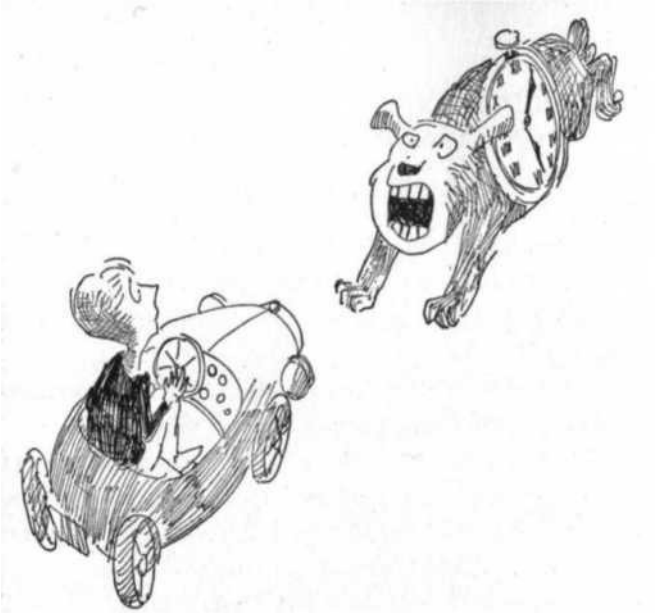

„Aş putea”, îşi spuse Milo, „doar tot acolo merg şi eu”.

— Spuneţi-mi, zise el căscând, căci se simţea la rându-i gata să tragă un pui de somn, toată lumea de aici nu face nimic?

— Toată lumea, în afară de teribilul dulău de pază2, ziseră două creaturi, tremurând la unison. El amuşină peste tot, ca să se asigure că nimeni nu pierde vremea. Un personaj absolut detestabil.

— Dulăul de pază? întrebă Milo, mirat.

— DULĂUL! strigă alta, leşinând de frică, deoarece pe drum în jos venea în goană, lătrând furios şi stârnind un imens nor de praf, exact câinele de pază la care se referiseră.

— FUGIŢI!

— Trezlţi-vă!

— FUGIŢI!

— VINE!”

— DULĂUL!

Ţipete isterice umplură văzduhul, iar letargarienii se risipiră în toate direcţiile şi în curând nu se mai văzu nici

picior de ei.

— MRRRHAMRRR! făcu dulăul, năpustindu-se asupra maşinii, pufăind şi gâfâind cu putere.

Milo făcu ochii mari, fiindcă acolo, în faţa lui, stătea un câine mare cu un cap absolut normal, patru labe şi coadă, însă în loc de corp avea un ceas deşteptător care ticăia tare.

— Ce cauţi aici? mârâi dulăul de pază.

— Ia, omor şi eu timpul, zise Milo. Vezi tu…

— OMORI TIMPUL?! urlă câinele, atât de furios încât i se declanşa alarma. E destul de rău să *pierzi* timpul, darămite să-l omori!

Ideea îl făcu să se cutremure.

— Ce cauţi în Buclucuri? N-ai unde să te duci altundeva?

— Eram în drum spre Dicţionopolis când m-am împotmolit aici, explică Milo. Mă poţi ajuta?

— Să te ajut? Trebuie să te ajuţi singur, replică dulăul, trăgând, atent, ceasul cu laba stângă din spate.

Presupun că ştii din ce cauză te-ai împotmolit.

— Cred că pur şi simplu nu m-am gândit, spuse Milo.

— EXACT! strigă câinele şi alarma îi sună din nou. Acum ştii ce trebuie

să faci. –Mă tem că nu, recunoscu Milo, simțindu–se

— Păi, continuă nerăbdător câinele de pază, de vr

fiindcă nu te-ai gândit, e rezonabil să deduci că trebuie să începi să gândeşti ca să ieşi. Zicând acestea, sări în maşină.

— Te superi dacă vin şi eu? Ador plimbările cu maşina. Milo se puse pe gândit, cât putea de intens (îi venea greu, căci nu era obişnuit). Se gândi la păsări care înoată şi la peşti care zboară. Se gândi la prânzul de ieri şi la cina de mâine. Se gândi la cuvinte care încep cu J şi la numere terminate în cifra 3. Pe măsură ce gândea, roţile prinseră a se învârti.

— Ne mişcăm, ne mişcăm! strigă el, fericit.

— Gândeşte mai departe! îl cicăli dulăul.

Maşinuţa înainta tot mai repede, în timp ce creierul lui Milo trepida de activitate. Începură să meargă la vale. Peste câteva minute ieşiseră din Buclucuri şi se aflau din nou pe şoseaua principală. Culorile, toate, îşi recăpătaseră strălucirea originală şi, zburând ca săgeata pe drum, Milo continua să se gândească la tot felul de lucruri: la multele ocoliri şi viraje greşite, atât de uşor de

făcut, la cât de bine era că înaintau şi, mai ales, la câte puteai realiza cu puţină gândire. Dulăul, cu nasul în vânt, stătea liniştit, lăsat pe spate, ticăind din ceas.

CAPITOLUL III. BUN VENIT LA DICTIONOPOLIS

— Te rog să mă ierţi pentru comportarea grosolană, zise dulăul, după ce merseseră ceva vreme, dar, ştii, tradiţia este ca dulăii de pază să fie feroce…

Milo era atât de uşurat că scăpase din Buclucuri încât îl asigură pe câine că nu-i purta pică, ba de fapt îi era recunoscător pentru ajutor.

— Splendid! strigă dulăul. Sunt încântat. Nu mă îndoiesc că vom fi prieteni la cataramă tot restul excursiei. Poţi să-mi spui Tock.

— Ciudat nume pentru un câine care face *tic-tic-tic* toată ziua, observă Milo. De ce nu ţi s-a spus…

— Nu pronunţa numele, sări câinele, iar Milo văzu că ochii i se umpleau de lacrimi.

— N-am vrut să te jignesc, îl asigură Milo, care nu voia deloc să-l jignească.

— Nu-i nimic, zise dulăul, recâştigându-şi stăpânirea de sine. E o întâmplare veche şi tristă, dar acum ţi-o pot povesti. Când s-a născut fratele meu, primul căţelandru din familie, părinţii s-au bucurat nespus şi i-au pus numele Tick, în aşteptarea sunetului pe care erau siguri că-l va scoate. Când i-au întors pentru întâia oară cheiţa, au descoperit, sideraţi, că în loc de *tic-tic-tic* el făcea *toc-toc-toc*. Au dat fuga la Evidenţa Populaţiei să-i schimbe numele, dar era prea târziu. Fusese deja înscris oficial, nu se mai putea face nimic. Când am sosit şi eu pe lume, părinţii, hotărâţi să nu repete greşeala şi considerând că era logic ca toţi copiii lor să producă acelaşi sunet, m-au botezat Tock. Restul, fireşte, ţi-e cunoscut: fratelui meu i se spune Tick pentru că face *roctoc-toc*, iar eu mă numesc Tock pentru că fac *tic-tic-tic*. Amândoi vom purta povara numelor greşite toată viaţa. Părinţii noştri s-au supărat atât de tare, încât au renunţat să mai aibă copii şi şi-au dedicat vieţile muncii caritabile întru ajutorarea

săracilor şi flămânzilor.

— Dar cum ai devenit dulău de pază? interveni Milo, sperând să schimbe subiectul, deoarece Tock suspina de-acum destul de tare.

— Şi asta, zise dulăul, frecându-se la ochi cu o labă, tot datorită tradiţiei. Ai mei au fost întotdeauna dulăi de pază, din tată în fiu, din zorii istoriei. Vezi, continuă el, simţindu-se ceva mai bine, cândva n-a existat niciun fel de timp, ceea ce pentru oameni era foarte neconvenabil. Nu-şi dădeau seama dacă mănâncă de prânz ori de seară şi pierdeau trenul în mod regulat. Deci s-a inventat timpul, ca să delimiteze ziua, iar ei să ajungă acolo unde trebuia. Când au început să măsoare timpul aflat la dispoziţia lor, cu 60 de secunde într-un minut, 60 de minute într-o oră, 24 de ore într-o zi şi 365 de zile într-un an, li s-a părut că au mai mult decât pot folosi vreodată. „Dacă-i aşa de mult, nu poate fi prea preţios” era opinia generală, şi timpul a început să fie discreditat. Lumea îl pierdea, ba îl mai şi dăruia. Atunci ni s-a încredinţat misiunea să veghem ca nimeni să nu mai piardă vremea, zise dulăul, îndreptându-şi, mândru, spinarea. Căci, vezi tu – acum stătea cu o labă din spate pe banchetă şi cu una pe parbriz, gesticulând cu cele din faţă şi strigând – timpul este averea noastră cea mai importantă, mai preţioasă decât diamantele. Mărşăluieşte înainte, el şi mareele nu aşteaptă după niciun om şi…

La acest punct din tiradă, maşina se lovi de o denivelare din şosea, iar dulăul de pază se prăbuşi, căzând o grămadă pe scaunul din dreapta fată, cu alarma sunând furios.

— Ai păţit ceva? strigă Milo.

— Umf, bombăni Tock. Iartă-mi înflăcărarea, dar înţelegi ce-am vrut să spun.

Merseră mai departe, iar Tock continuă să-i explice valoarea timpului, citând filosofi antici şi poeţi, ilustrând fiecare idee cu gesturi ample, care-l duceau periculos de aproape de a cădea cu capul înainte din automobilul aflat

în plină viteză.

m

Nu peste mult timp, zăriră în depărtare turnurile şi flamurile din Dicţionopolis, scânteietoare în lumina soarelui, iar peste alte câteva momente, ajunseră în dreptul marelui zid exterior şi se opriră la poarta cetăţii.

— Hm-hm! făcu străjerul, dregându-şi glasul şi luând poziţia de drepţi. Sunteţi la Dicţionopolis, regatul fericit, convenabil amplasat pe Colinele Confuziei şi mângâiat de brize dulci dinspre Marea Cunoaşterii. Astăzi, prin edict regal, e zi de târg. Aţi venit să

cumpăraţi ori să vindeţi?

— Ce-aţi spus? întrebă Milo.

— Să cumpăraţi ori să vindeţi, să cumpăraţi ori să vindeţi? repetă, nervos, paznicul porţii. Care din ele? Trebuie să fi venit dintr-un motiv sau altul.

— Păi, eu… începu Milo.

— Haide, haide, dacă n-ai un motiv, sigur că ai cel puţin o explicaţie sau un pretext, îl întrerupse străjerul.

Milo clătină din cap.

— Foarte grav, foarte grav, zise străjerul, clătinând şi el din cap. Nu poţi intra fără motiv. Medita un moment, apoi continuă:

— Aşteaptă puţin, poate că am eu unul vechi pe care să-l foloseşti.

Scoase din ghereta gărzii un geamantan uzat şi scotoci nerăbdător în el, mormăind în barbă:

— Nu… nu… nu… Ăsta nu merge… nu… hm… a, ăsta-i perfect! strigă, triumfător, ridicând un mic medalion pe lanţ.

Îl şterse de praf şi pe o parte se văzu inscripţia gravată: DE CE NU?

— Ăsta-i un motiv bun pentru orice – cam folosit, nu zic nu, dar încă util.

Zicând acestea, îi atârnă medalionul de gât lui Milo, împinse poarta masivă de fier, se înclină adânc şi le făcu semn să intre în cetate.

„Mă întreb cum o fi la târg”, gândi Milo, trecând pe sub poartă cu maşina. Dar, până să aibă timp pentru răspuns, pătrunseră într-o imensă piaţă, plină de şiruri lungi de tarabe cu munţi de marfă pe ele şi decorată cu flamuri vesel colorate. Deasupra tuturor, un banner mare proclama:

BINE ATI VENIT LA TÂRGUL MONDIAL!

Din partea cealaltă a pieţei, cinci gentlemeni foarte înalţi, înveşmântaţi regeşte în mătăsuri şi satin, pălării cu panaş, pantofi cu catarame, se repeziră spre maşină,

se opriră brusc, şterseră de sudoare cinci frunţi, îşi traseră cinci răsuflări, derulară cinci pergamente şi începură să vorbească pe rând: – Salutări!

— Omagii!

— Bun venit!

— O zi bună!

— Hello!

Milo încuviinţă din cap, şi ei continuară să citească de pe suluri:

— Din ordinul lui Azaz Neprescurtatul…

— Regele din Dicţionopolis…

— Monarhul literelor…

— Împăratul sintagmelor, propoziţiilor, frazelor şi diverselor figuri de stil…

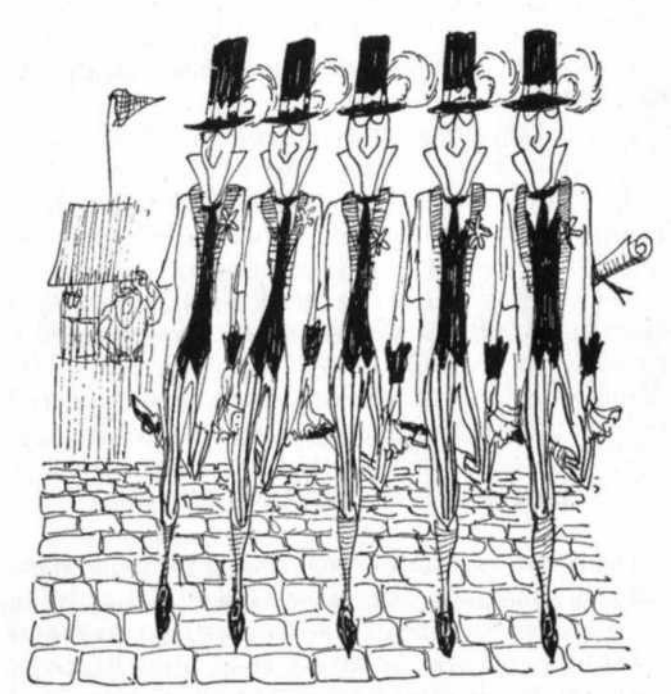

— Vă oferim ospitalitatea regatului…

— Statului…

— Naţiunii…

— Tării…

— Commonwealth-ului…
— Împărăţiei…
— Imperiului…
— Palatinatului…
— Principalităţii…
— Toate cuvintele astea înseamnă acelaşi lucru? întrebă, uluit, Milo.
— Desigur.
— Fireşte.
— Precis.
— Exact.
— Bineînţeles, răspunseră ei pe rând.
— Bine, dar, zise Milo, neînţelegând de ce fiecare spunea acelaşi lucru într-o manieră uşor diferită, n-ar fi mai simplu să folosiţi un singur cuvânt? Cu certitudine ar avea mai mult sens.
— Nonsens!
— Ridicol!
— Aiurea!
— Absurd!
— Tâmpenie! strigară ei iarăşi, în cor.
— Nu ne interesează să avem sens, nu e treaba noastră, îl certă primul.
— Şi apoi, continuă al doilea, un cuvânt e la fel de valabil ca altul, prin urmare de ce nu le-am folosi pe toate?
— Căci atunci nu trebuie să hotărăşti care dintre ele e corect, îl povăţui al treilea.
— În plus, suspină al patrulea, dacă unul e corect, atunci zece sunt de zece ori mai corecte.
— Evident că nu ştii cine suntem noi, surâse sarcastic al cincilea. Şi se prezentară pe rând ca fiind:
— Ducele Definiţiei.

— Ministrul Semnificaţiei.

— Earl3-ul Esenţei.

— Contele Conotaţiei.

— Subsecretarul înţelegerii.

Milo se arătă încântat de cunoştinţă şi, în timp ce Tock mârâia moale, ministrul explică:

— Suntem sfetnicii regelui său, mai oficial spus, cabinetul Măriei Sale.

— *Cabinet*, „Unu”, recită ducele, „încăpere mică, privată, sau dulăpior, comodă cu sertare, pentru păstrarea lucrurilor de preţ sau expunerea de curiozităţi. Doi, sală de consiliu pentru principalii miniştri de stat. Trei, grup de consilieri oficiali ai şefului executivului unei ţări”.

— Vezi, continuă ministrul, înclinându-se drept mulţumire către duce. Dicţionopolis este locul de unde provin toate cuvintele din lume. Ele cresc chiar aici, în livezile noastre.

— Habar n-aveam că şi cuvintele cresc în copaci, spuse timid Milo.

— Dar unde-ţi închipuiai că ar putea creşte? strigă, enervat, *earl-ul*. Începu să se adune un grup mic, ca să-l vadă pe băieţaşul ce nu ştia că literele cresc în pomi.

— Nu ştiam că literele cresc, din capul locului, recunoscu Milo, şi mai intimidat. Câţiva oameni clătinară compătimitor din cap.

— Păi, banii nu cresc în copaci, nu-i aşa? întrebă contele.

— Din câte ştiu eu, nu, răspunse Milo.

— Atunci ceva trebuie să crească. De ce nu cuvintele? exclamă, triumfător, subsecretarul de stat.

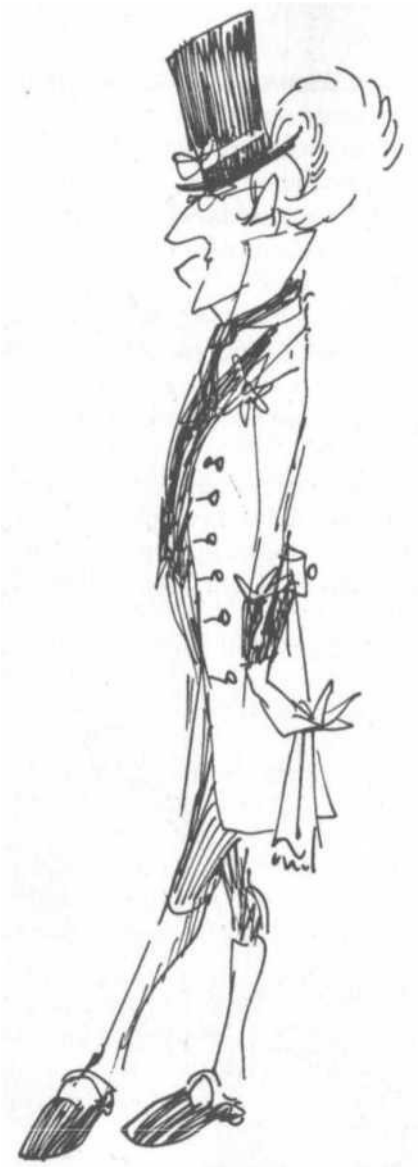

Mulţimea aclamă această demonstraţie de gândire logică şi-şi văzu de treabă.

— Mai departe, continuă grăbit ministrul. O dată pe săptămână, prin edict regal, târgul mondial se ţine aici, în piaţa mare, iar lumea vine din toate punctele cardinale să cumpere cuvintele de care are nevoie sau să facă troc

cu cele netrebuincioase.

— Sarcina noastră, explicită contele, e să ne asigurăm că toate cuvintele vândute sunt bune, fiindcă n-ar fi corect să-i vinzi cuiva o vocabulă care fie n-are sens, fie nu există. De pildă, dacă ai cumpăra un cuvânt ca *ghibtsk*, în ce context l-ai folosi?

„Ar fi cam greu”, se gândi Milo, dar existau multe cuvinte foarte dificile, iar el nu prea le cunoştea.

— Dar noi niciodată nu alegem pe care să le folosim, explică *earl*-ul, în timp ce se deplasau spre tarabele din piaţă, deoarece, câtă vreme înseamnă ceea ce sunt menite să însemne, nu ne pasă dacă exprimă sens sau nonsens.

— Inocenţă sau magnificenţă, adăugă contele.

— Reticenţă sau bun-simţ, spuse subsecretarul.

— Pare destul de simplu, zise Milo, străduindu-se să fie politicos.

— Uşor ca atunci când cazi de pe un buştean, strigă earl-ul, căzând de pe un buştean cu o bufnitură sonoră.

— Chiar trebuie să fii atât de neîndemânatic? strigă ducele.

— N-am spus decât că… începu *earl-ul*, frecându-şi

ceafa.

— Te-am auzit, i-o întoarse mânios ministrul. Va trebui să găseşti o expresie mai puţin periculoasă. *Earl-ul* se scutură de praf, în timp ce ceilalţi chicoteau destul de tare.

— Vezi, îi atrase atenţia contele, trebuie să alegi cuvintele cu multă precauţie şi să exprimi exact ceea ce intenţionezi să spui. Dar acum trebuie să plecăm, să ne pregătim pentru Banchetul Regal.

— Vei participa şi tu, se înţelege, zise ministrul.

Şi, nelăsându-i lui Milo şansa de a deschide gura, o luară la fugă de-a curmezişul pieţei, tot atât de repede cum veniseră.

— Distracţie plăcută la târg! îi strigă, peste umăr, subsecretarul.

— *Târg*, recită ducele, „spaţiu deschis sau clădire convertită în care…” Asta fu tot ce mai auzi Milo înainte ca ei să fie înghiţiţi de gloată.

— Nu ştiam cât de tare te pot zăpăci cuvintele, i se destăinui Milo lui Tock, aplecându-se să-l scarpine pe dulău după ureche.

— Numai dacă foloseşti prea multe ca să exprimi prea puţin, răspunse Tock.

Milo îşi spuse că era cea mai înţeleaptă constatare din câte auzise în ziua aceea.

— Vino! strigă el. Să vizităm piaţa! Pare foarte interesantă.

CAPITOLUL IV. ZĂPĂCEALĂ ÎN PIAŢĂ

Chiar era interesantă, fiindcă, apropiindu-se, Milo văzu cete de oameni care se îmbulzeau şi strigau mergând printre tarabe, cumpărând şi vânzând, târguindu-se şi tocmindu-se. Care uriaşe cu roţi de lemn curgeau înspre piaţă, venind dinspre livezi, şi convoaie lungi, având ca destinaţie cele patru colţuri ale regatului, se pregăteau să se urnească din loc. Sacii şi lăzile erau stivuite înalt, aşteptând să fie urcate pe vapoarele care navigau pe Marea Cunoaşterii şi, într-o parte, un grup de

menestreli intona felurite cântecele, spre deliciul celor prea tineri ori prea bătrâni ca să se ocupe cu comerţul. Dar peste zarva şi tumultul mulţimii se auzeau vocile negustorilor, făcând reclamă produselor cu voce tare:

— Ia, omule, *dacă* şi *dar*, proaspăt culese!

— Hei-ia, hei-ia, *unde* şi *când* pârguite şi frumoase!

— Cuvinte zemoase şi tentante, de vânzare!

Atâtea cuvinte şi oameni atât de numeroşi! Proveneau din toate locurile imaginabile, ba şi din locuri mai îndepărtate decât acelea, şi toţi se dădeau de ceasul morţii alegând, sortând, vârând marfă în lădiţe. De cum se umplea una, se apucau de alta. Înghesuiala şi agitaţia păreau de neoprit.

Milo şi Tuck se fâţâiră în sus şi-n jos prin faţa tarabelor, admirând splendidele sortimente de cuvinte de vânzare. Erau cuvinte lungi şi uşoare, de întrebuinţat zilnic, altele lungi şi foarte complicate, pentru ocazii speciale, dar şi unele minunat de fanteziste, împachetate în cutii pentru cadouri individuale, de folosit la decretele şi proclamaţiile regale.

— Apropiaţi-vă, apropiaţi-vă! Găsiţi aici cuvinte fanteziste de cea mai bună calitate, anunţa un bărbat cu o voce bubuitoare. Apropiaţi-vă! Ah, ce pot face pentru tine, puştiule? Ce zici de o minunată pungă cu pronume?

Ori, poate, preferi sortimentul nostru special de nume?

Până atunci, Milo nu-şi prea bătuse capul cu vorbele, dar astea arătau atât de bine, încât îşi dorea să aibă câteva.

— Uite, Tock! strigă el, nu că-s splendide?

— Sunt bune, dacă ai ceva de spus, replică pe un ton plictisit Tock, fiindcă-l interesa mult mai mult să găsească un os decât să cumpere cuvinte noi.

— Poate că dacă îmi cumpăr câteva, învăţ şi cum să le folosesc, zise Milo, alert, începând să scormonească printre cuvintele de pe tarabă.

Până la urmă alese trei care i se păreau deosebit de interesante: *babilonie*, *stupefacţie* şi *tapiserie*. N-avea idee ce însemnau, dar i se păreau elegante şi impozante.

— Cât costă astea? se interesă, dar când tejghetarul îi şopti răspunsul, le puse repede la loc şi dădu să plece.

— De ce nu iei câteva kile de „fericite”? îl povăţui vânzătorul. Sunt mult mai practice, folositoare pentru „An Nou Fericit”, „Multă fericire”, „tânăr şi ferice”.

— Grozav mi-ar plăcea, răspunse Milo, dar…

— Sau poate te-ar interesa un pachet cu „bune”, oricând utile pentru „bună dimineaţa”, „bună ziua”, „bună seara” ori „la bună vedere”, sugeră negustorul.

Milo ar fi dorit cu adevărat să cumpere ceva, dar n-avea alţi bani decât moneda necesară ca să treacă înapoi prin vamă, iar unica avuţie a lui Tock era, fireşte, timpul.

— Nu, mulţumesc, răspunse Milo. Ne uităm numai, îşi continuară plimbarea prin târg.

Când cotiră pe ultimul rând de tarabe, Milo observă un car parcă diferit de celelalte. Pe latura coviltirului, un anunţ scris cu litere mici şi îngrijite spunea: „fă-l singur”, iar înăuntru erau douăzeci şi şase de cutii pline cu toate literele alfabetului, de la A la Z.

— Astea-s pentru cei cărora le place să-şi formeze singuri cuvintele, îl lămuri vânzătorul. Poţi alege orice

combinaţie doreşti sau să cumperi o cutie specială, conţinând toate literele, semnele de punctuaţie şi manualul cu instrucţiuni. Hai, gustă un A, sunt foarte bune.

Milo ronţăi precaut litera şi o găsi dulce şi delicioasă. Avea exact gustul la care te aştepţi de la litera A. – Ştiam eu c-o să-ţi placă, râse omul cu literele, aruncându-şi în gură doi de G şi un R şi lăsând zeama să i se prelingă pe bărbie. A este una dintre literele cele mai căutate. Nu toate au un gust atât de bun, mărturisi el, cu voce scăzută. Să o luăm, bunăoară, pe Z. Uscată şi cu gust de rumeguş. Dar X? Ca un cufăr plin de aer stătut. De aceea abia dacă sunt folosite. Dar majoritatea celorlalte sunt destul de gustoase. Mai încercaţi vreo două!

Îi întinse lui Milo un I, rece ca gheaţa şi proaspăt, iar lui Tock un C crocant.

— Cei mai mulţi oameni sunt pur şi simplu prea indolenţi ca să-şi formeze singuri cuvintele, continuă vânzătorul, dar e mult mai amuzant aşa.

— E greu? Nici eu nu mă prea pricep să formez cuvinte, recunoscu Milo, scuipând sâmburii dintr-un S. – Poate că vă pot da o mână de ajutor – a-j-u-t-o-i, bâzâi o voce nefamiliară, iar când ridică privirea, Milo văzu o albină uriaşă, cam de două ori cât el, şezând pe prelata carului.

— Sunt Albina Ortografică, anunţă Albina Ortografică. Nu vă alarmaţi – a-l-a-r-m-a-ţ-i.

Tock o zbughi sub căruţă, iar Milo, căruia nu-i prea plăceau nici albinele normale, se dădu înapoi.

— Pot spune literă de literă orice – o-ri-c-e, se făli albina, verificându-şi aripile. Pune-mă la încercare, pune-mă la încercare!

— Poţi să spui pe litere „la revedere”? întrebă Milo, îndepărtându-se în continuare.

Albina se ridică blând în aer şi descrise, alene,

câteva cercuri deasupra capului lui Milo.

— Posibil (p-o-s-i-b-i-l) ai ideea eronată (e-r-o-n-a-t-a) că aş fi periculoasă, zise, făcând un luping elegant la stânga. Dă-mi voie să te asigur (a-s-i-g-u-i) că intenţiile mele sunt paşnice (p-a-ş-n-i-c-e).

Vorbind astfel, se aşează la loc pe acoperitoarea căruţei, făcându-şi vânt cu o aripioară.

— Acuma, gâfâi ea, gândeşte-te la cel mai greu cuvânt pe care-l ştii, şi eu ţi-l spun pe litere.

Grăbeşte-te!

Albina trepida de nerăbdare.

„Pare destul de prietenoasă”, îşi spuse Milo, neştiind cât de prietenoasă ar trebui să fie o albină prietenoasă, şi încercă să-şi amintească un cuvânt foarte dificil.

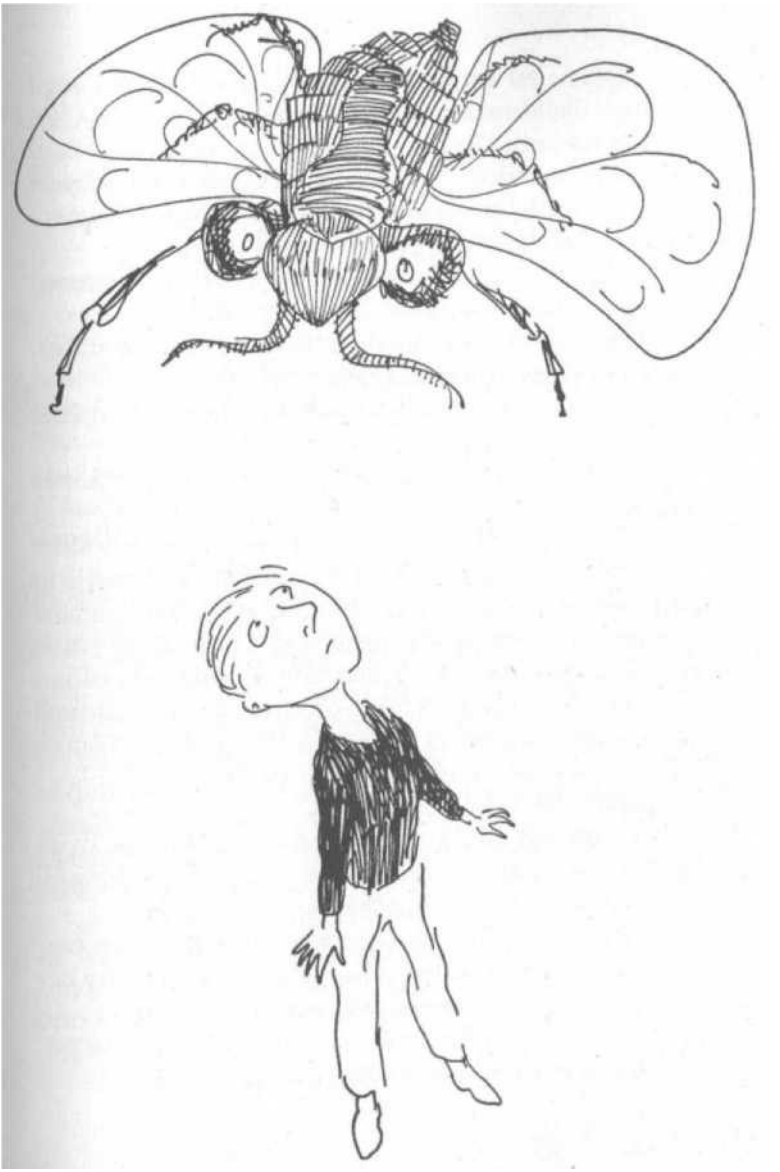

— Spune-mi pe litere *zarzavat*, ceru el, fiindcă acest cuvânt îi dădea mereu de furcă la şcoală.

— Ăsta-i unul greu, zise albina, făcându-i cu ochiul omului care vindea litere. Stai să mă gândesc… hmmm…

Se încruntă, îşi şterse fruntea şi păşi încolo şi încoace pe coviltirul căruţei. Cât timp am la dispoziţie?

— Doar zece secunde! strigă Milo, înfierbântat. Cronometrează, Tock!

— O, Doamne, o, Doamne, o, Doamne, se vaită albina, continuând să facă paşi, agitată.

Apoi, exact când îi expira timpul, zise cât putu de repede:

— Z-a-r-z-a-v-a-l.

— Corect! strigă vânzătorul de litere şi toată lumea aplaudă.

— Chiar ştii cum se scriu toate? întrebă admirativ Milo.

— Aproape, răspunse albina, cu o notă de mândrie în voce. Vezi dumneata, cu ani în urmă eram doar o albină obişnuită, îmi vedeam de treaba mea, mirosind flori cât e ziua de lungă şi din când în când bâzâind sub şepcile oamenilor, să-i înnebunesc. Dar într-o bună zi mi-am dat seama că voi rămâne un nimeni fără educaţie şi, fiind înzestrată de la natură cu talent ortografic, am hotărât să…

— PROSTII! bubui o voce.

Din spatele căruţei îşi făcu apariţia o insectă mare, ca un cărăbuş, îmbrăcată într-o jiletcă luxoasă, pantaloni dungaţi, vestă cadrilată, ghetre şi o pălărie derby.

— Repet: PROSTII! mai strigă ea o dată, agitându-şi bastonul şi pocnind din călcâie în aer. Haide, haide, nu fiţi nepoliticoşi! Nimeni nu vrea să mă prezinte flăcăului?

— Dumnealui, rosti albina, cu cel mai profund dispreţ, este Farsorul. Un individ extrem de dezagreabil.

— PROSTII! Toată lumea iubeşte farsorii, strigă Farsorul. Aşa cum îi spuneam Regelui zilele trecute…

— N-ai ajuns niciodată în preajma Regelui, îl acuză furioasă albina.

Apoi, întorcându-se către Milo, continuă:

— Să nu crezi nicio vorbă din ce spune acest escroc patentat.

— VAX ALBINA! replică Farsorul. Fac parte dintr-o familie veche şi nobilă, întru totul respectabilă:

insectium farsorium, dacă mi se permite să apelez la limba latină. Păi, ai mei au luptat în Cruciade alături de Richard Inimă de Leu, au traversat Atlanticul alături de Columb, au croit drumuri în Vestul Sălbatic cot la cot cu pionierii, iar astăzi mulţi membri ai familiei mele deţin posturi guvernamentale importante în lumea întreagă. E plină istoria de Farsori!

— Foarte izbutit discurs – d-i-s-c-u-r-s, îl ironiza albina. Da acum de ce nu-ţi iei tălpăşiţa?

Tocmai îl învăţam pe copilul ăsta cât e de important să scrii corect.

— BAH, făcu goanga, prinzându-l pe Milo de talie. Nici nu înveţi bine cum să scrii un cuvânt, că ţi se şi cere să ortografiezi un altul. Niciodată nu ajungi la zi, aşa că de ce să te mai osteneşti? Ascultă-mi sfatul, băieţaş, şi lasă-te păgubaş! Cum spunea stră-stră-stră-bunicul meu, George Washington

Farsor…

— Dumneata, domnule, strigă albina, eşti un impostor – i-m-p-o-s-t-o

r – care nu ştie să–şi ortografieze corect nici propriul

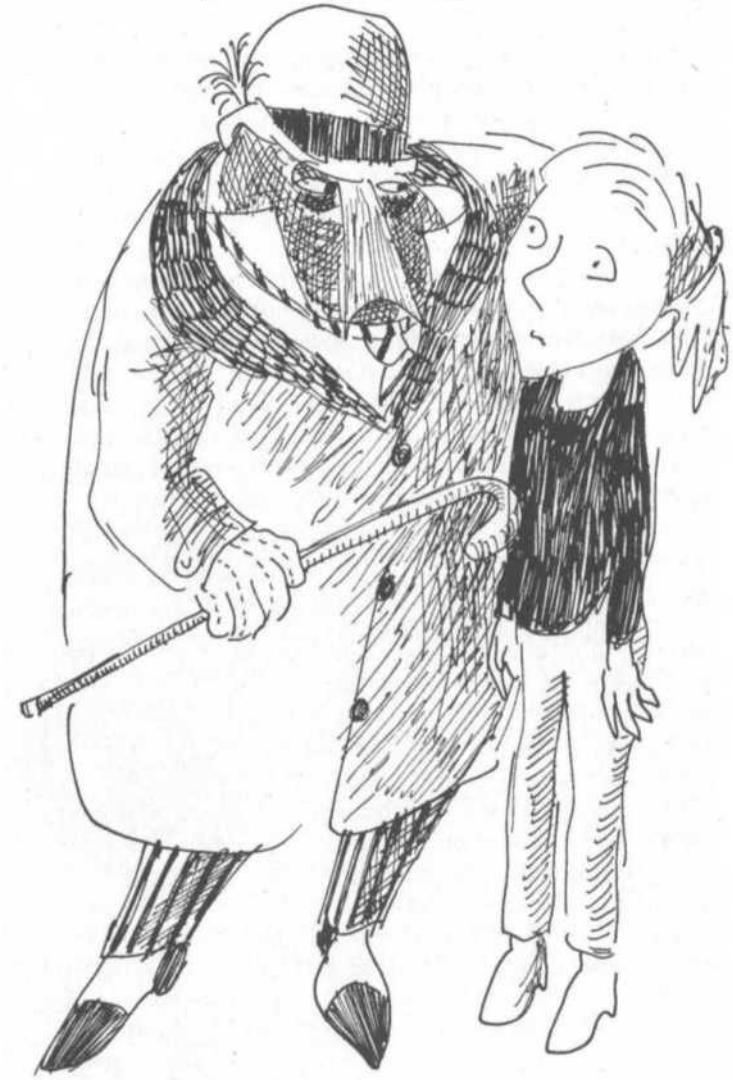

— Preocuparea servilă faţă de alcătuirea cuvintelor este semnul unui intelect falimentar! răcni Farsorul, agitând, furios, bastonul.

Milo nu avea idee ce însemnau toate astea, dar ele o înfuriară, evident, pe Albina Ortografică, iar ea îşi luă zborul, răsturnând cu o aripă pălăria Farsorului.

— Păzea! strigă Milo, când insecta îşi balansa iar

bastonul, lovind-o pe albină într-un picior şi răsturnând cutia cu W-uri.

— Piciorul meu! ţipă albina.

— Pălăria mea! ţipă cărăbuşul, şi încăierarea începu. Albina Ortografică bâzâia mânioasă, intrând şi ieşind din câmpul de acţiune al bastonului Farsorului, învârtit sălbatic, timp în care cei doi protagonişti se amenințau şi-şi aruncau vorbe grele, iar mulţimea se dădea înapoi, ferindu-se de primejdie.

— Trebuie să existe şi o altă modalitate de a… începu Milo. Apoi strigă:

— PĂZEA! dar prea târziu.

Se auzi o trosnitură năprasnică atunci când Farsorul, pradă unei mânii oarbe, se lovi de o tarabă, răsturnând-o peste alta, apoi peste alta şi alta, până când toate tarabele fură dărâmate şi haosul total se înstăpâni în piaţă.

Albina, încurcată în nişte baloturi de pânză, căzuse la pământ, dărâmându-l şi pe Milo peste ea, şi zăcea acolo, ţipând:

— Ajutor! Ajutor! Un băieţaş stă pe mine! Cărăbuşul era întins dizgraţios pe o movilă de litere zdrobite, iar Tock, căruia îi suna

insistent alarma, era îngropat sub un munte de cuvi

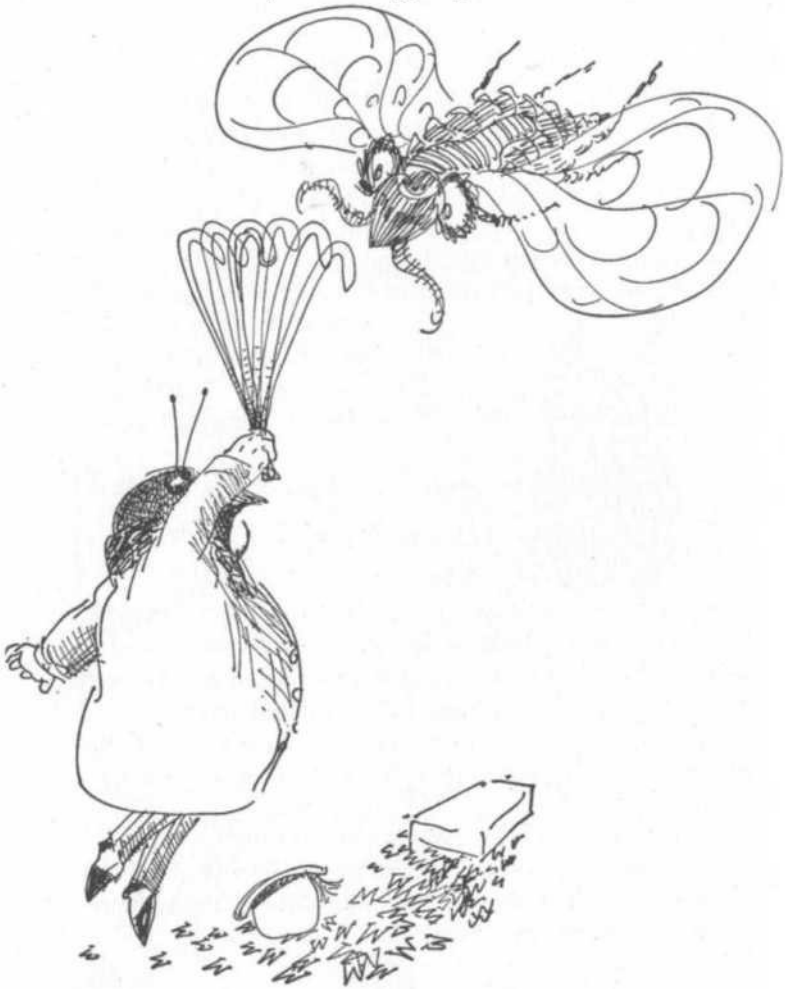

CAPITOLUL V. DOI TIMPI ŞI TREI MIŞCĂRI

— Făcut ce-ai te uită! strigă, mânios, un tarabagiu. Intenţionase să spună „Te uită ce-ai făcut", dar cuvintele se amestecaseră în aşa hal încât nimeni nu le putea desluşi sensul.

— Acum facem noi ce-o să-l se tângui altul şi toţi se apucară să dreagă lucrurile cât puteau mai bine.

Timp de câteva minute, nimeni nu rosti o frază inteligibilă, ceea ce spori considerabil zăpăceala. Totuşi,

cât mai repede posibil, tarabele fură refăcute şi cuvintele măturate într-o grămadă mare, pentru sortare.

Albina, cătrănită rău de toată întâmplarea, îşi luase zborul ţâfnoasă, şi, exact când Milo se puse pe picioare, îşi făcu apariţia toată poliţia din Dicţionopolis… suflând asurzitor din fluier.

— Acum îi venim de hac problemei, îl auzi pe careva spunând. Vine agentul Doi-timpi-şi-trei-mişcări.

Cel mai scund poliţist văzut vreodată de Milo traversa piaţa cu paşi mari. Să fi tot avut vreo şaptezeci de centimetri înălţime şi era de două ori mai lat. Avea o uniformă albastră, cu centiron şi mănuşi albe, un chipiu înalt şi o mină fioroasă. Continuă să fluiere până când chipul i se înroşi ca sfecla, întrerupându-se doar cât a fost necesar ca să strige fiecărei persoane pe lângă care trecea:

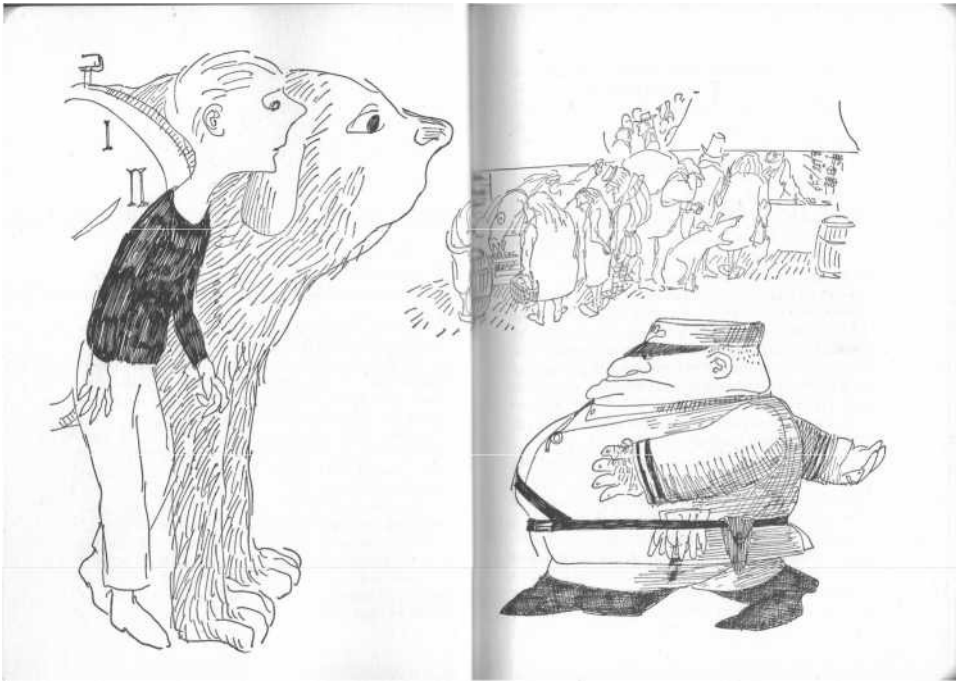

— Eşti vinovat! Eşti vinovat!

— N-am văzut de când sunt pe cineva mai vinovat, zise, ajungând lângă Milo.

Apoi, întorcându-se spre Tock, care continua să zbârnâie tare, strigă:

— Opreşte odată dulăul ăla! E lipsă de respect să suni deşteptarea în prezenţa unui poliţist!

Îşi însemnă grijuliu incidentul în carnetul său negru şi făcu paşi mari încolo şi încoace, cu mâinile împreunate la spate, examinând harababura din piaţă.

— Foarte drăguţ, foarte drăguţ, se încruntă el. Cine-i răspunzător de toate astea? Dacă nu vorbiţi, vă arestez pe toţi!

Urmă o tăcere prelungită. Întrucât aproape nimeni nu văzuse ce se întâmplase, nimeni nu deschise gura.

— Tu! se răsti poliţistul, îndreptând un deget acuzator către Farsor, care-şi scutura hainele de praf şi-şi aranja ţinuta. Tu pari suspect!

Luat prin surprindere, Farsorul lăsă bastonul să-i cadă din mână şi răspunse nervos:

— Vă asigur, sir, pe onoarea mea de gentleman, că n-am fost decât un privitor inocent, care-mi vedeam de treaba mea, delectându-mă cu înviorătoarele privelişti şi sunete ale lumii comerţului, când acest tânăr domn…

— AHA! îl întrerupse agentul Doi-timpi-şi-trei-mişcări, trecând o nouă însemnare în carneţel.

Exact cum credeam: băieţii sunt cauza tuturor relelor.

— Îmi pare rău, insistă Farsorul, dar cu niciun chip n-aş fi vrut să se înţeleagă că…

— TĂCERE! tună poliţistul, înălţându-se cât putu de mult şi fulgerându-l cu o privire ameninţătoare pe intimidatul Farsor. Acum, continuă el, întorcându-se către Milo, ia să vedem, unde te aflai în seara de 27 iulie?

— Ce legătură are? întrebă Milo.

— Atunci e ziua mea, răspunse omul legii, notându-şi în carnet „A uitat de ziua mea”. Băieţii nu ţin cont niciodată de aniversările altora. Ai comis următoarele

infracţiuni, continuă el, grav: posezi un câine cu alarmă neautorizată, ai creat confuzie, ai răsturnat căruţa cu mere, ai făcut prăpăd şi ţi-ai drămuit cuvintele.

— Las-o mai moale, mârâi Tock, supărat.

— Plus lătrat ilegal, continuă poliţistul. Încâlci legea dacă latri fără un contor de lătrat. Eşti gata să primeşti sentinţa?

— Numai un judecător poate pronunţa o sentinţă, protestă Milo, amintindu-şi că citise aşa ceva într-un manual.

— Corectă observaţie, zise poliţistul, scoţându-şi chipiul şi îmbrăcând o lungă robă neagră. Tot eu sunt şi judecătorul. Ce preferi, o sentinţă lungă sau una scurtă?

— Una scurtă, vă rog, zise Milo.

— Bine, spuse judecătorul, bătând de trei ori din ciocănaş. Pe cele lungi mi le amintesc mai greu, de obicei. Ce-ai zice de „Să exişti”? Asta-i cea mai scurtă sentinţă pe care o cunosc. Toată lumea fu de acord că

sentinţa era dreaptă, iar judecătorul urmă:

— Va mai exista şi o micuţă condamnare suplimentară de şase milioane de ani de închisoare. Caz clasat! declară el, cu o nouă lovitură de ciocan. Vii cu mine. Te duc la temniţă.

— Numai temnicerul te poate azvârli în temniţă, îl provocă Milo, citând din acelaşi manual.

— Corectă observaţie, aprobă judecătorul, dezbrăcând roba şi scoţând de undeva un mănunchi mare de chei. Tot eu sunt şi temnicerul.

Zicând acestea, porni în fruntea lor.

— Nu te pierde cu firea! îi strigă Farsorul. Poate îţi vor scădea un milion de ani din pedeapsă pentru comportare exemplară.

Uşa grea a închisorii se închise la loc, lent, iar Milo şi Tock îl urmară pe agentul Doi-timpi-şi-trei-mişcări de-a lungul unui coridor nesfârşit şi întunecat, iluminat doar pe ici, pe colo de câte o lumânare pâlpâindă.

— Atenţie la trepte, îi avertiză poliţistul când începură să coboare o scară circulară abruptă.

Aerul era rece şi puturos, ca mirosul de păturі jilave, iar zidurile masive de piatră erau cleioase la atingere. Coborâră şi tot coborâră, până ajunseră la o altă uşă ce arăta mai rezistentă şi mai grea decât prima. O pânză de păianjen îi atinse lui Milo obrazul, înfiorându-l.

— O să vă placă aici, chicoti poliţaiul, trăgând zăvorul şi deschizând cu un brânci uşa, care scârţâi lugubru. Nu aveţi pe nimeni ca să vă ţină de urât, dar oricând vreţi, puteţi tăifăsui cu vrăjitoarea.

— Vrăjitoarea? tremură Milo.

— Da, stă de mult aici, zise poliţaiul, pornind pe un alt coridor.

După alte câteva minute trecuseră prin încă trei uşi, peste o punte îngustă, străbătuseră încă două coridoare şi coborâseră pe încă o scară, ajungând în final la uşa unei celule mici.

— Asta e, zise poliţaiul. Tot confortul de acasă.

Uşa se deschise, se închise, iar Milo şi Tock se pomeniră într-o celulă boltită înalt, cu două ferestruici mititele pe la jumătatea pereţilor.

— Ne vedem peste şase milioane de ani, zise agentul Doi-timpi-şi-treimişcări, iar zgomotul făcut de paşii săi deveni din ce în ce mai stins, până nu se mai auzi deloc.

— Pare grav, nu-i aşa, Tock? întrebă întristat Milo.

— Fără îndoială că da, răspunse dulăul, amuşinând ca să se familiarizeze cu noua lor locuinţă.

— Nu ştiu ce-o să facem cu atâta timp. N-avem nici măcar un joc de dame sau o cutie cu creioane colorate.

— Nu te-ngrijora, mârâi Tock, se va ivi ceva. Te rog fii bun şi răsuceşte-mi arcul. A cam început să se destindă.

— Ştii ceva, Tock? întrebă Milo, răsucind arcul câinelui. Poţi să dai de mare belea amestecând cuvintele sau neştiind ortografierea lor corectă. Dacă ieşim vreodată de aici, am să mă asigur că ştiu totul despre ele.

— O ambiţie foarte lăudabilă, tinere, rosti o voce mititică din partea opusă a celulei.

Milo ridică privirea, extrem de surprins, şi observă pentru întâia oară, în semiobscuritatea încăperii, o doamnă bătrână cu înfăţişare distinsă, care se legăna şi croşeta în tăcere.

— Bună ziua, o salută el.

— Bună, îi răspunse ea.

— Trebuie să fiţi atentă, o avertiză Milo. Înţeleg că este o vrăjitoare pe aici, pe undeva.

— Eu sunt aia, zise pe un ton natural bătrâna doamnă, potrivindu-şi mai bine şalul pe umeri.

Milo făcu un salt înapoi de frică şi-l înhaţă strâns pe Tock, ca să se asigure că nu i se declanşează alarma, ştiind cât urăsc vrăjitoarele zgomotele stridente.

— Nu-ţi fie frică, râse ea. Nu-s o vrăjitoare, sunt o *vrăji-Care4*.

— O, făcu Milo, neputându-se gândi la alt comentariu.

— Sunt Vag Macabra, o *vrăji-Care* nu prea rea, continuă femeia, şi n-am să vă fac niciun rău.

— Ce e o care? întrebă Milo, dându-i drumul lui Tock şi apropiindu-se de ea.

— Păi, zise ea în timp ce-i trecea un şobolan peste pantof, sunt stră-mătuşa Regelui. Ani şi ani mi-a revenit mie sarcina de a decide ce cuvinte să se folosească în care ocazii, care să fie rostite şi care să nu fie, care să fie scrise şi care nu. Vă puteţi imagina că, având în vedere miile de cuvinte din care trebuia să aleg, era o misiune importantă, de mare răspundere. Mi s-a acordat titlul de „Care Oficială” şi am fost tare fericită şi mândră. La

început am făcut tot posibilul să mă asigur că vor fi folosite doar cuvintele cele mai adecvate şi mai potrivite. Totul se spunea clar şi simplu, niciun cuvânt nu era irosit. Lipisem, în tot palatul şi în piaţă, afişe care spuneau:

CONCLUZIA, E SUFLETUL SPIRITULUI.

Dar puterea corupe şi în curând am devenit zgârcită şi am ales cuvinte din ce în ce mai puţine, încercând să păstrez pentru mine cât puteam de multe. Am afişat alte lozinci, cu textul:

UN CUVÂNT RĂU ALES E MESAGERUL TONTULUI.

În piaţă, vânzările au început să scadă. Oamenii se temeau să cumpere la fel de multe cuvinte ca înainte, iar regatul a cunoscut timpuri grele. Dar eu deveneam şi mai avară. Nu peste mult timp fură alese atât de puţine cuvinte, încât aproape că nu se mai putea spune nimic, până şi conversaţiile obişnuite deveniseră dificile. Iarăşi am postat sloganuri noi, care ziceau:

VORBEŞTE, LA OBIECT SAU TACI ÎNŢELEPT.

În final şi pe astea le-am înlocuit cu unul care nu spunea decât:

TĂCEREA E DE AUR.

Orice comunicare a încetat. Nu se mai vindeau cuvinte, piaţa s-a închis, oamenii au scăpătat şi şi-au pierdut optimismul. Văzând ce se întâmplase, Regele s-a înfuriat şi m-a azvârlit în temniţa asta unde mă vedeţi acum, o femeie mai bătrână, dar mai înţeleaptă.

— Toate astea s-au întâmplat cu mulţi ani în urmă, continuă femeia, dar n-a mai fost numită o nouă care, ceea ce explică de ce astăzi oamenii folosesc cât pot de multe cuvinte şi se cred foarte deştepţi fiindcă o fac. Căci nu uita: dacă e greşit să foloseşti prea puţine, deseori e mult mai rău să foloseşti prea multe.

Terminând, suspină profund, îl bătu uşor pe Milo pe umăr şi se puse iar pe croşetat.

— Şi de atunci vă aflaţi aici? întrebă, compătimitor, Milo.

— Da, răspunse ea, tristă. Aproape toată lumea m-a uitat sau îşi aminteşte de mine, eronat, ca de o vrăjitoare, nu ca de *vrăji-Care*. Dar nu contează, nu contează, continuă ea, nefericită, fiindcă oamenii se tem

de amândouă, în egală măsură.

— Eu nu vă socotesc înspăimântătoare, zise Milo, iar Tock îl aprobă dând din coadă.

— Îţi mulţumesc frumos, spuse Vag Macabră. Poţi să-mi zici Tuşa Vag. Poftim, îţi dăruiesc un semn de punctuaţie!

Îi întinse o cutie cu semne de întrebare, puncte, virgule, semne de exclamare, toate glazurate cu zahăr.

— Astea-s toate merindele pe care le am deocamdată.

— Ei bine, când ies de aici am să vă ajut, declară impetuos Milo.

— Foarte drăguţ din partea ta, răspunse ea, dar unicul lucru care mă poate ajuta este revenirea Rimei şi Raţiunii.

— Revenirea cui? întrebă Milo.

— A Rimei şi Raţiunii, repetă ea. Dar asta-i o altă poveste lungă, pe care nu vreţi s-o auziţi.

— Ba ne-ar face o mare plăcere, latră Tock.

— Chiar că ne-ar plăcea, întări Milo, iar care, legănându-se uşor în balansoar, începu să le spună povestea.

CAPITOLUL VI. POVESTEA VAG MACABREI

„Cândva, tare demult, ţinutul ăsta era o pustietate seacă, înspăimântătoare, ai cărei munţi înalţi şi stâncoşi adăposteau vânturi crude şi ale cărei văi neroditoare nu ofereau nimănui ospitalitate. Creşteau plante puţine, iar cele care reuşeau să trăiască erau îndoite şi răsucite şi aveau poame amare ca pelinul. Ceea ce nu era sălbăticie era deşert, iar ceea ce nu era deşert era stâncă. Demonii întunericului îşi aveau cuibul între coline. Creaturi malefice bântuiau ţinutul după bunul lor plac, până jos la mare. Era cunoscut drept Ţara Nimănui.

Dar iată că într-o zi pe Marea Cunoaşterii se ivi o corabie mititică. La bord, un prinţ aflat în căutarea viitorului. În numele bunătăţii şi al adevărului, s-a

proclamat stăpân peste întreg teritoriul şi a pornit să-şi exploreze noul domeniu. Demonii, monştrii şi giganţii, indignaţi de obrăznicia lui, s-au unit ca să-l alunge. Pământul s-a cutremurat de încrâncenarea bătăliei, iar când au terminat, tot ce-i mai rămăsese prinţului era un petic mic de teren pe coasta mării.

— Am să ridic o cetate aici, a declarat el, şi a şi făcut-o.

Nu peste mult, sosiră corăbii noi, aducând colonişti pentru noul teritoriu, iar oraşul a crescut, împingându-şi hotarele tot mai departe. Era asediat zi de zi, dar nimic nu putea distruge noua cetate a prinţului. De crescut, creştea întruna. Curând n-a mai fost un simplu oraş, ci un regat, şi i s-a dat numele de Regatul înţelepciunii.

Dar, în afara zidurilor, nimic nu era sigur, aşa că noul rege a jurat să cucerească pământurile ce-i

aparţineau de drept. În fiecare primăvară pleca în fruntea oştirii şi în fiecare toamnă se întorcea acasă, iar regatul creştea an după an, devenind tot mai întins şi mai prosper. Prinţul şi-a luat o soţie şi nu după mult timp, au avut doi băieţi frumoşi, pe care i-a învăţat tot ce ştia, ca într-o bună zi să poată domni şi ei înţelept.

Când băieţii s-au făcut flăcăi, Regele i-a chemat la el şi le-a spus:

— Am îmbătrânit şi nu mai pot lupta în bătălie. Trebuie să-mi luaţi locul, să înălţaţi cetăţi noi în pustie, fiindcă Regatul înţelepciunii trebuie să crească.

Ei procedară întocmai. Unul plecă în Sud, către Colinele Confuziei, şi întemeie Dicţionopolis, cetatea cuvintelor, iar celălalt se duse în Nord, înspre Munţii Ignoranţei, şi construi acolo Numeropolis, cetatea numerelor. Ambele oraşe înfloriră puternic, iar demonii fură alungaţi şi mai departe. Curând şi alte oraşe şi târguri au fost întemeiate în teritoriile noi, până când

acelor creaturi teribile nu le-au mai rămas decât cotloanele cele mai îndepărtate ale sălbăticiei, unde stăteau la pândă, gata să culce la pământ pe oricine s-ar fi aventurat prin preajmă cu garda relaxată.

Cu toate acestea, cei doi fraţi au preferat să-şi vadă fiecare de treaba lui, fiind, din fire, foarte suspicioşi şi geloşi. Fiecare se străduia să-l întreacă pe celălalt şi munceau cu atâta hărnicie şi îndârjire încât nu trecu mult până când cetăţile lor concurară cu înţelepciunea, ca dimensiuni şi strălucire.

Cuvintele sunt mai preţioase decât înţelepciunea, se gândea unul, în secret.

Numerele sunt mai preţioa.se decât înţelepciunea, gândi, numai pentru el, celălalt. Astfel ajunseră să se deteste tot mai mult.

Dar bătrânul Rege, ignorând animozitatea instalată între fiii săi, era cât se poate de fericit în amurgul domniei şi-şi petrecea zilele plimbându-se şi admirând grădinile regale. Unicul său regret era că nu avea şi o fiică, pentru că iubea fetiţele la fel de mult ca pe băieţaşi. Într-o zi, plimbându-se liniştit pe domeniul său, descoperi doi bebeluşi mititei abandonaţi într-un coş sub bolta de viţă-de-vie. Erau două fetiţe splendide, cu cosiţe aurii. Regele era înnebunit de bucurie.

— Mi-au fost trimise ca să-mi îndulcească bătrâneţile, strigă el şi o chemă pe Regină, îşi chemă miniştrii, tot personalul palatului, ba chiar tot poporul, să le admire.

— Pe una o botezăm Rima, iar pe cealaltă Raţiunea, hotărî el şi astfel fetele deveniră Prinţesa Rimei Dulci şi Prinţesa Raţiunii Pure şi fură crescute la palat.

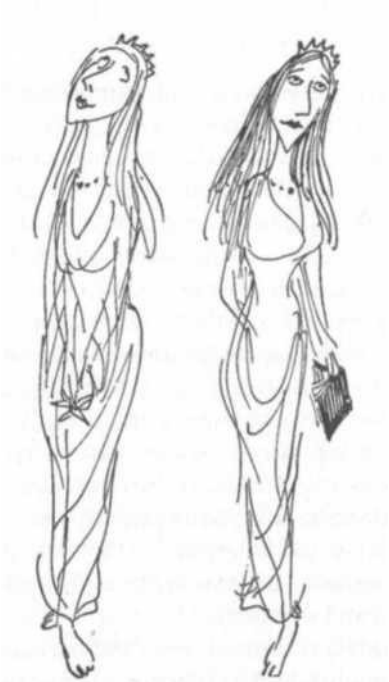

Când bătrânul Rege a trecut la cele veşnice, regatul a fost împărţit între cei doi fii, urmând ca amândoi să fie răspunzători, în egală măsură, de bunăstarea prinţeselor. Un fiu s-a stabilit în Sud şi a devenit Azaz Neprescurtatul, regele din Dicţionopolis, iar celălalt s-a dus în Nord, unde a devenit Matemagicianul, domnitorul din Numeropolis. Credincioşi cuvântului dat, amândoi s-au îngrijit ca domniţelor, care au continuat să trăiască în înţelepciune, să nu le lipsească nimic.

Toată lumea le îndrăgea pe prinţese datorită frumuseţii lor strălucitoare, delicateţii şi abilităţii lor de a rezolva corect şi rezonabil disputele. De pe tot întinsul regatului, oameni cu petiţii, plângeri, iniţiative veneau la Curte să fie sfătuiţi. Chiar şi cei doi fraţi, care deja se certau încontinuu, apelau deseori la ele ca să-i ajute să ia decizii în probleme de stat. Toată lumea spunea că «Rima şi Raţiunea rezolvă toate dilemele».

Anii trecură, cei doi fraţi se înstrăinară tot mai mult unul faţă de celălalt, regatele lor separate deveniră tot

mai bogate şi mai grandioase. Disputele dintre ei însă erau din ce în ce mai greu de reconciliat. Regele Azaz insista că vorbele erau mai importante decât cifrele şi, în consecinţă, regatul său era cu adevărat cel mai măreţ, în vreme ce Matemagicianul susţinea că numerele depăşeau cu mult în importanţă cuvintele şi, datorită acestui fapt, regatul său era suprem. Discutară, dezbătură, polemizară şi argumentară cu patos, până când fură gata să se ia la pumni, iar în acest punct se hotărârâ să supună chestiunea arbitrajului prinţeselor.

După câteva zile de grijulie chibzuială, timp în care au fost cântărite toate dovezile şi toţi martorii au fost audiaţi, ele şi-au formulat decizia:

— Cuvintele şi numerele au o valoare egală, pentru că în mantia cunoaşterii primele sunt urzeala, iar celelalte firele ţesăturii. Nu e mai important să numeri firele de nisip decât să dai nume stelelor. De aceea, regatele trebuie să trăiască în pace.

Verdictul fu pe placul tuturor. Adică al tuturor cu excepţia fraţilor, care văzură roşu de supărare.

— La ce sunt bune fetele astea, dacă nu se pricep să rezolve o dispută în favoarea unei părţi? bombăniră ei, fiind, amândoi, mai preocupaţi de avantajul propriu decât de adevăr. O să le surghiunim pe vecie din regat.

Aşadar, fetele fură luate de la palat şi duse departe, la Castelul din Aer, iar de atunci n-au mai fost văzute. De aceea astăzi, în ţara noastră, nu mai există Rimă şi Raţiune”.

— Dar cu cei doi domnitori ce s-a întâmplat? voi să ştie Milo.

— Să le exileze pe prinţese a fost ultima chestiune asupra căreia au căzut de acord. Curând după aceea, între cei doi s-a declanşat războiul. În ciuda acestui fapt, cele două regate au continuat să prospere, dar vechea cetate înţelepciune a decăzut teribil şi nu s-a găsit nimeni să îndrepte lucrurile. Aşa că, vedeţi, până se reîntorc prinţesele trebuie să stau aici.

— Am putea să le salvăm noi, propuse Milo, văzând cât de tristă era bătrâna care.

— A, dar ar fi peste măsură de greu, răspunse femeia. Castelul din Aer e departe de aici şi unica scară ce urcă la el este păzită de demoni cruzi, cu inima neagră.

Tock mârâi ameninţător, căci ura până şi ideea de demoni.

— Teamă mi-e că un băieţaş şi un câine nu pot face mare lucru, continuă care, dar n-are importanţă, nu-i chiar atât de rău. M-am obişnuit să trăiesc aici. Voi însă plecaţi, nu vă irosiţi toată ziulica!

— O, răspunse Milo, suntem aici pentru şase milioane de ani şi nu văd nicio cale de scăpare.

— Aiurea, îl admonesta care, nu trebuie să luaţi de bune spusele agentului Doi-timpi-şi-trei-mişcări. Îi place să bage oamenii la mititica, dar nu-i place să-i ţină acolo. Acum, apăsaţi pe butonul ăla din perete şi vedeţi-vă de drum.

Milo apăsă butonul şi uşa se deschise, descriind un arc şi lăsând să pătrundă o coloană de lumină solară intensă.

— La revedere, să mai veniţi! strigă care când ei păşiră afară şi uşa se închise.

Milo şi Tock rămaseră clipind în lumina puternică şi, după ce pupilele li se adaptară, primul lucru pe care îl văzură fură sfetnicii Regelui, care se năpusteau din nou asupră-le.

— Aha, iată-vă!

— Unde aţi fost?

— V-am căutat peste tot.

— Imediat începe banchetul regal.

— Veniţi cu noi!

În timp ce Milo păşea umăr la umăr cu ei, păreau extrem de agitaţi şi respirau sacadat.

— Dar cum e cu maşina mea? întrebă băiatul.
— N-ai nevoie de ea, îl asigură ducele.
— Inutilă, întări ministrul.
— Netrebuincioasă, afirmă *earl-ul*.
— Neavenită! ţipă subsecretarul. Vom folosi vehiculul nostru.
— Mijlocul de transport.
— Careta.
— Diligenta.
— Rădvanul.
— Brişcă.
— Trăsura.
— Cariola, repetară ei repede, pe rând, arătând spre o căruţă mică de lemn.
„O, Doamne, iarăşi toate cuvintele astea”, se gândi Milo, aburcinduse în căruţă cu Tock şi membrii cabinetului.
— Cum o s-o urniţi din loc? Nu are…

— Păstrează o tăcere absolută, îi ceru ducele, fiindcă nu-i vorbă că merge.
Într-adevăr, de cum tăcură toţi, vehiculul începu să meargă rapid pe străzi şi cât ai zice „peşte” ajunseră la palatul regal.
CAPITOLUL VII. BANCHETUL REGAL
— Pe aici!
— Urmaţi-ne!

— Haideţi odată!

— Pasul mai vioi!
— Am sosit! strigară ei, sărind din căruţă şi urcând în fugă treptele late de marmură.
Milo şi Tock îi urmară de aproape. Palatul arăta bizar şi, dacă n-ar fi fost precaut, Milo ar fi zis că avea exact înfăţişarea unei cărţi enorme, aşezată în picioare, cu uşa din faţă plasată în partea de jos a cotorului, exact

unde se înscrie de obicei numele editurii.

Odată intraţi, străbătură grăbiţi un culoar lung, în care scânteiau candelabre de cristal şi reverbera ecoul paşilor lor. Pereţii şi tavanele erau căptuşiţi cu oglinzi ale căror reflexii dansau ameninţător în jurul lor, iar lacheii se înclinau ceremonios.

— Cred că am întârziat teribil de mult, icni nervos *earl-ul* când ajunseră în dreptul uşilor înalte de la intrarea în sala de festivităţi.

Era o încăpere enormă, plină de oameni ce vorbeau tare şi se ciondăneau. Masa lungă era aşternută frumos, cu farfurii de aur şi şervete de damasc. În spatele fiecărui scaun, adăsta câte un servitor, iar în mijloc, puţin mai înălţat decât restul scaunelor, era un tron drapat în catifea carmin. Drept în spate, pe perete, se vedea blazonul regal, flancat de drapelele cetăţii Dicţionopolis.

Milo identifică mulţi oameni pe care îi văzuse în piaţă. Omul cu literele era ocupat să explice unui cerc de interesaţi istoria literei W, iar într-un colţ mai îndepărtat Farsorul şi Albina Ortografică discutau aprins despre absolut nimic. Agentul Doi-timpi-şi-trei-mişcări făcea slalom prin mulţime, mormăind suspicios: „Vinovaţi, vinovaţi, toţi sunt vinovaţi”, dar, observându-l pe Milo, se înseninã brusc şi comentă în treacăt:

— Deja au trecut şase milioane de ani? Doamne, cum zboară timpul!

Toţi păreau bosumflaţi fiindcă trebuiau să aştepte dineul şi răsuflară uşuraţi cu toţii văzând că oaspeţii întârziaţi sosiseră.

— Nemaipomenit de bucuros că ai ajuns, în final, bătrâne, zise Farsorul, scuturând cordial mâna lui Milo. Ca oaspete de onoare, se înţelege de la sine că trebuie să alegi meniul.

„O, Doamne”, gândi el, neştiind ce să spună.

— Nu pierde vremea, îi sugeră Albina Ortografică. Sunt lihnită – l-i-hn-i-t-a.

În timp ce Milo se trudea să gândească, se auzi o suflare de trompete, puternică de-ţi spărgea timpanele, şi un paj îi anunţă pe invitaţii speriaţi:

— REGELE AZAZ NEPRESCURTATUL!

Regele intră pe uşă, merse cu paşi mari la masă şi-şi aşeză trupul masiv pe tron, strigând enervat:

— La locurile voastre, toţi! Luaţi-vă locurile!

Era cel mai mătăhălos om văzut de Milo, cu un burtoi enorm, ochi mari, pătrunzători, o barbă căruntă ce-i cădea până la brâu şi un inel cu pecete, din argint, pe degetul mic al mâinii stângi. Mai purta şi o coroană mititică şi o hlamidă cu literele alfabetului brodate iscusit pe toată suprafaţa.

— Ce avem aici? se interesă, privindu-i de sus pe

Tock şi Milo, în timp ce mesenii luau loc.

— Cu voia dumneavoastră, zise Milo, eu mă numesc Milo, iar el e Tock.

Vă mulţumim din suflet că ne-aţi invitat la banchet. Credem că locuinţa

>

dumneavoastră e splendidă.

— Excelentă, corectă ducele.

— Încântătoare, propuse ministrul.

— Frumoasă, recomandă contele.

— Admirabilă, sugeră *earl-ul*.

— Şarmantă, plusa subsecretarul.

— TĂCERE! ceru Regele. Acum, tinere, ce eşti în stare să faci ca să ne bine dispui? Să cânţi ceva? Să depeni poveşti? Să compui sonete? Să jonglezi cu farfuriile? Să faci tumbe? Ce anume?

— Nu mă pricep la nimic din toate astea, recunoscu Milo.

— Ce băieţaş mediocru, comentă Regele. Păi, membrii cabinetului meu pot face tot felul de lucruri.

Ducele ăsta se pricepe să facă din ţânţar armăsar. Ministrul despică firul în patru. Contele bate fierul cât e cald. *Earl-ul* mută munţii din loc. Iar subsecretarul, sfârşi el, ameninţător, atârnă de un fir de păr. Iar tu nu ştii să faci chiar nimic?

— Pot să număr până la o mie, se oferi Milo.

— Câh, numere! Nu pomeni de numere aici! Foloseşte-le numai dacă e strict necesar, bombăni, dezgustat, Regele Azaz. Acuma, de ce nu veniţi, tu şi Tock, aici, lângă mine, să înfulecăm ceva?

— Ai hotărât meniul? îi reaminti Farsorul.

— Păi, zise Milo, amintindu-şi că mama lui îi recomandase să nu se îndoape când era invitat, de ce n-am lua o masă uşoară?

— O masă uşoară să fie! răcni goanga, agitându-şi picioarele.

Ospătarii se repeziră înăuntru, purtând platouri mari pe care le aşezară în faţa Regelui. Când acesta scoase capacele, raze de lumină strălucitor colorată săriră de pe platouri, ricoşară pe tavane, pereţi şi podea şi ieşiră afară pe geamuri.

— N-a fost o mâncare prea substanţială, remarcă Farsorul, frecându-se la ochi, ci doar una foarte atractivă. Poate că puteţi propune ceva mai săţios.

Regele bătu din palme, platourile fură îndepărtate, iar Milo propuse repede, fără să stea pe gânduri: – Păi bine, în cazul ăsta cred că e bine să mâncăm la pătrat!

— La pătrat să fie! răcni din nou Farsorul.

Regele bătu din palme şi chelnerii reapărură, aducând platouri pline ochi cu pătrate aburinde, de toate culorile şi mărimile.

— Câh! făcu Albina Ortografică, gustând unul. Sunt îngrozitoare.

Se părea că nici celorlalţi nu le plăceau în mod deosebit, iar un pătrat i se opri Farsorului în gât, aproape sufocându-l.

— E momentul să ascultăm discursuri, anunţă Regele, când platourile fură retrase şi toată lumea părea plouată. Tu eşti primul, comandă el, arătând spre Milo.

— Majestate, doamnelor şi domnilor, începu Milo, timid. Doresc să profit de ocazie ca să spun că în toată…

— Destul! răcni Regele. Doar n-ai să turui toată ziulica!

— De-abia am început, protestă Milo.

— URMĂTORUL! se răsti Regele.

— Curcan fript, carton piure, îngheţată de vanilie, recită Farsorul, săltând în sus şi-n jos, ca pe arcuri.

„Ce discurs ciudat”, îşi spuse în sinea lui Milo, care auzise multe discursuri în trecut şi ştia că trebuie să fie lungi şi plictisitoare.

— Hamburgeri, porumb fiert, budincă de ciocolată – b-u-d-i-n-c-a, zise, la rândul ei, Albina Ortografică.

— Frankfurteri, murături, gem de căpşuni! strigă, de pe scaunul său, agentul Doi-timpi-şi-trei-mişcări.

De vreme ce era mai înalt aşezat decât stând în picioare, nu se mai ostenise să se ridice. Şi continuă aşa pe toată linia, fiecare mesean sculându-se scurt, rostind o scurtă alocuţiune şi aşezându-se la loc. După ce vorbiră toţi, se ridică Regele.

— *Paté de foxe gras*, *soupe a l’oignon*, *faisan sous cloche*, *salade endive*, *formages etfruits et demi-tasse*, spuse el grijuliu şi bătu din palme. Chelnerii reapărură imediat, ducând tăvi grele şi fierbinţi pe care le aşezară pe masă. Fiecare conţinea exact cuvintele rostite de musafiri şi toţi se puseră numaidecât pe mâncat, cu mare poftă.

— Înfulecă! zise Regele, împungându-l pe Milo cu cotul şi examinându-i dezaprobator farfuria. Nu pot zice că m-a impresionat opţiunea ta.

— Nu ştiam că va trebui să-mi înghit cuvintele, protestă Milo.

— Dar fireşte, fireşte, la fel ca toată lumea, mormăi Regele. Trebuia să alegi ceva mai gustos.

Milo îşi roti privirea şi văzu că fiecare se înfrupta de zor; apoi îşi privi propria farfurie. Ceea ce era în ea nu părea vrednic de mâncat, iar lui îi era o foame de lup.

— Hai, încearcă un salt mortal, îl pofti ducele. Îmbunătăţeşte aroma.

— Ia o sporovăială, îi oferi contele, pasându-i coşuleţul de pâine.

— Sau un coate-goale, adăugă ministrul.

— Poate vrei o brioşă cu sinonime, sugeră ducele.

— De ce nu aştepţi desertul cuvenit ca răsplată? bălmăji neclar earl-ul, cu gura plină.

— De câte ori să-ţi spun să nu muşti mai mult decât poţi mesteca? se răsti subsecretarul, bătându-l pe spate pe nefericitul earl.

— Pe-o ureche intră, pe cealaltă iese, îl mustră ducele, încercând să treacă un cuvânt de-al său prin

capul *earl-ului*.

— Dacă nu-i una, e alta, îi dojeni ministrul.

— Din lac în puţ! strigă contele, înecându-se cu apă.

— Dar nu e nevoie să-mi ronţăiţi capul, ţipă, îngrozit, *earl-ul* şi se aruncă, mânios, asupra celorlalţi. Cei cinci se încăierară aprig sub masă.

— ÎNCETAŢI IMEDIAT! tună Azaz, cavă exilez pe toţi.

— Mea culpa!

— Scuze!

— Iertare!

— Pardon!

— Regrete! se scuzară ei pe rând, şi se aşezară pe locurile lor, fulgerându-se din priviri.

Restul banchetului se desfăşură în linişte, până când Regele, ştergându-şi petele de sos de pe vestă, strigă să se aducă desertul. Milo, care nu mâncase nimic, ridică înviorat ochii.

— Azi avem o trataţie excepţională, zise Regele, când mirosul delicat de aluat copt în casă umplu sala. La porunca regală, patiserii au muncit toată noaptea în semibrutărie să fie siguri că…

— Semibrutărie? întrebă Milo.

— Bineînţeles, semibrutărie, se răsti Regele. De unde crezi că ies ideile semicoapte? Nu mă întrerupe, te rog. La porunca regală, patiserii au muncit toată noaptea ca să…

— Ce-i o idee semicoaptă? întrebă Milo din nou.

— Vrei să taci odată? mârâi Azaz, supărat.

Dar, până să poată relua fraza, trei cărucioare mari de servit fură împinse pe roţile lor în sală şi toată lumea sări să se servească.

— Sunt nemaipomenit de gustoase, explică Farsorul, dar nu întotdeauna îţi pică bine. Uite una foarte bună.

I-o întinse lui Milo, care, printre nuci şi glazura de zahăr, văzu că scria: PĂMÂNTUL E PLAT.

— Oamenii au înghiţit chestia asta câteva secole,

comentă Albina Ortografică, dar nu mai e o idee prea populară actualmente – a-c-t-u-a-l-m-e-n-t-e.

Luă una mai lungă, care spunea LUNA E FĂCUTĂ DIN BRÂNZĂ ALBASTRĂ şi muşcă, pofticioasă, bucata pe care scria BRÂNZĂ.

— Asta da, idee semicoaptă, zise ea zâmbind.

Milo examina marele sortiment de prăjituri, care erau hăpăite aproape tot atât de iute pe cât se citeau. Contele ronţăia mulţumit o DACĂ NU CURGE, PICĂ, iar Regele era ocupat să felieze un tort cu inscripţia NOAPTEA E UN SFETNIC BUN.

— Eu, în locul tău, n-aş mânca prea multe din astea, îl povăţui Tock. Or fi arătând ele grozav, dar îţi pot cădea teribil de greu.

— Nu te îngrijora, îi răspunse Milo. Îmi ambalez una pentru mai târziu.

Înveli într-un şervet prăjitura TOTUL E BINE ÎN CEA MAI BUNĂ

DINTRE LUMI.

CAPITOLUL VIII. FARSORUL SE OFERĂ VOLUNTAR

— Nu mai pot înghiţi nici măcar un dumicat, pufni ducele, ţinându-se de stomac.

— O, Doamne, vai mie! fii de acord ministrul, respirând anevoie.

— M-m-m-m-f-m-m, mormăi *earl-ul*, disperat, încercând să mai înghită o îmbucătură.

— Îndopat până în gât, suspină contele, desfăcându-şi cureaua.

— Supraghiftuit, icni subsecretarul, întinzând mâna după ultima prăjitură.

Toată lumea terminând de mâncat, nu se mai auziră alte zgomote decât scârţâitul scaunelor, împinsul farfuriilor, linsul linguriţelor şi, fireşte, câteva cuvinte rostite de Farsor:

— Un ospăţ încântător, pregătit cu delicateţe şi servit elegant, anunţă el nimănui anume. Un festin de arome rare. Complimentele mele – neapărat! –

bucătarului-şef.

Apoi, cu o mutră foarte îndurerată, se întoarse spre Milo şi gâfâi:

— Eşti bun să-mi dai un pahar de apă? Se pare că mi-am provocat o mică indigestie.

— Poate ai mâncat prea mult şi prea repede, zise, compătimitor, Milo.

— Prea mult, prea repede, prea mult, prea repede, şuieră amărâta gâză, printre sughiţuri. Aşa şi este, prea mult, prea repede. Cu certitudine ar fi trebuit să mănânc prea puţin şi prea încet, ori prea mult prea încet, ori prea puţin prea repede, ori să fi petrecut o zi întreagă nemâncând nimic, ori să fi mâncat totul cât ai bate din palme, ori, ocazional, să fi mâncat câte ceva de fiecare dată, ori poate ar fi trebuit…

Epuizat, căzu pe spate în scaunul său, continuând să bombăne ininteligibil.

— Atenţie! Acordaţi-mi atenţia dumneavoastră! ceru insistent Regele, sărind în picioare şi bătând cu pumnul în masă.

Cererea era total superfluă, întrucât, din momentul când începuse el să vorbească, toată lumea, în afară de Milo, Tock şi nefericita insectă, spălase puţina din sala de banchete, gonind pe scări la vale şi afară din palat.

— Credincioşi supuşi şi prieteni! continuă Azaz, iar vocea îi reverbera în sala aproape pustie. Încă o dată, cu această ocazie măreaţă, am…

— Mă scuzaţi, zise Milo, tuşind cât se poate de politicos, dar toată lumea a plecat.

— Iar eu care sperasem că nimeni nu va observa, zise Regele. Aşa se întâmplă de fiecare dată.

— S-au dus toţi la masă, anunţă Farsorul, pierit, şi de cum îmi revin o şterg şi eu după ei.

— Ridicol! Cum pot cina după banchet? întrebă Milo.

— SCANDALOS! ţipă Regele. Vom pune capăt acestui lucru numaidecât! De acum încolo, prin edict regal, fiecare trebuie să mănânce de cină înainte de banchet!

— Dar şi aşa e destul de rău, protestă Milo.

— Vrei să spui, destul de bine, îl corectă Farsorul. Lucrurile la fel de rele sunt la fel de bune. Încearcă să vezi partea luminoasă.

— Nu ştiu la ce parte a ceva, orice ar fi, să mă uit, protestă Milo. Totul e teribil de nedesluşit, iar cuvintele tale nu fac decât să sporească zăpăceala.

— Cât de adevărat grăieşti! exclamă nefericitul Rege, rezemându-şi augusta bărbie pe pumnul monarhic şi gândindu-se cu nostalgie la zilele de odinioară. Trebuie să existe un leac pentru asta.

— Proclamaţi o lege! sugeră inteligent Farsorul.

— Avem tot atâtea legi câte vorbe, bombăni Regele.

— Oferiţi o recompensă! nu se lăsă Farsorul. Regele clătină din cap, cu o mină din ce în ce mai tristă.

— Trimiteţi după ajutor!

— Bateţi palma!

— Apăsaţi pe comutator!
— Înregistraţi o petiţie!
— Încrucişaţi tangonul!
— Fiţi pe linie!
— Ridicaţi podul mobil!
— Baricadaţi uşa! strigă goanga, sărind în sus şi-n jos şi agitându-şi braţele.

Se aşeză prompt pe scaun când Regele îi aruncă o căutătură încruntată.

— Poate aprobaţi întoarcerea Rimei şi a Raţiunii, zise, blând, Milo, care pândise tocmai un asemenea prilej ca să formuleze revendicarea.

— Ce frumos ar fi! zise Azaz, îndreptându-şi spinarea şi potrivindu-şi coroana pe scăfârlie. Chiar dacă mă sâcâiau uneori, lucrurile mergeau şnur cu ele aici.

Vorbind, se lăsă pe spate pe tron, îşi împreună mâinile la ceafă şi-şi aţinti, gânditor, ochii în tavan.

— Dar mă tem că nu e posibil.

— Evident că nu, nu e posibil, îl îngână Farsorul.

— De ce? întrebă Milo.

— Chiar aşa, de ce? exclamă insecta, dispusă, aparent, să se ralieze la ambele laturi ale disputei.

— Mult prea dificil, replică Regele.

— Fireşte, întări goanga, mult, mult prea dificil.

— Aţi putea, insistă Milo, dacă aţi vrea cu adevărat.

— În orice caz, dacă aţi dori, aţi putea, fu de acord Farsorul.

— Cum? întrebă Azaz, cu o privire distrugătoare spre cărăbuş.

— Cum? se interesă şi Milo, privind în aceeaşi direcţie.

— O sarcină simplă, începu Farsorul, dorindu-şi, subit, să se afle oriunde altundeva. Simplă pentru un brav flăcău cu sufletul mare, un câine de încredere şi un mic automobil în stare perfectă de funcţionare.

— Continuă, îi porunci Regele.

— Da, te rog, îl seconda Milo.

— Tot ce ar avea ei de făcut, urmă îngrijoratul cărăbuş, ar fi să străbată mile întregi printr-un ţinut nesigur şi înfricoşător, prin văi necunoscute şi codri nedescoperiţi, pe lângă abisuri formidabile şi pustietăţi fără drumuri, până ajung la Numeropolis (dacă, bineînţeles, ajung vreodată). Apoi ar trebui să-l convingă pe Matemagician să fie de acord să le elibereze pe micile prinţese şi, de la sine înţeles, Matemagicianul nu va fi niciodată de acord cu ceea ce doreşte Majestatea Voastră. Oricum, chiar dacă ar fi, e sigur că Majestatea Voastră n-ar fi de acord. După asta, ar urma problema simplă de a pătrunde în Munţii Ignoranţei, cei plini de capcane periculoase şi de semne de rău augur, un tărâm în care mulţi se aventurează, dar de unde puţini se întorc, unde demonii malefici alunecă tăcuţi de pe un pisc pe altul în căutarea prăzii. Pe urmă, o căţărare netrudnică pe scara în spirală cu două mii de trepte, fără balustradă, noaptea, pe un vânt tăios (în munţii ăia e noapte permanent) până la Castelul din Aer. Făcu o pauză ca să inspire adânc şi continuă:

— După un plăcut taifas cu prinţesele, tot ce mai rămâne de făcut este o tihnită întoarcere printre stâncile alea haotice, ale căror spirite înspăimântătoare au jurat să sfârtece orice intrus, mădular cu mădular, şi să-l devoreze până la catarama curelei. Iar în final, după lungul drum al întoarcerii, o defilare triumfală (evident, dacă mai are cine să participe la ea), încununată cu ciocolată caldă şi prăjiturele pentru toată asistenţa.

Farsorul făcu o plecăciune adâncă şi se aşeză pe scaun, extrem de satisfăcut de prestaţia sa.

— Nu mi-am dat seama cât de simplu este, zise Regele, mângâindu-şi barba şi zâmbind larg.

— Colosal de simplu, îl aprobă gândacul.

— Mie mi se pare periculos, îi contrazise Milo.

— Foarte periculos, foarte periculos, murmură Farsorul, tot încercând să le cânte în strună tuturor.

— Cine să întreprindă aşa o călătorie? întrebă Tock, care ascultase descrierea Farsorului cu multă atenţie.

— Excelentă întrebare, remarcă Regele. Însă mai e o problemă, una foarte serioasă.

— Care anume? întrebă Milo, nemulţumit de turnura discuţiei.

— Mă tem că nu-ţi pot spune decât după ce te întorci, strigă Regele, bătând de trei ori din palme.

Auzindu-l, servitorii se repeziră numaidecât înapoi în sală şi strânseră iute farfuriile, argintăria, faţa de masă, masa însăşi, scaunele, sala de banchete şi palatul însuşi, încât cei doi se pomeniră din nou în piaţă.

— Vă daţi seama, desigur, că mi-ar plăcea să fac personal călătoria, continuă Azaz, străbătând piaţa cu paşi mari, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat, dar, de vreme ce ideea v-a venit vouă, onoarea şi faima ale voastre trebuie să fie!

— Dar, vedeţi… începu Milo.

— Dicţionopolis vă va fi etern recunoscător, dragă băiete, îl întrerupse regele, punând un braţ pe după umerii lui Milo şi mângâindu-l pe Tock cu mâna cealaltă. Veţi înfrunta multe primejdii în călătoria voastră, dar nu vă temeţi, v-am adus ceva pentru protecţie.

Scoase de sub hlamidă o cutie mică şi grea, cam de mărimea unui manual şcolar, şi i-o înmâna ceremonios lui Milo.

— În cutia asta se găsesc toate cuvintele pe care le cunosc, explică el. De majoritatea nu vei avea niciodată nevoie, pe unele le vei folosi constant, dar, avându-le, vei putea pune toate întrebările la care nu s-a răspuns niciodată şi vei putea răspunde la toate întrebările care n-au fost niciodată puse. Toate cărţile mari ale trecutului şi cele ce urmează să apară au fost alcătuite din cuvintele astea. Cu ajutorul lor, nu există obstacol de care să nu poţi trece. Nu trebuie decât să înveţi să le foloseşti corect, în contextul potrivit.

Milo acceptă darul cu gratitudine şi micul grup se îndreptă spre automobil, încă parcat la marginea pieţei.

— Vei avea nevoie de un ghid, fireşte, şi, de vreme ce cunoaşte atât de bine obstacolele, Farsorul s-a oferit bucuros să te însoţească.

— Poftim? Nu se poate! strigă, surprins, gândacul, fiindcă era ultimul lucru pe care ar fi dorit să-l facă.

— Veţi vedea că e de încredere, curajos, descurcăreţ şi loial, continuă Azaz, iar Farsorul, prea copleşit de laude, uită să mai obiecteze.

— Sunt sigur că ne va fi de mare folos, strigă Milo, şofând de-a curmezişul pieţei.

„Sper şi eu”, se gândi în sinea sa Tock, nefiind deloc sigur.

— Noroc bun, noroc bun şi aveţi grijă! le strigă Regele, şi ei începură să ruleze pe şosea.

Milo şi Tock se întrebau ce aventuri stranii îi mai aşteptau. Farsorul se trudea să înţeleagă cum se pomenise implicat într-o întreprindere atât de riscantă. Gloata îi ovaţiona şi-i aplauda din răsputeri, fiindcă, dacă n-o interesa în mod deosebit sosirea cuiva, era oricând

bucuroasă să vadă pe cineva plecând.

CAPITOLUL IX. TOTUL E CUM PRIVEŞTI LUCRURILE

Curând, ultimele detalii ale cetăţii Dicţionopolis se pierdură în urmă, şi în faţa lor se întindeau ţinuturile stranii şi necunoscute dintre regatul cuvintelor şi regatul numerelor. Era târziu după-amiaza şi soarele portocaliu-închis plutea greu deasupra munţilor îndepărtaţi. O briză răcoroasă şi prietenoasă mângâia jucăuş maşina, iar umbre lungi se întindeau leneşe de la bazele copacilor şi arbuştilor.

— Ah, la drum deschis! exclamă Farsorul, inspirând adânc, fiindcă de-acum se resemnase, fericit, să întreprindă călătoria. Spiritul de aventură, fascinaţia necunoscutului, emoţiile unei expediţii cutezătoare!

Straşnic, ce mai!

După care, mulţumit de sine însuşi, îşi încrucişa braţele, se lăsă pe spate şi tăcu din gură.

După alte câteva minute, ieşiseră din câmpul deschis şi intraseră într-o pădure deasă.

ACEASTA ESTE ŞOSEAUA PITOREASCĂ. DREPT ÎNAINTE, SPRE PUNCTUL DE VEDERE

anunţa un panou destul de mare; dar, contrar atenţionării, tot ce se putea vedea erau şi mai mulţi arbori. Din goana automobilului copacii păreau tot mai mari, mai înalţi şi mai frunzoşi, până când, exact în momentul când ascunseră complet bolta, pădurea se termină abrupt, iar şoseaua se curbă de-a lungul unui promontoriu larg. Dedesubt, la stânga, la dreapta şi drept înainte, se întindea ţinutul verde, luxuriant, pe care tocmai îl străbătuseră.

— Remarcabil peisaj! anunţă Farsorul, sărind din maşină ca şi cum lui

I s-ar fi datorat totul.

— Nu că-i splendid? oftă Milo.

— Oh. Nu ştiu, răspunse o voce necunoscută. Depinde de cum vezi lucrurile.

— Ce spuneaţi? întrebă Milo, care nu-l văzuse pe vorbitor.

— Am zis că depinde de cum vezi lucrurile, repetă vocea.

Milo se răsuci pe călcâie şi se pomeni privind la o pereche de pantofi maro, elegant văcsuiţi, iar drept în faţa lui stătea (dacă se poate folosi verbul „a sta” pentru cineva suspendat în aer) un alt băiat, cam de vârsta lui, cu picioarele ridicate la circa un metru de sol.

— De pildă, continuă băiatul, dacă-ţi plac pustiurile, s-ar putea să consideri că peisajul ăsta nu-i deloc atrăgător.

— Ai dreptate, zise Farsorul, nevoind să contrazică pe cineva aflat cu picioarele atât de îndepărtate de sol.

— De pildă, reluă băiatul, dacă pomii de Crăciun ar fi oameni, iar oamenii ar fi pomi de Crăciun, am fi ciopârţiţi cu toţii, instalaţi prin saloane, împodobiţi cu staniol, iar adevăraţii pomi ar deschide cutiile cu cadouri.

— Ce-are asta de-a face cu ce-i aici? întrebă Milo.

— Absolut nimic, răspunse băiatul, dar nu ţi se pare că e o posibilitate interesantă?

— Cum reuşeşti să pluteşti în aer? îl întrebă Milo, căci acest aspect îl interesa cel mai mult.

— Tocmai voiam să-ţi pun o întrebare similară, zise băiatul, căci trebuie să fii mult mai în vârstă decât tine ca să stai pe pământ.

— Ce vrei să spui?

— Ştii, zise băiatul, în familia mea fiecare se naşte în aer, cu capul exact la nivelul pe care-l va atinge când va fi adult, după care creştem cu toţii înspre sol. Când ne-am maturizat complet, fiindcă, după cum vezi, creştem în jos, tălpile noastre ating în sfârşit pământul. Desigur,

există printre noi unii care nu ajung la sol niciodată, oricât ar îmbătrâni, dar presupun că asta se întâmplă în toate familiile.

Sări câţiva paşi în văzduh, se reîntoarse plutind unde fusese şi reîncepu:

— Trebuie că eşti tare bătrân, dacă deja ai ajuns la sol.

— Ba nu, îl contrazise, serios, Milo. În familia mea toţi pornim de la sol şi creştem în sus, nu ştim cât, decât atunci când ajungem acolo.

— Ce sistem caraghios, se hlizi băiatul. În cazul ăsta, capul tău se află mereu la altă înălţime şi mereu vezi lumea altfel? Păi, atunci, la cincisprezece ani lucrurile nu vor mai arăta deloc aşa cum arătau la zece ani, iar la douăzeci de ani totul se va schimba radical.

— Presupun că da, răspunse Milo, care nu reflectase niciodată la această problemă.

— Dar noi vedem constant lucrurile din acelaşi punct, spuse băiatul. Aşa e mult mai uşor. În plus, e mai normal să creşti în jos, nu în sus. Când eşti foarte mic, nu te poţi răni căzând dacă eşti cumva în aer, nici nu poţi da de bucluc fiindcă-ţi jerpeleşti pantofii sau laşi urme pe podea, devreme ce nu ai de ce să-i freci, iar podeaua e la un metru dedesubt.

„Foarte adevărat”, gândi Tock, care se întreba cât de convenabil era acest aranjament pentru câinii familiei.

— Dar există multe alte puncte de vedere, remarcă băiatul. De pildă, tu, la micul dejun, ai mâncat ouă fierte, pâine prăjită şi gem, ai băut lapte şi suc de portocale, îi spuse el lui Milo. Tu – întorcându-se spre Tock – eşti mereu îngrijorat că lumea pierde vremea. Iar tu – arătând spre Farsor – aproape niciodată nu ai dreptate, iar când ai, e un accident.

— Minciună sfruntată! protestă, furios cărăbuşul, pentru că nu era conştient că atâtea lucruri se puteau vedea cu ochiul liber.

— Uimitor! icni Tock.

— De unde ştii toate astea? întrebă Milo.

— Simplu, se împăuna băiatul. Sunt Alee Bings, cel care vede prin lucruri. Văd tot ce se află în dincolo de in jurul, sub sau după orice. De fapt, unicul lucru pe care nu-l pot vedea este ceea ce se află întâmplător chiar sub nasul meu.

— Nu-i cam deranjant? întrebă Milo, căruia-i înţepenise gâtul de atâta privit în sus.

— Este, puţin, recunoscu Alee. Dar e foarte important de ştiut ce se află după lucruri, iar familia mă ajută cu restul. Tata vede de lucruri, mama se îngrijeşte de ele, fratele meu vede dincolo de lucruri, unchiul vede celălalt aspect al oricărei probleme, iar surioara mea Alice vede sub lucruri.

— Cum poate vedea *sub* lucruri dacă e atât de sus în aer? cârti Farsorul.

— Ei bine, răspunse Alee, executând o roată, dacă nu poate vedea sub ceva, trece acel lucru cu vederea.

— Eu aş putea vedea ceva de acolo, de sus? se interesă, politicos, Milo.

— Ai putea, răspunse Alee, dar numai dacă-ţi dai toată silinţa să priveşti lucrurile cu ochi de adult.

Milo îşi dădu toată silinţa şi, în timp ce se concentra, tălpile i se desprinseră de sol şi se ridică încet, până când se alinie cu Bings în aer. Îşi roti rapid privirea în jur şi în clipa următoare căzu cu o bufnitură înapoi pe pământ.

— Interesant, nu? întrebă Alee.

— Da, interesant, încuviinţă Milo, frecându-şi scăfârlia şi scuturându-se de praf, dar cred că prefer să văd lucrurile cu ochi de copil. Nu cazi de la o înălţime atât de mare.

— Înţeleaptă decizie, cel puţin pentru moment, îl aprobă Alee. Fiecare trebuie să aibă un punct de vedere propriu.

— Dar ăsta nu-i un Punct de Vedere pentru toată lumea? întrebă Tock, privind curios în jur.

— Bineînţeles că nu, replică Alee, aşezându-se pe nimic. E doar al meu şi e sigur că nu poţi privi mereu lucrurile din punctul de vedere al altcuiva. De pildă, de aici aia arată ca o căldare cu apă, spuse, arătând cu degetul o căldare cu apă. Din punctul de vedere al unei furnici, însă, e un vast ocean, din al unui elefant, doar ceva rece de băut, iar pentru un peşte, desigur, înseamnă acasă. Aşa că, înţelegeţi, felul cum vedem lucrurile depinde mult de punctul din care le observăm. Veniţi acum cu mine să vă arăt şi restul pădurii!

Fugi repede prin aer, oprindu-se din când în când să le facă semne de încurajare lui Milo, Tock şi Farsorului, care îl urmară cât se putea de iute pentru unii aflaţi în contact cu pământul.

— Toată lumea de aici creşte aşa ca tine? gâfâi Milo, ajungându-l din urmă.

— Aproape toată lumea, răspunse Alee, dar pe urmă se opri un moment ca să reflecteze. Totuşi, din când în când cineva îşi începe creşterea altfel. În loc să-i crească în jos, picioarele îi cresc în sus, spre cer. Dar facem tot

posibilul să descurajăm anomaliile de acest tip.

— Şi lor ce li se întâmplă? insistă Milo.

— Destul de ciudat, adesea cresc de zece ori mai mari decât ceilalţi, zise, gânditor, Alee. Am auzit că umblă printre stele.

După asta, se avântă din nou către codrii ce-i aşteptau.

CAPITOLUL X. O SIMFONIE COLORATA

Cum fugeau, copacii înalţi se închiseră în jurul lor, formând o boltă graţios arcuită spre cer. Razele soarelui de după-amiază târzie săreau uşor din frunză în frunză, alunecau pe crengi şi în jos pe trunchiuri, ca să cadă în final pe pământ, formând petice calde, luminoase. O lucire moale umplea aerul cu o lumină de felul celei care face totul să pară clar, ferm conturat şi suficient de apropiat pentru a fi atins cu mâna.

Alee gonea în faţă, râzând şi strigând, dar dădu aproape imediat de necaz fiindcă, dacă putea vedea copacul de după următorul, niciodată nu-l vedea pe următorul şi se izbea de fiecare dată de el. După câteva minute de fugă nebunească în toate direcţiile, se opriră să-şi tragă răsuflarea.

— Am impresia că ne-am rătăcit, gâfâi Farsorul, prăbuşindu-se pe o tufă mare de frăguţe.

— Baliverne! strigă Alee de pe ramura înaltă pe care se odihnea.

— Ştii unde ne aflăm? întrebă Milo.

— Sigur că da. Suntem chiar aici, în locul ăsta. De altfel, a te rătăci nu înseamnă a nu şti unde te afli, înseamnă a nu şti unde nu te afli, iar mie nu-mi pasă nici cât negru sub unghie unde nu sunt.

Problema era mult prea complicată pentru mintea gândacului, iar Milo tocmai îi repeta mental datele când Alee vorbi:

— Dacă nu mă credeţi, întrebaţi-l pe uriaş.

Arătă spre o căsuţă mică, pitită cochet între doi arbori. Milo şi Tock se duseră la uşă, unde, pe o placă de alamă, scria simplu URIAŞUL, şi ciocăniră.

— Bună ziua, salută omul de dimensiuni absolut normale care deschise uşa.

— Dumneavoastră sunteţi uriaşul? întrebă, cu îndoială în glas, Tock.

— Indubitabil, răspunse, mândru, omul. Cel mai mic uriaş din lume. Cu ce vă pot fi de folos?

— Ne-am rătăcit? voi să ştie Milo.

— Grea întrebare, oftă uriaşul. De ce nu mergi în spate, să-l întrebi pe pitic? Şi închise uşa.

Cei trei se duseră în spatele casei, care arăta exact ca faţa, şi ciocăniră la uşa cu o plăcuţă pe care scria PITICUL.

— Ce mai faceţi? întrebă gazda, care arăta întocmai ca uriaşul.

— Dumneavoastră sunteţi piticul? întrebă tot Tock, cu o urmă de îndoială în glas.

— Indubitabil, răspunse omul. Cel mai înalt pitic din lume. Cu ce vă pot fi de folos?

— Credeţi că ne-am rătăcit? îşi repetă întrebarea Milo.

— Asta-i o problemă tare complicată, zise piticul. De ce nu mergeţi pe partea cealaltă, să-l întrebaţi pe grăsan?

Dispăru şi el tot atât de repede.

Latura casei arăta exact ca faţa şi ca spatele, iar uşa se deschise brusc chiar în momentul când bătură în ea.

— Ce drăguţ din partea voastră că aţi trecut pe la mine! exclamă omul, care ar fi putut fi fratele geamăn al piticului.

— Dumneavoastră trebuie să fiţi grăsanul, zise Tock, care învăţase să nu pună mare preţ pe înfăţişare.

— Cel mai slab grăsan din lume, repetă, vesel, gazda. Dar, dacă aveţi vreo întrebare, vă sfătuiesc să-l întrebaţi pe slăbănogul de pe latura ailaltă.

Întocmai cum se aşteptau, cealaltă latură a casei arăta exact ca faţa, spatele şi prima latură, iar uşa le fu deschisă de un om care semăna leit cu ceilalţi trei.

— Ce surpriză plăcută! strigă el, bucuros. Nici nu-mi mai amintesc de când n-a mai trecut nimeni pe la mine!

— Cam de cât timp? întrebă Milo.

— Sunt sigur că nu ştiu, răspunse omul. Dar, iertaţi-

mă, trebuie să deschid cuiva uşa.

— Tocmai aţi făcut-o, îi atrase atenţia Tock.

— A, da, uitasem.

— Sunteţi cel mai gras om slab din lume? îl întrebă Tock.

— De ce, cunoaşteţi unul mai gras? întrebă, supărat, omul.

— Cred că sunteţi toţi una şi aceeaşi persoană, zise apăsat Milo.

— ŞŞŞŞTT! îl preveni omul, punând un deget pe buze şi trăgându-l mai aproape. Vrei să strici totul? Vezi, pentru cei înalţi sunt un pitic, iar pentru cei scunzi sunt un uriaş; pentru pirpirii sunt un grăsan, iar pentru rotofei sunt un slăbănog. În felul ăsta pot deţine, simultan, patru slujbe. După cum vezi, nu sunt de fapt nici înalt, nici scund, nici gras, nici slab. De fapt, sunt un tip absolut normal, dar există prea mulţi oameni normali şi nimeni nu le cere părerea despre nimic. Acum, ce întrebare ai?

— Ne-am rătăcit? mai întrebă o dată Milo.

— Hmm, zise omul, scărpinându-se în creştet. Nici nu-mi amintesc de când nu mi s-a pus aşa o întrebare dificilă. Te superi dac-o repeţi? Am uitat-o deja. Milo repetă întrebarea.

— Vai, vai, mormăi omul. De un lucru sunt sigur: e mult mai greu să spun dacă sunteţi rătăciţi acum sau dacă aţi fost rătăciţi, fiindcă, în multe cazuri, locul spre care vă îndreptaţi este exact locul în care vă aflaţi. Pe de altă parte, adesea constaţi că unde ai fost nu e exact locul unde ar fi trebuit să mergi şi, deoarece e mult mai greu să găseşti drumul înapoi de undeva de unde n-ai plecat, îţi sugerez să pleci acolo imediat şi abia după aceea să te hotărăşti. Dacă ai şi alte întrebări, te rog întreabă-l pe uriaş. Trânti uşa şi trase oblonul.

— Sper că sunteţi satisfăcuţi, zise Alee după ce se întoarseră de la casă.

El sări în picioare, se aplecă să-l trezească pe

Farsor, care sforăia, şi începu să se îndepărteze plutind.

De data asta mai încet, în direcţia unui mare luminiş.

— Trăiesc mulţi oameni aici, în Pădurea Punctului de Vedere? întrebă Milo, în timp ce mergeau.

— O, da, trăiesc într-un oraş minunat numit Realitatea, îl informă Alee, izbindu-se de unul dintre copacii mai mici şi provocând căderea unei cascade de nuci şi frunze. Chiar într-acolo ne îndreptăm.

După alţi câţiva paşi, pădurea se deschise în faţa lor şi la dreapta apăru o metropolă magnifică. Acoperişurile străluceau precum oglinzile, pe ziduri scânteiau milioane de nestemate, bulevardele largi erau pavate cu argint.

— Ăsta este? strigă Milo, alergând spre străzile strălucitoare.

— O, nu, astea-s doar Nălucirile, zise Alee. Adevăratul oraş e acolo.

— Ce sunt Nălucirile? întrebă Milo, care nu văzuse oraş mai splendid.

— Nălucirile, explică Alee, sunt ca mirajele. Dându-şi seama că nu se făcuse destul de bine înţeles, continuă:

— Mirajele sunt lucruri pe care le vezi foarte clar, dar care nu sunt acolo.

— Cum poţi vedea ceva ce nu e acolo? căscă Farsorul, încă nedezmeticit de-a binelea.

— Uneori e mai uşor decât să vezi lucruri care realmente se află acolo, răspunse Alee. De pildă, dacă un lucru e acolo, îl poţi vedea numai cu ochii deschişi, dar dacă nu e acolo îl poţi vedea la fel de bine cu ochii închişi. De-aia lucrurile imaginare sunt mai uşor de văzut decât cele reale.

— Atunci unde e Realitatea? latră Tock.

— Chiar aici, strigă Alee, vânturându-şi braţele. Stăm în mijlocul Străzii Principale.

Priviră în jur cu multă atenţie. Tock adulmecă suspicios vântul, iar Farsorul împunse delicat aerul cu bastonul, dar de văzut nu văzură absolut nimic.

— Zău că-i un oraş foarte frumos, insistă Alee, care porni în jos pe stradă, indicând lucrurile de văzut, care nu păreau a fi acolo, şi salutând trecătorii cu degetele la şapcă.

Cete mari de oameni mergeau grăbit, cu capetele plecate, şi toţi păreau a şti exact încotro se îndreaptă, cum se precipitau pe o stradă inexistentă sau alta, intrau sau ieşeau din edificii invizibile.

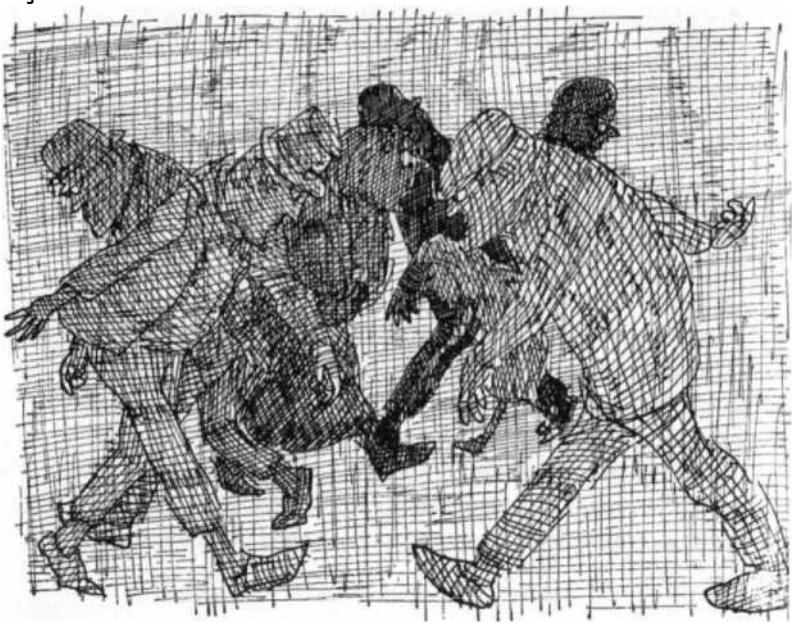

— Nu văd niciun oraş, spuse Milo, cu glasul stins.

— Nici ei nu-l văd, remarcă întristat Alee, dar contează prea puţin, pentru că nu-i duc lipsa.

— Trebuie să fie greu de tot să trăieşti într-un oraş pe care nu-l poţi vedea, îşi dădu cu părerea Milo, executând un salt lateral când trecu o coloană de maşini şi de camioane.

— Câtuşi de puţin, dacă te obişnuieşti, îl contrazise Alee. Dar să-ţi spun cum s-a întâmplat.

În timp ce se plimbau pe bulevardul aglomerat şi zgomotos, începu:

— Cu mulţi ani în urmă, chiar pe locul ăsta a existat un oraş mirobolant, cu case frumoase şi spaţii îmbietoare

şi niciunul dintre locuitori nu se grăbea niciodată. Pe străzi vedeai tot felul de lucruri fermecătoare, iar trecătorii se opreau des să le admire.

— Nu aveau de mers nicăieri? întrebă Milo.

— Ba sigur că aveau, continuă Alee, dar, cum ştii, cel mai important motiv de a merge dintr-un loc în altul este să vezi ce se află între ele, iar lor le făcea mare plăcere să facă tocmai asta. Apoi, într-o zi, cineva a descoperit că dacă umbli cât poţi de repede şi nu te uiţi decât la pantofii tăi ajungi la destinaţie cu mult mai devreme. Curând, toată lumea a procedat astfel. Toţi mergeau iute pe bulevarde şi se grăbeau pe străzi, nevăzând nimic din frumuseţile şi minunile oraşului.

Milo îşi aminti de câte ori procedase şi el la fel. Erau lucruri pe propria lui stradă de care, oricât se străduia, nu-şi amintea nimic.

— Nimeni nu dădea niciun pic de atenţie felului cum arătau împrejurimile şi, cum se mişcau din ce în ce mai repede, totul devenea din ce în ce mai urât şi mai murdar. Pe măsură ce lucrurile deveneau mai urâte şi mai murdare, oamenii se grăbeau tot mai tare, şi în curând se întâmplă ceva foarte bizar. Fiindcă nimănui nu-i păsa, oraşul începu să dispară încetul cu încetul. Zi după zi, clădirile se estompară tot mai tare, străzile păliră până deveniră cu totul invizibile. Nu se mai vedea absolut nimic.

— Şi ce-au făcut? întrebă Farsorul, devenind brusc nemaipomenit de curios.

— Absolut nimic, îşi continuă Alee povestea. Au continuat să trăiască acolo ca înainte, în casele pe care nu le mai vedeau şi pe străzile dispărute, fiindcă niciunul dintre ei nu observase nimic. Şi în felul acesta au vieţuit până astăzi.

— Nimeni nu le-a atras atenţia? întrebă Milo.

— N-ar folosi la nimic, răspunse Alee, fiindcă ei nu văd niciodată ceea ce sunt prea grăbiţi ca să vadă.

— De ce nu locuiesc în Năluciri? întrebă Farsorul. E mult mai simpatic.

— Mulţi locuiesc acolo, răspunse Alee, îndreptându-se iar spre pădure, dar e la fel de rău să locuieşti într-un loc unde ceea ce vezi nu se află acolo, ca într-unul unde ceea ce nu vezi se află acolo.

— Poate că într-o zi va exista un oraş tot atât de uşor de văzut ca Năluciri şi tot atât de greu de uitat ca Realitatea, remarcă Milo.

— Asta se va întâmpla numai dacă le aduci înapoi pe Rimă şi Raţiune, zâmbi Alee, care înţelesese imediat ce plănuia Milo. Să ne grăbim, că pierdem concertul din seara asta!

Îl urmară cu pas vioi, urcând nişte scări nevăzute, trecând printr-o uşă inexistentă. Cât ai clipi din ochi, ieşiră din Realitate (lucru imposibil de perceput) şi se aflau acum în cu totul altă parte a pădurii.

Soarele aluneca încet spre asfinţit şi pe culmile dealurilor din depărtare se stratificau dâre purpurii, portocalii şi sângerii. Ultimele fascicule de lumină aşteptară, răbdătoare, ca un stol de pitulici să-şi găsească drumul spre casă, iar în locul lor apăruse deja un mănunchi de stele nerăbdătoare.

— Deci am ajuns! strigă Alee şi, cu un gest larg, le arătă o enormă orchestră simfonică. Nu-i aşa că-i o privelişte măreaţă?

Cel puţin o mie de muzicieni erau rânduiţi în faţa lor într-un mare arc. La stânga şi la dreapta, viorile şi violoncelele, ale căror arcuşuri în mişcare păreau talazuri mari, iar în spatele lor o mulţime de piculine, flaute, clarinete, oboaie, fagoturi, corni, trompete, tromboane şi tube, cântând toate odată. Chiar în spate, atât de departe că abia le vedeai, se aflau instrumentele de percuţie şi ultimele, într-o linie lungă ce urca pe o pantă abruptă, erau solemnele contrabasuri.

Pe un podium înalt, în faţă, stătea dirijorul, un om înalt şi slăbănog, cu ochi mari, negri, afundaţi în orbite şi

gura subţire plasată neglijent între nasul lung şi ascuţit şi bărbia lungă şi ascuţită. Nu folosea o baghetă, ci dirija cu mişcări largi, învăluitoare, care porneau parcă de la vârfurile picioarelor, urcau lent de-a lungul corpului şi prin braţele lui subţiri şi se terminau în vârfurile degetelor graţioase.

— Nu aud deloc muzica, se miră Milo.

— Normal, zise Alee, doar nu asculţi concertul – îl priveşti. Acum, fiţi atenţi!

Dirijorul îşi mişcă braţele, modelă aerul ca pe nişte boţuri de lut moale, iar orchestra îi urmărea atentă fiecare indicaţie.

— Ce cântă? întrebă Tock, privindu-l curios pe Alee.

— Amurgul, fireşte. îl cântă seară de seară, cam la ora asta.

— Zău? făcu Milo, neîncrezător.

— Normal, răspunse Alee. Cântă şi dimineaţa, amiaza şi noaptea, bineînţeles, când e dimineaţă, amiază ori noapte. Păi ce, n-ar fi niciun pic de culoare în lume dacă n-ar cânta ei. Fiecare instrument cântă altă culoare, explică el. În funcţie, vezi bine, de anotimp şi devreme, dirijorul îşi alege partitura şi dirijează ziua. Dar priviţi: soarele aproape că a asfinţit şi în câteva clipe îi puteţi pune întrebări lui Chroma însuşi.

Ultimele culori se estompară lent de pe cerul dinspre apus şi din acel moment instrumentele se opriră din cântat unul câte unul, până când doar viorile bas, cu mişcările lor sumbre şi lente, rămaseră să cânte noaptea şi un singur set de clopoţei argintii făcu să scânteieze constelaţiile. Dirijorul îşi lăsă braţele inerte pe lângă trup şi rămase nemişcat în timp ce întunericul invada pădurea.

— Un amurg foarte frumos, aprecie Milo, înaintând spre podium.

— Trebuia să fie, i se răspunse. Repetăm de la început lumii.

Aplecându-se, cel care vorbise îl ridică pe Milo şi-l puse pe podium.

— Sunt Chroma cel Mare, continuă omul, descriind gesturi ample cu braţele, dirijor al culorii, maestru al pigmentului, director al întregului spectru.

— Cântaţi cât e ziua de lungă? îl întrebă Milo, după ce se prezentase politicos.

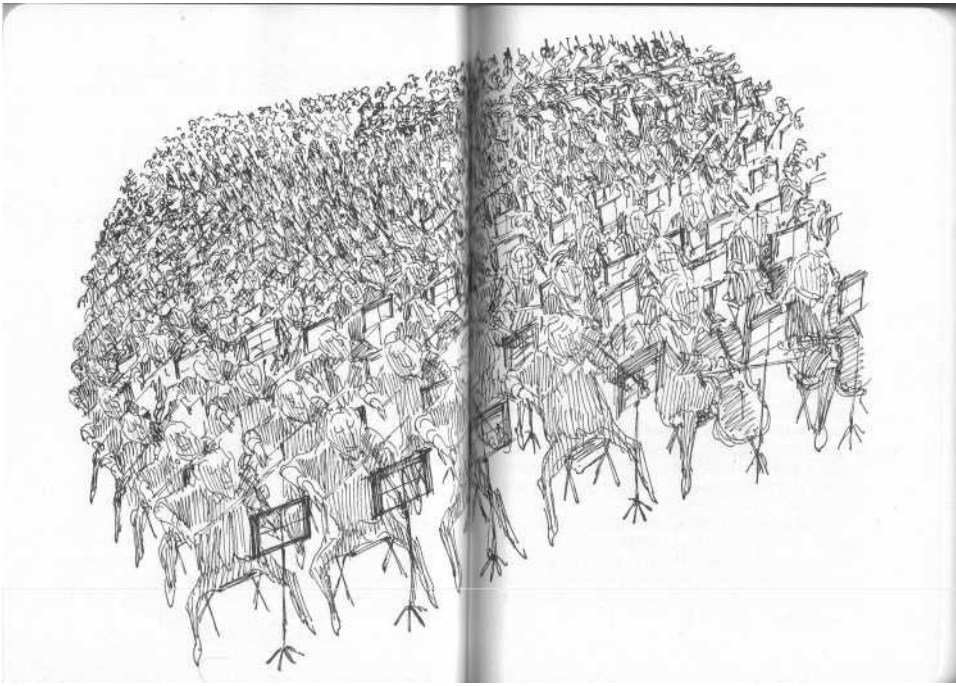

— A, da, toată ziua, în fiecare zi, spuse el melodios şi făcu o piruetă graţioasă pe platformă. Mă odihnesc numai noaptea, dar ei cântă chiar şi atunci.

— Ce s-ar întâmpla dacă v-aţi opri? întrebă Milo, care tot nu credea că aşa apăreau culorile.

— Vezi şi singur! strigă Chroma şi-şi ridică mâinile sus, deasupra capului.

Instrumentele care mai cântau se opriră, iar culorile dispărură instantaneu. Lumea arăta ca o imensă carte de colorat, încă neatinsă. Nu erau decât contururi simple, negre, şi ai fi zis că cineva cu un set de culori cât o casă de mare şi cu o pensulă pe măsură ar fi avut cu ce să se îndeletnicească, fericit, ani întregi. Apoi Chroma lăsă braţele în jos. Instrumentele se reapucară de treabă şi culoarea reveni.

— Vezi ce anostă ar fi lumea fără culoare? zise el, înclinându-se până când aproape că atinse podeaua cu bărbia. Dar ce plăcere să-mi dirijez orchestra la o serenadă de verde primăvăratic ori să aud trompetele

trâmbiţând marea albastră, şi apoi să-mi aud oboaiele colorând totul cu lumină solară de un galben cald! Curcubeiele sunt cele mai straşnice, dar şi reclamele arzătoare de neon, taximetrele dungate, tonurile moi, şterse, ale unei zile ceţoase. Pe toate le cântăm.

În timp ce vorbea Chroma, Milo stătea cu ochii mari deschişi, iar Alec, Tock şi Farsorul îl priveau vrăjiţi.

— Acum chiar că trebuie să trag un pui de somn, căscă dirijorul. În ultimele nopţi au fost furtuni, focuri de artificii şi parade şi a trebuit să stau treaz ca să le dirijez. Însă seara asta sigur va fi liniştită. Apoi, punându-şi mâna mare pe umărul lui Milo, continuă:

— Fii bun şi păzeşte-mi orchestra până dimineaţă, bine? Şi nu uita să mă trezeşti la 5: 23 pentru răsăritul soarelui. Noapte bună, noapte bună, noapte bună!

Zicând acestea, sări sprinten jos de la pupitru şi, din trei paşi mari, dispăru în pădure.

— Bună idee, zise Tock, tolănindu-se comod pe iarbă, în timp ce cărăbuşul bombăni până adormi, iar Alee se culcă sus, în plin aer.

Milo, cu capul plin de gânduri şi de întrebări, se încovrigă pe partitura muzicii de a doua zi, aşteptând cu nerăbdare zorile.

CAPITOLUL XI. DISCORD ŞI ZBANG

Orele trecură una după alta şi, exact la 5.22 (după

ceasornicul foarte precis al lui Tock), Milo deschise, temător, un ochi, iar în clipa următoare pe celălalt. Totul era încă albastru închis, violet şi negru, şi totuşi abia dacă mai rămânea un minut din noaptea lungă şi liniştită.

Se întinse leneş, se frecă la ochi, se scarpină în cap şi se înfiora uşor, omagiu adus ceţii de dis-de-dimineaţă.

„Trebuie să-l trezesc pe Chroma pentru răsăritul soarelui”, îşi spuse, încet. Apoi, îşi puse brusc întrebarea: ce-ar fi să dirijeze el însuşi orchestra şi să coloreze lumea?

Ideea i se învârti în cap până când hotărî abrupt că nu putea fi excesiv de greu, dat fiind faptul că instrumentiştii ştiau probabil şi singuri ce să facă, fiindcă era oricum păcat să trezeşti pe cineva atât de devreme. Întrucât era, poate, unica lui şansă de a încerca, muzicanţii fiind deja pe poziţii şi gata să înceapă, o va face. Dar numai pentru scurtă vreme.

Deci, în timp ce toţi dormeau împăcaţi, Milo se înălţă pe vârfuri, îşi ridică încet braţele şi descrise cea mai delicată mişcare cu arătătorul mâinii drepte. Era 5.23 fix.

Ca şi cum ar fi priceput perfect semnalul, o singură piculină emise o notă unică. Departe, la est, o dungă solitară de lumină rece, de culoarea lămâii, licări pe cer. Milo zâmbi fericit şi apoi, grijuliu, îndoi iar degetul. Intrară încă două piculine şi un flaut şi apărură trei dâre noi de lumină, dansând şăgalnic. Apoi, cu ambele mâini, descrise un cerc mare în aer şi văzu, încântat, cum toţi instrumentiştii încep să cânte în armonie.

Violoncelele dădură o strălucire roşiatică dealurilor, iar frunzele şi iarba fură înmuiate într-un verde palid şi moale când viorile îşi începură melodia. Numai coardele grave se odihneau, în timp ce restul orchestrei îmbăia pădurea în culoare.

Milo nu mai putea de bucurie, fiindcă toţi cântau pentru el şi cântau excepţional.

„Ce surprins va fi Chroma” îşi zise el, făcându-le un semn muzicienilor să se oprească. „E momentul să-l trezesc”. Dar, în loc să se oprească, instrumentiştii continuară să cânte, mai febril decât la început, până când fiecare culoare deveni mai strălucitoare decât credea Milo că se poate. Milo îşi duse o mână streaşină la ochi, iar cu cealaltă făcu semne disperate, dar intensitatea culorilor creştea constant, până în momentul când apăru un fenomen şi mai interesant. Cum dirija Milo frenetic, culoarea bolţii se schimbă treptat din albastru în brun-roşcat şi apoi într-un bogat roşu-magenta. Începură să cadă fulguieli de un verde-palid, iar frunzele copacilor şi tufelor se făcură portocaliu-aprins.

Dintr-odată, toate florile părură negre, stâncile cenuşii luară culoarea blândă şi încântătoare a lichiorului Chartreuse, chiar şi Tock, cel paşnic adormit, îşi schimbă culoarea din maro într-un magnific ultramarin. Nimic nu mai avea culoarea pe care ar fi fost normal s-o aibă şi cu cât se străduia mai mult să corecteze lucrurile, cu atât se înrăutăţea situaţia.

„Ce păcat că m-am apucat de asta”, se gândi,

nefericit, Milo, când o mierlă albastru-deschis trecu razant pe lângă el. „Se pare că-i imposibil să-i opresc”.

Încercă, disperat, să procedeze exact cum îl văzuse pe Chroma, dar nu mergea. Muzicienii cântau fără oprire, din ce în ce mai repede, iar soarele purpuriu traversa bolta în mare viteză. După niciun minut, asfinţi din nou la vest şi imediat, fără răgaz, răsări la est. Acum cerul era absolut galben şi iarba avea nuanţa încântătoare a levănţicii. De şapte ori se înălţă soarele şi dispăru aproape la fel de repede, în timp ce culorile se schimbau vertiginos. O întreagă săptămână trecu în câteva minute.

În cele din urmă Milo, vlăguit, neîndrăznind să ceară ajutor şi gata-gata să plângă, îşi lăsă braţele să-i cadă de-a lungul trupului. Orchestra conteni. Culorile dispărură. Era iarăşi întuneric. Era ora 5.27 dimineaţa.

— Deşteptarea, toată lumea! E timpul să răsară soarele! strigă el, uşurat, sărind repede jos de la pupitru.

— Straşnic m-am odihnit! zise Chroma, urcând cu paşi energici pe podium. Parc-aş fi dormit o săptămână. Aoleu, văd c-am întârziat puţin în dimineaţa asta! Va trebui să-mi scurtez prânzul cu patru minute.

Bătu cu bagheta în pupitru ca să capteze atenţia instrumentiştilor, şi de data asta zorile se desfăşurară perfect.

— Ai făcut treabă bună, zise Chroma, bătându-l pe ceafă pe Milo. La un moment dat te voi lăsa şi pe tine să dirijezi orchestra.

Tock dădu mândru din coadă, dar Milo nu scoase un cuvânt şi nici până astăzi n-a aflat nimeni de săptămâna pierdută, cu excepţia câtorva oameni care fuseseră, întâmplător, treji la 5.23 în dimineaţa aceea deosebită.

— Ar fi mai bine să ne continuăm drumul, zise Tock, al cărui ceas deşteptător reîncepuse să sune, căci mai avem destul de mers.

Chroma îşi luă rămas-bun cu o înclinare afectuoasă a capului când ei toţi intrară înapoi în pădure şi, în

cinstea vizitei lor, făcu să înflorească toate florile, de-ţi tăiau respiraţia.

— Regret că nu mai puteţi zăbovi puţin, zise Alee, întristat. Mai sunt atâtea de văzut în Pădurea Punctului de Vedere. Dar presupun că pretutindeni sunt o groază de lucruri de admirat, cu condiţia să ai ochi să le vezi.

Umblară cât umblară, tăcuţi şi cufundaţi în gânduri, până ajunseră la maşină, unde Alee scoase de sub cămaşă o lunetă elegantă şi i-o înmâna lui Milo.

— S-o ai la tine în călătorie, zise încet, fiindcă sunt de văzut multe lucruri care nu se văd cu ochiul liber. Cu asta vei putea observa totul, de la muşchiul tânăr dintr-o crăpătură a pavajului până la lucirea stelei celei mai îndepărtate, şi, cel mai important, vei vedea lucrurile aşa cum sunt ele cu adevărat, nu cum par a fi. E cadoul meu pentru tine.

Milo aşeză grijuliu luneta în torpedou şi ridică braţul, ca să dea mâna cu Alee. Apoi apăsă pe acceleraţie şi, cu capul plin de gânduri noi şi stranii, ieşi cu maşina prin capătul îndepărtat al pădurii.

Un ţinut deluros plăcut se întindea acum în faţa lor, cu o serie de urcuşuri şi coborâşuri ce se înălţau spre culmi şi apoi coborau blând pe partea cealaltă, făcându-le stomacurile să râdă şi feţele să se încrunte. Când ajunseră în vârful celui mai înalt deal, în faţă le apăru o vale adâncă. Şoseaua, hotărându-se în sfârşit, cobora vertiginos, parcă nerăbdătoare să reînnoiască cunoştinţa cu pârâul albastru ce scânteia jos. Când ajunseră pe fundul văii, vântul se înteţi, canalizat printre stânci, şi drept în faţă apăru un punct viu colorat, care se mărea treptat.

— Pare o rulotă! strigă emoţionat Milo.

— Chiar este o rulotă, una de carnaval! confirmă Tock. Exact asta era, parcată la marginea drumului, vopsită într-un roşu-aprins şi părând părăsită. Pe laturi, cu litere imense, în chenar negru, era inscripţia:

CACOFONUS A. DISCORD, iar mai jos, cu majuscule

negre puţin mai mici, în chenar alb, scria:
DOCTOR ÎN DISONANTĂ.

— Poate că dacă este cineva acasă ne va spune cât mai avem de mers, zise Milo, parcând lângă caravană.

Urcă timid, în vârful picioarelor, cele trei trepte de lemn ce duceau la uşa rulotei, ciocăni uşor şi făcu un salt înapoi de frică, fiindcă în momentul când bătu, din interior se auzi o prăbuşire teribilă, de parcă un set complet de farfurii ar fi căzut din tavan pe o podea tare de piatră. În acelaşi timp uşa zbură în lături şi, din interiorul întunecos, o voce răguşită se interesă:

— Ai auzit vreodată zgomotul unui un set complet de farfurii lăsat să cadă din tavan pe o podea tare de piatră?

Milo, care se rostogolise înapoi de pe trepte, se ridică repede, iar Tock şi Farsorul se repeziră să vadă ce păţise.

— Zi, ai auzit? insistă vocea, atât de aspră că-ţi inspira dorinţa să-ţi dregi propriul glas.

— Nu, până acum nu, răspunse Milo, ridicându-se în picioare.

— Ha! Eram sigur, zise bucuroasă vocea. Ai auzit vreodată o furnicuţă încălţată cu papuci de blană umblând pe un covor gros de lână?

Până să răspundă ei, continuă pe tonul acela ciudat, ca un orăcăit:

— Haideţi, nu mai staţi afară în frig! Poftiţi înăuntru, poftiţi înăuntru! Norocul vostru că aţi trecut pe aici. Niciunul dintre voi nu arată grozav.

Lucirea stinsă a unei lămpi din tavan lumina caravana în care păşiră cu precauţie – mai întâi Tock, gata să înfrunte orice pericol, apoi Milo, speriat, dar curios, şi la sfârşit Farsorul, pregătit să o tulească rapid ca să scape cu viaţă.

— Aşa… Ia să vă vedem acum, zise gazda. Ţ-Ţ-Ţ-L! Foarte rău, foarte rău! Un caz cât se poate de grav.

Rulota prăfuită era plină de rafturi pe care stăteau îngrămădite o mulţime de cutii şi de borcane, din cele care se mai văd în farmaciile vechi. Praful părea că nu fusese şters de ani de zile. Piese şi bucăţele de echipament erau împrăştiate pe podeaua de scânduri, iar

în spate se găsea o masă grea de lemn acoperită cu sticle, cărţi şi tot felul de nimicuri.

— Aţi auzit vreodată zgomotul făcut de o caracatiţă legată la ochi care dezveleşte o cadă de baie din ambalajul ei de celofan? întrebă vocea, în timp ce aerul se umplea de un sunet puternic, plesnituri şi foşnete.

Aşezat la masă, ocupat să măsoare şi să amestece, era omul care-i invitase înăuntru. Purta un halat lung şi alb, un stetoscop îi atârna de gât, iar de frunte îi stătea lipită o oglinjoară rotundă. Unicele lucruri pe care le observai la fizionomia lui erau mustaţa mititică şi urechile enorme, fiecare cât capul lui de mare.

— Sunteţi doctor? întrebă Milo, străduindu-se să se simtă cât mai bine.

— Sunt CACOFONUS A. DISCORD, DOCTOR ÎN DISONANŢĂ, răcni omul şi, în timp ce vorbea, se auziră câteva mici explozii şi o izbitură cu scrâşnet.

— Ce reprezintă iniţială A? se bâlbâi insecta înfricoşată, incapabilă să se mişte.

— ATÂT DE TARE CÂT SE POATE!

urlă doctorul şi răspunsul îi fu acompaniat de două

scârţâieli şi o bufnitură. Acum, apropiaţi-vă puţin şi scoateţi limba!

— Întocmai cum bănuiam, continuă el, deschizând un tom uriaş, prăfuit, şi dând foile cu degetul mare. Suferiţi de o severă carenţă de zgomot.

Începu să se agite prin rulotă, înhăţând recipiente de pe rafturi, până când colectă, pe un colţ al mesei, un asortiment mare, de diferite forme şi dimensiuni. Fiecare sticlă era etichetată cu grijă: Ţipete Tari, Ţipete înăbuşite, Bubuituri, Bătăi, Izbituri, Prăbuşiri, Şfichiuiri, izbucniri, Plesnituri şi Crăpături, Fluierături şi Gonguri, Chiţcăieli, Chiote şi Tărăboi Felurit. După ce turnă câte puţin din fiecare într-un vas enorm de sticlă, amestecă viguros cu o lingură de lemn, urmărind atent poţiunea care scotea fum şi aburi, clocotea şi bolborosea.

— E gata într-o clipă, explică el, frecându-şi palmele. Milo nu văzuse niciodată un leac atât de neplăcut şi nu dorea să-l încerce pe pielea sa.

— Totuşi, ce fel de doctor sunteţi dumneavoastră? întrebă el, neliniştit.

— Păi, zise doctorul, s-ar putea spune că sunt un specialist. Specialitatea mea e zgomotul, de toate felurile, de la cel mai puternic la cel mai slab, de la cel vag iritant până la cel teribil de neplăcut. Bunăoară, aţi auzit vreodată un tăvălug cu roţi pătrate trecând pe o stradă plină de ouă răsfierte? îi întrebă, şi cuvintele îi fură acompaniate de crănţăneli puternice.

— Dar cui îi trebuie toate zgomotele astea enervante? întrebă Milo, astupându-şi urechile.

— Tuturor, răspunse doctorul, surprins. Sunt foarte populare azi. Păi, am atâta de lucru că abia pridídesc să prepar comenzile de pilule de zgomot, loţiuni de hărmălaie, unguente de larmă, tonic de vacarm. Se pare că asta-i tot ce doresc oamenii în zilele noastre.

Mai agită de câteva ori lichidul din recipient şi, după ce aburul se împrăştie, continuă:

— Treburile n-au mers întotdeauna aşa de bine. Cu

ani în urmă, lumea se dădea în vânt numai după sunete plăcute şi, cu excepţia câtorva comenzi primite în timpul războaielor şi al cutremurelor de pământ, afacerile stăteau foarte prost. Dar apoi s-au construit marile megalopolisuri şi a fost multă nevoie de ţipete, claxoane, scrâşnet de roţi de tren, bătăi de clopot, bolboroseli de canale de aducţiune şi toate minunatele zgomote neplăcute pe care astăzi le folosim din plin. Fără ele oamenii ar fi teribil de nefericiţi, aşa că am grijă să primească tot ce vor. Ce credeţi? Dacă luaţi zilnic câte puţin din leacul meu, niciodată nu veţi mai simţi nevoia să auziţi sunete frumoase. Poftiţi, încercaţi!

— Dacă nu vă supăraţi, aş prefera să nu, zise Farsorul, dându-se înapoi până în fundul rulotei.

— Nu doresc să mă vindec de sunetele frumoase, protestă şi Milo.

— În plus, mârâi Tock, care se hotărâse că nu-i plăcea de doctorul Discord, o boală numită *carenţă de zgomot* nici nu există.

— Sigur că nu, răspunse doctorul, turnându-şi un păhărel din poţiune. De aceea e atât de dificil de vindecat. Nu tratez decât boli inexistente; în felul ăsta, dacă nu le pot vindeca, nu fac rău nimănui. E doar una dintre precauţiile meseriei, conchise el.

Văzând că nimeni n-avea chef să recurgă la medicamentul său, se întinse din nou către raft, luă o sticlă de culoarea chihlimbarului întunecat, o şterse atent de praf şi o puse în faţa lui pe masă.

— Foarte bine, dacă preferaţi să vă trăiţi viaţa suferind de carenţă de zgomot, o să i-o dau toată lui ZBANG la prânz, zise, şi destupă sticla cu un pocnet găunos.

Un moment totul rămase tăcut, în vreme ce Milo, Tock şi Farsorul nu-şi luau ochii de la sticlă, întrebându-se ce va face acum doctorul Discord. Apoi, la început foarte vag, percepură un uruit slab, parcă venind de la mare depărtare. Deveni tot mai tare şi mai tare şi mai

tare, tot mai apropiat şi mai apropiat şi mai apropiat, până se transformă într-un urlet asurzitor, care-ţi spărgea timpanele şi parcă ieşea dinăuntrul sticlei. Apoi, din interiorul sticlei, un fum gros, albăstrui, se ridică în spirală spre tavan, se lăţi şi treptat prinse forma unui om de smog gros, vineţiu, cu mâini, picioare, ochi galbeni, lucitori, şi o gură mare, cu un rictus dezaprobator. De îndată ce ieşi complet din sticlă, smogul înhaţă vasul cu lichid, îşi dădu pe spate partea ce trecea drept cap, dacă ar fi avut cu adevărat unul, şi o goli din trei înghiţituri.

— A-H-H, A FOST BUN, STĂPÂNE! răcni el de se zgâlţâi toată rulota. Credeam că nu mă mai laşi liber. Teribil de mic spaţiu în sticlă.

— Ăsta-i asistentul meu, oribilul ZBANG, explică doctorul Discord. Iertaţi-i înfăţişarea, căci, de fapt, nu are niciuna. Vedeţi, e un orfan pe care l-am crescut singur, fără doică, fără vreun alt ajutor…

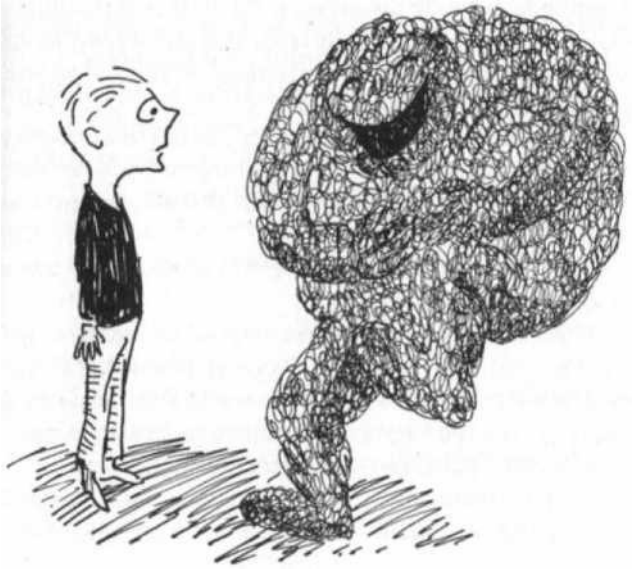

— Nicio dădacă e cea mai bună dădacă, îl întrerupse ZBANG, îndoindu-se de râs (dacă vă puteţi imagina un smog gros, albăstrui, îndoindu-se de râs).

— …căci l-am găsit, continuă, imperturbabil, doctorul, trăind singur, nedorit de nimeni, într-o sticlă de

sifon abandonată… fără familie sau rubedenii…

— Nicio nepoată e cea mai bună nepoată, hohoti iar ZBANG, iar râsul lui semăna cu zece sirene declanşate simultan.

Se plesni cu palma pe locul unde ar fi trebuit să-i fie genunchiul.

— Şi l-am adus aici, continuă Discord, exasperat, unde, în ciuda lipsei lui de formă şi de trăsături, l-am pregătit…

— Niciun nas e cel mai bun nas, tună iar ZBANG, pradă unui nou acces de râs isteric şi ţinându-se de şolduri.

— …l-am pregătit să lucreze ca asistent al meu în domeniul fabricării şi difuzării zgomotelor, sfârşi doctorul, ştergându-şi fruntea cu o batistă.

— Niciun zgomot e cel mai bun zgomot! exclamă bucuros Farsorul, încercând să intre în spiritul celor auzite.

— NU-I DELOC AMUZANT! oftă ZBANG, ducându-se, îmbufnat, într-un colţ.

— Dar ce este un ZBANG? întrebă Milo, după ce-şi reveni din şocul de a-l fi văzut apărând.

— Vrei să spui că nu te-ai mai întâlnit niciodată cu oribilul ZBANG? zise, surprins, doctorul Discord. Păi, credeam că toată lumea l-a întâlnit. Când te joci în camera ta şi faci o grămadă de zgomot, la ce ţi se cere să pui capăt?

— La tărăboiul ăla infernal, recunoscu Milo.

— Când vecinii dau radioul prea tare, noaptea pe la trei, ce-ai vrea să dispară?

— Tărăboiul ăla infernal.

— Când se repară o stradă învecinată şi ciocanele pneumatice funcţionează toată ziua, de ce se plânge toată lumea?

— De tărăboiul infernal.

— Infernalul TĂRĂBOI, strigă frustratul ZBANG, a fost bunicul meu. A pierit în marea epidemie de tăcere

din 1712.

Lui Milo îi fu atât de milă de neconsolatul ZBANG încât îi împrumută batista lui, care fu imediat udată de lacrimi albastru-fumurii.

— Mulţumesc, gemu ZBANG, eşti foarte cumsecade. Dar nici mort nu înţeleg de ce nu-ţi place zgomotul, continuă el. Săptămâna trecută am auzit o explozie atât de frumoasă că am plâns două zile.

Numai gândul la explozie îl emoţiona în aşa hal că se puse din nou pe suspinat, într-un fel care amintea de unghiile de la o mână zgâriind o tablă lungă de o milă. Îşi îngropa capul în poala doctorului.

— E foarte sensibil, nu-i aşa? întrebă Milo, încercând să-i facă pe plac lui ZBANG.

— Da, e, încuviinţă doctorul Discord. Dar să ştii că are dreptate, fiindcă zgomotul e cel mai preţios lucru din lume.

— Regele Azaz susţine că cele mai preţioase sunt cuvintele.

— PROSTII! răcni doctorul. Păi, când bebeluşul vrea de mâncare, cum o cere?

— Ţipând! răspunse ZBANG, ridicând fericit privirea.

— Dar când automobilul vrea benzină?

— Tuşind! strigă ZBANG din nou, sărind în sus de bucurie.

— Când un râu vrea apă, ce face?

— Scârţâie5! zbieră ZBANG şi se prăbuşi, pradă unei crize de râs incontrolabil.

— Şi ce se întâmplă când începe ziua?

— Se crapă de ziuă! răbufni ZBANG vesel de pe podea, cu o expresie de desăvârşită fericire pe chip.

— Vezi cât e de simplu? îi spuse doctorul lui Milo, care nu vedea nicidecum.

Apoi, întorcându-se către ZBANG cel zâmbitor şi pătat de lacrimi, remarcă:

— Nu e timpul să pleci?

— Încotro? sări Milo. Poate mergem în aceeaşi direcţie.

— Nu cred, răspunse ZBANG, ridicând un braţ de saci goi de pe masă. Eu îmi fac rondul de colectat zgomote. O dată pe zi străbat tot regatul şi strâng toate zgomotele splendid de oribile şi minunat de neplăcute care s-au produs, le împachetez în saci şi le aduc aici, ca domnul doctor să fabrice din ele medicamente.

— Şi ce bună treabă face! strigă doctorul Discord, izbind cu pumnul în masă.

— Aşadar, oriunde se produce un zgomot, acolo mă găseşti, zise ZBANG, zâmbind a apreciere, dar acum trebuie să mă grăbesc, fiindcă, din câte înţeleg, astăzi se vor produce un ţiuit, câteva bubuituri puternice şi niţel vuiet.

— Dar voi încotro mergeţi? întrebă doctorul, preparând o nouă poţiune.

— La Numeropolis, răspunse Milo.

— Păcat, zise doctorul, în timp ce ZBANG îşi târşâi picioarele spre uşă. Mare păcat: asta înseamnă că trebuie să treceţi prin Valea Sunetelor.

— Şi asta-i rău? se interesă permanent îngrijoratul Farsor. ZBANG se opri pe prag, cu o expresie de pură groază pe chipul aproape lipsit de trăsături, iar doctorul se cutremură, emiţând un zgomot ce semăna perfect cu un tren de marfă deraiind cu mare viteză într-un munte de şodou.

— Bine că întrebi, căci vei afla curând şi singur, fu tot ce catadicsi el să spună.

Le ură drum bun, iar ZBANG plecă în grabă să-şi facă rondul.

CAPITOLUL XII. VALEA TĂCUTĂ

„Ce agreabilă şi plăcută este valea aceasta”, se gândi Milo din nou, în timp ce săltau pe şosea, cu Farsorul fredonând, spre propriu-i amuzament, frânturi de cântece vechi şi Tock adulmecând încrezător vântul.

„Să fiu al naibii dacă înţeleg de ce doctorul Discord

era atât de îngrijorat. Cu siguranţă că pe drumul ăsta nu se poate întâmpla nimic neplăcut”.

Exact când îi veni acest gând în minte, trecură pe sub o arcadă mare de piatră şi totul deveni, brusc, foarte diferit.

La început era greu de spus ce anume se schimbase. Totul arăta şi mirosea exact la fel, dar, nu se ştie din ce motiv, sunetele nu mai erau la fel.

— Oare ce s-a întâmplat? întrebă Milo.

Cel puţin asta intenţionase să spună, dar, deşi buzele i se mişcară, din gură nu-i ieşi niciun sunet.

Dintr-odată îşi dădu seama ce se petrecea, fiindcă Tock nu mai ticăia, iar Farsorul, deşi continua să cânte fericit, o făcea în cea mai desăvârşită tăcere. Frunzele nu mai foşneau în vânt, maşina nu mai scârţâia, insectele nu mai bâzâiau pe pajişti. Nu se auzea nici cel mai mic sunet. Aveai impresia că, într-un mod misterios, fusese răsucit un comutator şi toate zgomotele din lume amuţiseră concomitent.

Farsorul, realizând brusc ce se întâmplase, sări terorizat în picioare, iar Tock, alarmat, verifică dacă-i mai mergea ceasul. În orice caz, te simţeai ciudat să ştii că oricât de tare sau de încet flecăreai, zdrăngăneai sau izbeai, efectul sonor era acelaşi: zero. „Ce neplăcut”, îşi spuse Milo, încetinind.

Toţi trei se puseră pe vorbit şi răcnit, fără absolut niciun rezultat, până când, neatenţi încotro mergeau, se pomeniră că şofau înconjuraţi de o mulţime care mărşăluia pe drum. Unii demonstranţi cântau cât îi ţineau vocile inexistente, alţii purtau lozinci mari, care proclamau:

JOS LINIŞTEA!

TOT CE-I TĂCUT NU E PLĂCUT! E LĂUDABIL SĂ FII AUDIBIL! SUNETE

PENTRU TOŢI! Iar un banner enorm cerea, simplu:

AUZI AICI!

Cu excepţia lozincilor şi a unui tun mare de alamă

târât după manifestanţi, cei de acolo semănau perfect cu locuitorii oricărei alte văioage în care n-ai fost niciodată.

Când maşina se opri în loc, unul dintre oameni ridică o pancartă pe care scria:

BINE AŢI VENIT ÎN VALEA SUNETULUI! Alţii ovaţionau cât puteau de tare, adică deloc tare. AŢI VENIT SĂ NE AJUTAŢI? îi întrebă altul, păşind înainte odată cu întrebarea.

VĂ ROG! îi imploră al treilea.

Milo făcu eforturi disperate să spună cine este şi unde merge, dar în zadar. Cum se chinuia el, alte patru lozinci anunţau:

ASCULTĂ UITĂ-TE BINE
ŞI NOI
ÎŢI VOM POVESTI
TERIBILA NOASTRĂ NENOROCIRE

În timp ce doi dintre ei ţineau sus o tablă mare şi neagră, al treilea, scriind cât putea de repede, le explică de ce în Valea Sunetelor nu se auzea decât tăcere.

„Într-un loc din vale, nu departe de aici, începu el, unde se adunau ecourile şi vânturile veneau să se odihnească, există o fortăreaţă mare de piatră, în care

locuieşte Sonora, stăpâna acestui ţinut. Când bătrânul rege din înţelepciune i-a alungat pe demoni în munţii îndepărtaţi, pe ea a numit-o păzitor al tuturor sunetelor şi zgomotelor, trecute, prezente şi viitoare. Ani în şir, ea a domnit ca un monarh înţelept şi stimat, eliberând, la fiecare răsărit de soare, sunetele noi ale zilei respective, să fie purtate pe aripile vântului prin tot regatul, iar noaptea, la apusul lunii, colectând sunetele vechi, ca să fie catalogate şi stocate în vastele beciuri din subteran”.

Scriitorul făcu o scurtă pauză, ca să-şi şteargă fruntea transpirată, şi, cum umpluse tabla, o şterse complet şi reîncepu să scrie de sus.

„Era extrem de generoasă şi ne dădea toate sunetele de care ne puteam folosi, pentru cântecele ce ne însoţeau munca, pentru bolboroseala cratiţelor cu tocană, pentru securea care despică şi pomul care se frânge, pentru scârţâitul unei balamale şi ţipătul bufniţei, pentru clefăitul unei ghete în noroi şi pentru răpăitul prietenos al ploii pe acoperiş, pentru muzica dulce a cimpoaielor şi trosnetul sec al gheţii, iarna, pe pământ”.

Mai făcu o pauză, în timp ce o lacrimă i se scurse din ochi până la buze, cu gustul dulce-sărat al vechilor amintiri.

„După folosire, toate sunetele acestea erau aranjate cu grijă în ordine alfabetică şi arhivate metodic pentru viitoare referinţe. Trăiam cu toţii în pace, şi valea înflorea, ca un cămin fericit al sunetelor. Curând însă lucrurile au început să se schimbe.

Puţini la început, dar după aceea puhoi, oamenii au venit să se stabilească aici, aducând cu ei noi obiceiuri şi sunete noi, unele armonioase, altele mai puţin. Toată lumea era atât de ocupată cu treburile zilnice, încât abia dacă avea timp să perceapă vreun zgomot. Or, se ştie, un sunet neauzit dispare pentru totdeauna, devine de negăsit”.

Îşi şterse fruntea, în timp ce Farsorul îşi înghiţi un

oftat, şi continuă să scrie:

„Sonora era îngrijorată şi neconsolată. În fiecare zi avea mai puţine sunete de colectat şi multe dintre ele nu meritau să fie păstrate. Mulţi credeau că de vină este vremea, alţii acuzau luna, dar prin consens general s-a încetăţenit părerea că necazurile începuseră din momentul când Rima şi Raţiunea fuseseră surghiunite. Oricare ar fi fost cauza, nimeni nu ştia ce era de făcut.

Apoi, într-o zi, în vale au apărut doctorul Discord, cu căruţa-i plină de leacuri, şi ZBANG cel fumegos şi albastru. Doctorul ne-a examinat conştiincios pe toţi şi a promis că ne vindecă de toate, iar Sonora i-a permis să încerce.

Doctorul a dat fiecărui adult şi copil câteva linguri dintr-un medicament amar şi tratamentul a avut efect, dar nu efectul pe care îl aşteptase. Căci i-a vindecat pe toţi de toate, dar nu şi de *zgomot*. Sonora s-a mâniat cumplit. L-a alungat pe veci pe doctor din vale şi a emis următorul decret:

ÎNCEPÂND DE AZI, VALEA SUNETULUI VA FI TĂCUTĂ. AVÂND ÎN VEDERE CĂ SUNETUL NU MAI ESTE APRECIAT, PRIN ACEST DECRET EL SE ANULEAZĂ.

CETĂŢENII SUNT OBLIGAŢI SĂ RESTITUIE IMEDIAT CANTITĂŢILE

NEFOLOSITE LA FORTĂREAŢĂ.

De atunci, asta e situaţia, continuă el, trist. Nu avem nicio posibilitate s-o schimbăm. În fiecare zi se raportează noi dificultăţi”.

Un omuleţ scund, cu braţele pline de scrisori şi petiţii, îşi croi drum cu coatele prin mulţime şi i le înmâna lui Milo. Milo luă una şi citi:

Dragă Sonora.

Săptămâna trecută am avut o vijelie *cu fulgere, dar n-am primit încă tunetul. Cât mai aşteptăm*?

Cu sinceritate.

După aceea, luă o telegramă, care spunea:

CONCERTUL FANFAREI MARE SUCCES STOP CÂND PUTEM AUZI MUZICA?

„Înţelegeţi acum, continuă scriitorul, de ce trebuie să ne ajutaţi să atacăm fortăreaţa şi să eliberăm sunetul”. „Ce pot eu să fac?” scrise Milo.

„Să-i faci o vizită Sonorei şi să aduci din fortăreaţă un sunet, oricât de mititel, cu care să încărcăm tunul. Pentru că, dacă atingem zidurile cu cel mai neînsemnat zgomot, ele se vor prăbuşi şi restul sunetelor vor fi eliberate. Nu va fi uşor, fiindcă Sonora e greu de păcălit, dar trebuie neapărat să încerci”. Lui Milo nu-i trebui decât o clipă de gândire, după care, cu un hotărât „O voi face”, se oferi voluntar.

După câteva minute stătea, cutezător, la poarta fortăreţei. „Cioc, cioc”, scrise el citeţ pe un petic de hârtie şi-l împinse pe sub uşă. Într-o clipă marea poartă se dădu în lături şi, când se închise în spatele lui, o voce dulce cântă:

— Pe aici. Sunt în salon.

— Acum pot vorbi? strigă, vesel, Milo, auzindu-şi din nou vocea.

— Da, dar numai aici înăuntru, răspunse ea, cu vocea catifelată. Acum intră, te rog, în salon!

Milo merse încet pe un coridor lung şi intră într-un salonaş unde Sonora asculta atentă un radio enorm, ale cărui butoane, cadrane, ochi magic, scală şi difuzor acopereau un perete întreg şi la care, pe moment, nu se auzea nimic.

— Nu-i aşa că-i splendid? suspină ea. Programul meu favorit: cincisprezece minute de tăcere, după care urmează o jumătate de oră de linişte şi apoi un interludiu de acalmie. Păi, ştiai că sunt aproape la fel de multe varietăţi de tăcere câte sunete există? Dar, din păcate, nimeni nu le acordă atenţie în zilele noastre. Ai auzit vreodată liniştea minunată de dinaintea zorilor? îl

chestiona ea. Sau tăcerea şi calmul de după furtună? Poate cunoşti tăcerea ce se aude când nu ştii răspunsul la o întrebare, încremenirea unui drum de ţară noaptea, pauza plină de tensiunea aşteptării dintr-o cameră înţesată de lume, când cineva urmează să ia cuvântul, ori, cea mai frumoasă dintre toate, clipa de după ce se închide uşa şi ai rămas singur în casă?

Să ştii că fiecare e altfel, dar toate foarte frumoase, cu condiţia să le asculţi atent.

Cum vorbea, miile de clopoţei şi zurgălăi care-o acopereau din creştet până-n tălpi zăngăniră uşor şi, ca răspuns, telefonul se puse pe sunat.

„Fără îndoială că sporovăieşte mult pentru cineva care iubeşte tăcerea”, îşi zise Milo.

— Cândva eram capabilă să ascult orice sunet, emis oriunde şi oricând, spuse Sonora, arătând cu degetul radioul-perete, dar acum nu mai…

— Scuzaţi-mă, o întrerupse Milo în timp ce telefonul suna de zor, dar n-ar trebui să răspundeţi?

— O, nu, nu în mijlocul programului, răspunse ea, dând butonul de linişte ceva mai tare.

— S-ar putea să fie ceva important, insistă Milo.

— Deloc, îl asigură femeia. Eu singură mă sun. Mă simt atât de singură aici, fără sunete de distribuit sau colectat, încât îmi telefonez de şapteopt ori pe zi, ca să aflu ce mai fac.

— Ce mai faceţi? o întrebă Milo, galant.

— Nu prea bine, mă tem. Se pare că am prins nişte electricitate statică, se plânse ea. Dar ce te aduce la mine? A, da, ai venit, cu siguranţă, să faci turul beciurilor. De obicei ele sunt deschise pentru public numai în zilele de luni, de la două la patru, dar de vreme ce ai bătut atâta cale va trebui să facem o excepţie. Urmează-mă, te rog!

Sări în picioare brusc, cu un concert de zurgălăi şi clopoţei, şi porni pe culoar.

— Nu eşti înnebunit după clopoţei şi zurgălăi? întrebă ea. Eu, da. În plus, sunt foarte utili, fiindcă mă rătăcesc des în cetatea asta mare şi atunci, dacă-i ascult, ştiu exact unde mă găsesc.

Intrară într-un ascensor micuţ cât o colivie de păsări şi coborâră trei sferturi pline de minut, oprindu-se în final sub o boltă imensă, cu linii lungi de fişete şi lăzi de înmagazinare care radiau în toate direcţiile, de unde începea aici până unde se termina acolo, de la podea până în plafon.

— Toate sunetele produse vreodată în istorie sunt păstrate aici, explică ea, mergând grăbită de-a lungul unui coridor, cu Milo de mână. Bunăoară, să ne uităm aici. Deschise un sertar şi trase afară un plic mic, cafeniu.

— Este exact melodia fluierată de George Washington când a traversat fluviul Delaware, în noaptea aia geroasă din 1777.

Milo aruncă o privire în plic şi se convinse că, într-adevăr, ăsta era conţinutul.

— Dar de ce le colecţionaţi pe toate? se interesă el când Sonora închise sertarul.

— Dacă nu le-am strânge, spuse păzitoarea sunetelor, în timp ce-şi continuau drumul prin subsol, ar fi plin văzduhul de sunete şi zgomote vechi, ricoşând din toate părţile şi lovind lucrurile. S-ar crea o zăpăceală teribilă, fiindcă n-ai şti dacă auzi un sunet perimat ori unul nou. În plus, îmi place să colecţionez lucruri, iar sunetele sunt mai numeroase decât orice altceva. Ştii, aici am de toate, de la bâzâitul unui ţânţar de acum un milion de ani la ce ţi-a zis mamă-ta azi-dimineaţă, iar dacă vii peste două zile îţi voi spune ce-ţi va zice mâine. De fapt e foarte simplu. Să-ţi arăt. Rosteşte un cuvânt, orice cuvânt!

— Salut, spuse Milo, în pană de inspiraţie.

— Ei, unde crezi că s-a dus? îl întrebă ea, surâzătoare.

— Habar n-am, zise Milo, ridicând din umeri. Mereu am fost încredinţat că…

— Ca mai toţi oamenii, zise Sonora, fredonând ceva şi uitându-se de-a lungul unui culoar. Ia să vedem! mai întâi, să găsim cabinetul cu sunetele de azi. Aha, iată-l. Ne uităm la litera S pentru „salutări”, apoi la M pentru „Milo”. Iată-l chiar aici, în plicul său. Aşadar, vezi, sistemul lucrează automat. Mare păcat că nu-l mai prea folosim.

— E minunat! zise Milo căscând gura de uimire. Îmi daţi şi mie un sunet mititel, ca amintire?

— Sigur… zise ea, mândră şi apoi adăugă, răzgândindu-se, că nu! Şi să nu şterpeleşti vreunul, că-i ilegal!

Milo era cam plouat. N-avea idee cum să şutească un sunet, cât de minuscul, fiindcă păzitoarea sunetelor ţinea mereu cel puţin un ochi lipit de el.

— Acum o să vizităm atelierele, strigă ea, împingându-l printr-o altă uşă într-un încăpător laborator abandonat, burduşit cu aparate ănvechite, toate nefolosite şi ruginite.

— Aici inventam pe vremuri sunete, zise ea,

nostalgică.

— Trebuiau inventate? întrebă Milo, parcă surprins de tot ce auzea de la ea. Credeam că sunetele pur şi simplu există.

— Nimeni nu-şi dă seama câte greutăţi întâmpinăm creându-le, se plânse Sonora. Păi, cândva, laboratorul ăsta era plin şi fremăta de activitate de dimineaţa până seara.

— Dar cum se inventează un sunet? voi Milo să ştie.

— O, foarte uşor, i se răspunse. Mai întâi, trebuie să te hotărăşti cum vrei să arate, având în vedere că fiecare sunet are o formă şi dimensiuni exacte. Pe urmă trebuie să fabrici câteva aici, în atelier, şi să-l macini pe fiecare, întreit, într-o pudră invizibilă. Apoi arunci câte puţin din fiecare în aer, ori de câte ori e nevoie.

— Dar n-am văzut niciodată un sunet, insistă Milo.

— Ele nu se văd pe-acolo, pe afară, zise Sonora, fluturându-şi mâna în direcţia generală a lui pretutindeni, decât foarte rar, în dimineţile geroase, când îngheaţă. Dar aici le avem permanent. Hai, stai să-ţi arăt.

Ridică un băţ căptuşit şi lovi cu el de şase ori într-o tobă-bas. Şase bile mari, pufoase, de bumbac, fiecare cu diametrul de circa şaizeci de centimetri, se rostogoliră tăcut pe duşumea.

— Ai văzut, zise ea, punând câteva într-o râşniţă mare. Acum, ascultă!

Luă cu vârful degetelor puţină pulbere invizibilă şi o aruncă în aer.

Aceasta făcu BUM, BUM, BUM!

— Ştii cum arată o bătaie din palme? Milo clătină din cap.

— Încearcă, îi porunci ea.

Milo îşi plesni o dată palmele şi o foaie albă pluti şi ateriză pe podea. Mai încercă de trei ori şi alte trei foi de hârtie executară aceeaşi mişcare. Apoi aplaudă din toate puterile şi o cascadă mare de hârtie umplu aerul.

— Nu-i aşa că-i simplu? Cu toate sunetele se

întâmplă la fel. Dacă te gândeşti puţin, imediat îţi dai seama cum arată fiecare. Să luăm, de pildă, râsul, propuse ea, râzând tare şi o mie de bule mici, viu colorate, zburară în aer, spărgându-se mut. Sau vorbirea, continuă Sonora. O parte e vaporoasă şi uşoară, o parte tăioasă şi ascuţită, dar cea mai mare parte, din păcate, e doar apăsătoare şi ternă.

— Dar muzica? întrebă curios Milo.

— Uite, chiar aici o ţesem la războaiele de ţesut. Simfoniile sunt nişte covoare mari şi frumoase, în care sunt urzite toate ritmurile şi toate melodiile. Aceste tapiserii sunt concerte, iar restul de suluri sunt serenade, valsuri, uverturi şi rapsodii. Avem şi câteva din şlagărele foarte populare, strigă ea, ridicând în mână un mănunchi de batiste colorate.

Se opri un moment şi continuă, tristă:

— Aveam până şi o secţie care nu făcea altceva decât să pună vuietul oceanului în scoici. Ce loc binecuvântat a fost ăsta cândva!

— Atunci, de ce nu fabricaţi şi acum sunete pentru toţi? strigă Milo, cu atâta înflăcărare încât păstrătoarea sunetelor făcu un salt înapoi, surprinsă.

— Nu ţipa, tinere! Dacă avem nevoie de ceva pe aici, atunci e vorba de mai puţin zgomot! Vino cu mine şi-ţi povestesc tot ce vrei să ştii – şi pune imediat jos chestia aia!

Ultimele cuvinte se refereau la încercarea lui Milo de a-şi îndesa în buzunarul de la spate o tamburină ceva mai mare.

S-au întors repede în salon şi, după ce Sonora s-a instalat în fotoliu şi a setat cu grijă radioul pe emisiunea specială de tăcere, Milo şi-a repetat întrebarea, cu vocea ceva mai potolită.

— Nu sunt fericită să ţin sunetele captive, începu ea, blând, pentru că, dacă le asculţi atent, uneori îţi spun lucruri mai semnificative decât cuvintele.

— Dar, dacă aşa stau lucrurile, întrebă Milo – şi nu se îndoia defel că aşa stăteau – n-ar fi bine să le lăsaţi să circule în voie?

— NICIODATĂ! strigă ea. Oamenii le folosesc doar ca să producă zgomote groaznice, urâte la vedere şi încă şi mai hidoase când se aud. Pe astea, toate, i le las doctorului Discord şi acelui sinistru, sinistru

ZBANG.

— Dar unele zgomote sunt sunete bune, nu? insistă băiatul.

— Or fi, răspunse ea, cu încăpăţânare, dar ori produc sunetele care-mi plac mie, ori nu produc nimic.

— Dar… vru să spună Milo, însă nu apucă.

În timp ce încerca să explice că după părerea lui nu era tocmai etic (un gând pe care încăpăţânata Sonora nu l-ar fi primit prea bucuroasă), descoperi brusc modalitatea de a scoate un mic sunet afară din fortăreaţă. În fracţiunea de secundă dintre articularea cuvântului „dar” şi ieşirea lui afară, Milo strânse tare din buze şi vorba îi rămase captivă în gură, articulată, dar nerostită.

— Ei, dar să nu te reţin toată ziua, zise, grăbită, Sonora. Întoarce-ţi buzunarele pe dos, să mă conving că n-ai furat nimic, şi vezi-ţi de drum!

După ce îndeplini porunca paznicei sunetelor, Milo dădu din cap a rămas-bun – căci ar fi fost o greşeală să spună „Mulţumesc” sau „La revedere” – şi fugi afară din fortăreaţă.

CAPITOLUL XIII. CONCLUZII NEPLĂCUTE

Cu gura strâns închisă şi picioarele mişcându-se cât

le îngăduia gândul de iute, Milo străbătu în fugă distanţa până la maşină. Fu întâmpinat cu mult entuziasm, Tock gonind fericit înspre el ca să-l salute.

Farsorul acceptă personal felicitările mulţimii.

„Unde e sunetul?” scrise careva grăbit pe tablă şi toată lumea aşteptă, încordată, răspunsul. Milo îşi trase răsuflarea, ridică creta şi răspunse, simplu:

„Pe vârful limbii mele”.

Câţiva oameni, entuziasmaţi, îşi aruncară pălăriile în aer, alţii sloboziră ceva ce ar fi putut fi, de s-ar fi auzit, un URA! puternic, iar ceilalţi împinseră tunul greu pe poziţie. Ţintiră partea cea mai groasă a zidului bastionului şi umplură ţeava cu praf de puşcă.

Milo se înălţă pe vârfuri, se aplecă spre gura ţevii şi-şi desfăcu buzele. Sunetul mititel căzu tăcut înăuntru, deci acum totul era pregătit. După încă o clipă, fitilul aprins sfârâia.

„Sper să nu fie rănit nimeni”, gândi Milo, dar, până să mai gândească o dată, un imens nor de fum gri şi negru izbucni din tun şi, atât de delicat că abia se auzi, fu emis şi sunetul:

DAR.

El zbură câteva secunde spre zid, descriind un arc înalt, leneş, apoi lovi uşor, chiar în dreapta uşii de la intrare. O clipă domni o tăcere rău prevestitoare, mai profundă şi mai tăcută decât oricând, ca şi cum până şi văzduhul şi-ar fi ţinut respiraţia.

Apoi, aproape instantaneu, se auzi o bubuitură tunătoare, asurzitoare, urmată de o prăvălire zguduitoare, distrugătoare. Fiecare piatră din zidul fortăreţei se rostogoli la pământ, iar beciurile explodară, aruncând sunetele istoriei în cele patru vânturi.

Toate sunetele care fuseseră articulate vreodată, de demult, când nici nu erau sunete, până azi, când există prea multe, ieşiră învârtindu-se dintre ruine, producând un zgomot compus, de parcă toată lumea ar fi râs, fluierat, ţipat, plâns, cântat, şoptit, fredonat, urlat, tuşit

şi strănutat la unison. Zburau prin aer fragmente de discursuri vechi, de lecţii turuite pe de rost, focuri de armă din războaie străvechi, gângurit de bebeluşi, claxoane de maşini, vuiete de cascade, bâzâit de ventilatoare electrice, tropotul cailor şi nenumărate alte zgomote. O vreme domni o confuzie generală şi totală, dar apoi, aproape la fel de prompt cum veniseră, toate zgomotele vechi dispărură după coama dealului, în căutarea nou-câştigatei libertăţi, iar lucrurile reintrară în normal.

Lumea se apucă imediat, trăncănind de zor, de treburile ei şi, după ce fumul şi praful se risipiră, doar Milo, Tock şi Farsorul o observară pe Sonora şezând, neconsolată, pe o grămadă de moloz.

— Foarte rău îmi pare, zise Milo, compătimitor, când ei trei se duseră s-o consoleze.

— Dar trebuia s-o facem, completă Tock, amuşinând prin ruine.

— Un dezastru total, remarcă Farsorul, cu talentul lui special de a spune ceva nepotrivit la momentul nepotrivit.

— Ne vor trebui ani de zile ca să adunăm la loc toate sunetele alea, suspină ea, şi încă şi mai mult timp ca să le clasificăm corect. Dar numai eu sunt devină. Căci nu poţi îmbunătăţi sunetele numai şi numai prin tăcere. Problema e să-l foloseşti pe fiecare exact la fix.

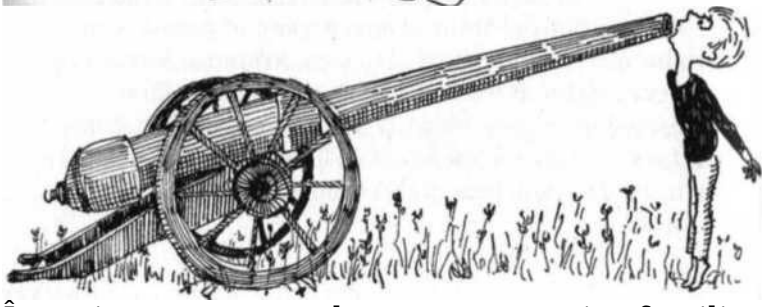

În timp ce vorbea, se auzi familiarul şi inconfundabilul *scuinciscuanci*, *scuinci-scuanci* al paşilor grei ai lui ZBANG venind peste deal, iar când el îşi făcu, în sfârşit, apariţia, văzură că târa după el un sac incredibil de mare.

— Are cineva trebuinţă de sunetele astea? gâfâi el, ştergându-şi fruntea. S-au prăvălit deodată peste deal şi niciunul nu-i suficient de oribil pentru mine.

Sonora se uită repede în sac – erau acolo toate sunetele care trecuseră prin zid.

— Frumos din partea ta că mi le restitui! strigă ea fericită. După ce-mi repar fortăreaţa, tu şi doctorul sunteţi invitaţi la o serată de muzică divină.

Ideea îl îngrozi pe ZBANG în aşa măsură, încât numaidecât îşi ceru scuze şi o tuli la fugă pe drum, încolţit de panică.

— Sper că nu l-am jignit, zise Sonora, vag îngrijorată.

— Nu-i plac decât zgomotele neplăcute, o lămuri Tock.

— A, da, oftă ea. Mereu uit că multora le plac doar alea. Presupun că-s necesare şi ele, fiindcă nu poţi şti cu adevărat cât de plăcut e unul, dacă nu ştii cât de neplăcut nu este. Se întrerupse o clipă, apoi continuă:

— Dacă Rima şi Raţiunea ar fi aici, nu mă îndoiesc că totul ar merge şnur.

— De-asta vrem să le salvăm, anunţă Milo, mândru.

— Ce zi lungă şi grea veţi avea! V-ar prinde bine ceva hrană, strigă ea, înmânându-i lui Milo un pacheţel cafeniu, frumos ambalat şi legat cu sfoară. Să ţineţi minte: nu-s chestii de mâncat, ci de ascultat, pentru că veţi fi adesea la fel de hămesiţi după sunete ca după mâncare. Aveţi acolo zgomote ce se aud noaptea pe stradă, fluierături de locomotive îndepărtate, trosnet de frunze uscate arzând, rumoare de magazine universale, crănţănit de dinţi în pâinea prăjită, scârţâit de arcuri de saltele, precum şi, normal, felurite tipuri de hohote. Câte puţin din fiecare şi cred că vă veţi bucura de ele pe meleagurile îndepărtate şi izolate unde veţi ajunge.

— Nu mă îndoiesc de asta, răspunse Milo, recunoscător.

— Urmaţi drumul ăsta care duce la mare şi cotiţi la stânga, le indică ea. Ajungeţi numaidecât la Numeropolis.

Aproape înainte ca ea să termine de vorbit, îşi luară rămas-bun şi lăsară valea în urma lor.

Litoralul era plat şi liniştit, mareea calmă lingea jucăuş plaja nisipoasă. În depărtare, o insulă minunată, acoperită de palmieri, le făcea cu ochiul dintre valurile scăpărătoare.

— De-acum nimic rău nu ni se mai poate întâmpla, strigă fericit Farsorul şi, de cum rosti aceste cuvinte, sări din maşină ca propulsat de un arc şi zbură toată distanţa până la mica insulă.

— Şi avem timp berechet, răspunse Tock, care nu observase absenţa insectei. Sări şi el brusc în aer şi dispăru.

— Cu siguranţă că ziua n-ar putea fi mai frumoasă, îi aprobă Milo, prea atent la drum ca să observe dispariţia celorlalţi.

Dar, într-o fracţiune de secundă, dispăru şi el.

Ateriza lângă Tock şi speriatul Farsor pe insula minusculă, care arăta acum cu totul diferit. În loc de palmieri şi flori, nu erau decât pietre şi trunchiuri răsucite de copaci morţi de mult. Cu siguranţă nu era acelaşi colţ de rai ca acela văzut de ei de pe şosea.

— Nu vă supăraţi, îl interpelă Milo pe primul trecător, aţi putea să-mi spuneţi unde sunt?

— Nu vă supăraţi, replică omul, aţi putea să-mi spuneţi *cine* sunt?

Omul era îmbrăcat într-o jachetă ponosită de tweed şi pantaloni strânşi sub genunchi, ciorapi lungi de lână şi o tichie ţuguiată şi în faţă şi în spate şi părea cât se poate de zăpăcit.

— Trebuie să ştii cine eşti, zise Milo, nerăbdător.

— Trebuie să ştii unde eşti, răspunse individul, la fel de plictisit.

— O, Doamne, nu ne va fi uşor, îi şopti Milo lui Tock. Oare îl putem ajuta?

Se sfătuiră câteva minute şi în cele din urmă cărăbuşul ridică ochii şi întrebă:

— Poţi să te descrii?

— Da, fireşte, răspunse omul, bucuros. Sunt cât se poate de înalt – şi crescu mult în sus, până nu se mai văzură din el decât pantofii şi ciorapii – şi cât se poate de scund – micşorându-se până la dimensiunile unei pietricele. Sunt cât se poate de generos, urmă el, înmânând fiecăruia câte un măr mare, roşu, şi cum nu se poate mai egoist, mârâi, smulgându-le merele din mâini. Sunt cât se poate de puternic, mugi el, ridicând un bolovan enorm deasupra capului, şi cum nu se poate mai slab, icni, clătinându-se sub greutatea pălăriei. Sunt cât se poate de instruit, remarcă el în douăsprezece limbi diferite, şi cum nu se poate mai prost, remarcă, vârându-şi ambele picioare în acelaşi pantof. Sunt cât se poate de graţios, fredona el, în echilibru pe un vârf de picior, şi cât se poate de neîndemânatic, strigă, vârându-şi degetul mare în ochi. Sunt cât se poate de rapid, anunţă el, fugind de două ori în jurul insulei în circa zero minute, şi nemaipomenit de lent, se tângui, făcându-i un semn de adio cu mâna unui melc.

Vă ajută asta la ceva?

Cei trei se consultară din nou pe şoptite până ajunseră la un consens.

— De fapt, e foarte simplu, zise Farsorul, învârtindu-şi bastonul.

— Dacă tot ce ne-ai spus este adevărat, îl completă Tock.

— Atunci, fără urmă de îndoială, conchise Milo, exuberant, dumneata trebuie să fii Canby.

— Păi, sigur, da, fireşte! strigă omul. De ce nu m-oi fi gândit singur la asta? Sunt cât se poate de fericit. Dintr-odată se aşeză, îşi luă capul în palme şi oftă:

— Dar şi cât se poate de trist.

— Acum vrei să ne spui unde suntem? întrebă Tock, măturând cu privirea insula dezolării.

— Sigur că da, zise Canby. Vă aflaţi pe Insula Concluziilor. Simţiţi-vă ca acasă! Probabil că veţi rămâne aici multă vreme.

— Dar cum am ajuns noi aici? întrebă Milo, încă nedumerit că se afla acolo.

— Aţi sărit, fireşte6, le explică, scurt, Canby. Aşa ajunge aici aproape toată lumea. E foarte simplu: de fiecare dată când decizi ceva fără a avea un motiv întemeiat, sari, vrând-nevrând, la Concluzii. E o călătorie atât de uşoară că eu însumi am venit aici de o sută de ori.

— Dar locul mi se pare dezolant, remarcă Milo.

— Adevărat, recunoscu Canby. Din depărtare arată mult mai bine.

În timp ce vorbea, alţi opt-nouă oameni plutiră spre insulă din diferite direcţii.

— Ei bine, eu am de gând să sar înapoi, anunţă Farsorul, care făcu două sau trei flexiuni de încălzire, sări cât putu de energic şi ateriza grămadă la un metru depărtare.

— Degeaba încerci, îl dojeni Canby, ajutându-l să se pună pe picioare. Nu poţi sări *din* Concluzii. Întoarcerea înapoi nu-i atât de uşoară. Deaia-i aşa o înghesuială teribilă pe insulă.

Cu certitudine spunea adevărul, fiindcă pe toată lungimea ţărmului mohorât, îngrămădite ciorchine pe stânci, cât vedeai cu ochii, erau cete enorme de oameni, toţi cu privirile triste aţintite spre larg.

— Nu există nici măcar o barcă? se interesă Milo, dornic să-şi continue expediţia.

— O, nu, răspunse Canby, scuturând din cap. Singura modalitate de întoarcere e înotul, ceea ce presupune un efort serios şi îndelungat.

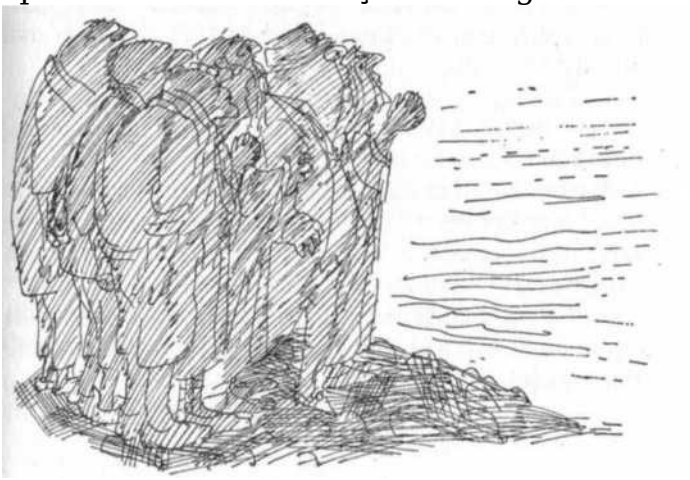

— Mie nu-mi place să mă ud, mormăi nefericitul gândac, iar ideea îl făcu să se înfioare.

— Nici lor, zise trist Canby. Asta-i şi ţine aici. Dar, în locul vostru, n-aş fi atât de îngrijorat, fiindcă puteţi să vă scăldaţi toată ziua în Marea Cunoaşterii şi să ieşiţi din ea

uscaţi ca iasca. Asta li se întâmplă aproape tuturor. Dar acum vă rog să mă scuzaţi. Trebuie să-i salut pe nou-sosiţi. După cum ştiţi, sunt cât se poate de amabil.

Ignorând freneticele obiecţii ale Farsorului, Milo şi Tock se deciseră să înoate şi, protestând şi vociferând, cărăbuşul fu tras de ei înspre mare.

Canby plecă grăbit să răspundă la alte întrebări, ultimul lucru pe care îl auziră spunând fiind: – Iertaţi-mă, puteţi să-mi spuneţi cine sunt? înotară, înotară şi iarăşi înotară, parcă ore în şir, şi doar îmbărbătările constante ale lui Tock îl făcură pe Milo să continue lupta cu apa rece ca gheaţa. În cele din urmă ajunseră la ţărm, storşi de vlagă şi, cu excepţia gâzei, uzi leoarcă.

— N-a fost rău deloc, decretă Farsorul, îndreptându-şi cravata şi scuturându-se de picături. Neapărat mai vin o dată în vizită.

— Sunt sigur c-o vei face, pufni Milo. Dar de acum încolo nu mă voi mai hotărî la nimic fără un motiv serios. Prea mult timp se pierde sărind la Concluzii.

Automobilul era exact acolo unde îl lăsaseră şi cât ai bate din palme porniră din nou la drum pe şoseaua ce se îndepărta de coastă, începându-şi lungul urcuş în munţi. Soarele cald şi briza cu iz de valuri îi zvântară din mers.

— Sper să ajungem repede la Numeropolis, zise Milo, gândindu-se la micul dejun de care nu avuseseră parte. O mai fi mult?

CAPITOLUL XIV. DODECAEDRUL PREIA CONDUCEREA

În faţa lor, mai sus, drumul se ramifica în trei şi, parcă răspunzând la întrebarea lui Milo, un indicator enorm, îndreptat în toate cele trei direcţii, spunea clar:

NUMEROPOLIS 5 mile 1600 vergele 8 800 yarzi 26 400 picioare 316 800 inci

633 600 semiinci şi aşa mai departe

— Să călătorim cu mile, propuse Farsorul. E mai scurt.

— Să călătorim cu semiinci, sugeră Milo. E mai

repede.

— Dar pe care drum s-o apucăm? întrebă Milo. Contează foarte mult. Cum se dondăneau ei, o figură extrem de stranie, mititică, ieşi agilă de după indicator şi se apropie de ei, turuind neîntrerupt:

— Da, sigur; sigur că da; cu certitudine; da, măi; negreşit, contează foarte mult.

Era construită (aceasta fiind unica modalitate de a o descrie) dintr-un mare număr de linii şi unghiuri, unificate într-o singură formă solidă şi multilaterală, cam ca un cub căruia i s-au retezat toate colţurile şi apoi i s-au mai retezat colţurile o dată. Fiecare latură era îngrijit notată cu o literă mică şi fiecare unghi cu o literă mare. În vârf purta o beretă elegantă şi, privind intens de pe una dintre multele suprafeţe, avea o mină cât se poate de serioasă. Poate înţelegeţi mai bine descrierea dacă examinaţi ilustraţia.

Ajunsă în dreptul automobilului, figura îşi scoase bereta şi recită cu o voce răsunătoare şi clară:

— *Am unghiuri multiple*
Şi laturi jdemii sunt Dodecaedrul Tu cine oi fi?

— Ce-i un Dodecaedru? întrebă Milo, abia putând

pronunţa năstruşnicul cuvânt.

— Uită-te şi singur, îi răspunse figura, învârtindu-se încet. Un Dodecaedru e un poliedru cu douăsprezece feţe.

În timp ce vorbea, alte unsprezece chipuri apărură, pe rând, pe fiecare suprafaţă, fiecare cu o altă expresie.

— De obicei, folosesc doar una o dată, se confesa figura, iar chipurile, în afară de cel zâmbitor, dispărură imediat. Mă scuteşte de trudă şi de zdroabă. Ţie cum ţi se spune?

— Milo, răspunse Milo.

— Ciudat nume, zise figura, schimbându-şi chipul surâzător cu unul încruntat. Şi n-ai decât o singură faţă.

— E ceva rău? întrebă Milo, asigurându-se că figura mai era prezentă.

— O să ţi-o toceşti de tot, folosind-o pentru toate cele, răspunse Dodecaedrul. Uite, eu am o faţă pentru zâmbit, una pentru râs, una pentru plâns, alta pentru încruntări, alta pentru gândit, alta pentru îmbufnări şi încă şase de rezervă. Pe toţi ăia cu o singură faţă îi cheamă Milo?

— Nicidecum, răspunse Milo, pe unii îi cheamă Henry ori George ori Robert ori John ori o mulţime de alte nume.

— Ce bramburească! strigă figura. Aici, fiecăruia i se spune exact pe nume. Triunghiurile se numesc triunghiuri, cercurile, cercuri, chiar şi cifrele, dacă sunt aceleaşi, au acelaşi nume. Păi, imaginează-ţi ce s-ar întâmpla dacă cifrelor „doi” le-am da nume ca Henry, ori George, ori Robert, ori John, ori o mulţime de alte apelative. Ar trebui să spunem că Robert plus John este egal cu patru, iar dacă numele lui „patru” ar fi Albert, n-am mai avea nicio putere.

— Niciodată nu mi-am pus problema în felul ăsta, recunoscu Milo.

— Atunci propunerea mea este să te apuci numaidecât, îl admonesta Dodecaedrul, cu faţa pentru

admonestări, fiindcă aici, la Numeropolis, totul este precis la milimetru.

— În cazul ăsta, i-o întoarse Milo, poate ne ajuţi să ne hotărâm pe care drum s-o luăm.

— Cu toată plăcerea, răspunse el, bucuros. Nicio problemă. Dacă o maşină mică, ducând trei persoane cu treizeci de mile pe oră timp de zece minute pe un drum lung de cinci mile la 11.35 dimineaţa, porneşte în acelaşi timp cu trei persoane care au călătorit într-un automobil mic cu douăzeci de mile pe oră timp de cincisprezece minute pe alt drum, exact de două ori mai lung ca unul de la jumătatea distanţei celuilalt, în timp ce un băiat, un câine şi o insectă parcurg o distanţă egală în acelaşi timp ori aceeaşi distanţă într-un timp egal pe un al treilea drum în mijlocul lui octombrie, atunci care ajunge primul şi care e cel mai bun drum de urmat?

— Şaptesprezece! strigă Farsorul, *frcălind* furios pe o bucată de hârtie.

— Păi, nu sunt sigur, dar… bâigui Milo după câteva minute de calcul febril.

— Trebuie să-ţi dai mai multă silinţă, îl dojeni Dodecaedrul, altminteri nu vei şti niciodată ce distanţă ai parcurs ori dacă ai ajuns sau nu la destinaţie.

— Nu mă prea pricep la rezolvat probleme, recunoscu Milo.

— Mare păcat! oftă Dodecaedrul, sunt extrem de folositoare. Eşti conştient, de pildă, că dacă un castor lung de şaptezeci de centimetri, cu coada de cincizeci de centimetri, poate construi un zăgaz înalt de patru metri şi lat de doi în două zile, tot ce-ţi trebuie ca să construieşti barajul de la Boulder este un castor lung de douăzeci de metri, cu coada de unsprezece?

— Şi unde ai găsi un castor atât de mare? bombăni Farsorul, rupând vârful creionului.

— Sunt sigur că nu ştiu, răspunse figura, dar dacă-l găseşti, cu siguranţă vei şti ce să faci cu el.

— Nu are sens, protestă Milo, căruia i se învârtea capul de atâtea numere şi întrebări.

— Poate că ai dreptate, admise celălalt. Dar e absolut exact şi câtă vreme răspunsul e corect, cui îi pasă dacă întrebarea era greşită? Dacă vrei sens, trebuie să ţi-l construieşti singur.

— Toate trei drumurile ajung în acelaşi loc în acelaşi timp, întrerupse Tock, care se ocupase răbdător de rezolvarea primei probleme.

— Corect! strigă Dodecaedrul. Vă duc eu însumi acolo. Acum vă daţi seama cât de importante sunt problemele? Dacă n-ai fi rezolvat-o pe asta ca la carte, poate aţi fi ales drumul greşit.

— Eu nu văd unde am greşit, protestă Farsorul, verificându-şi, înfierbântat, calculele.

— Dar, dacă toate drumurile ajung în acelaşi loc în acelaşi timp, nu sunt toate drumul corect? întrebă

Milo.

— Bineînţeles că nu, strigă figura, cu cea mai încruntată şi întunecată dintre feţe. Toate sunt drumul *greşiţi* Doar fiindcă ţi se cere să alegi, nu înseamnă că unul dintre ele trebuie să fie corect!

Se duse la indicator şi-l învârti repede de trei ori în jurul axei. Cum făcea asta, cele trei drumuri dispărură şi brusc apăru unul nou, mergând în direcţia spre care arăta acum semnul.

— Sunt cinci mile până la Numeropolis, indiferent de drum? întrebă Milo.

— Mă tem că aşa e, răspunse Dodecaedrul, sărind pe bancheta din spate a automobilului. E singurul indicator pe care-l avem.

Noul drum era denivelat şi plin de pietroaie şi, ori de câte ori se loveau de unul, Dodecaedrul sărea în aer şi ateriza pe una dintre feţele sale, cu o încruntătură, un zâmbet, un râset sau un scâncet, în funcţie de care chip era.

— Ajungem imediat, anunţă el, fericit, după o tumbă

scurtă. Bine aţi venit în ţara numerelor!

— Nu pare prea îmbietoare, remarcă gâza.

În timp ce şoseaua urca, nicăieri nu se vedea niciun fir de iarbă, niciun arbore. Numai şi numai bolovani.

— Asta e locul unde se fabrică numerele? întrebă Milo când maşina se zgudui din nou şi de data asta Dodecaedrul pluti în josul pantei muntelui, cu picioarele deasupra capului şi gemetele deasupra grimaselor, aterizând cu partea tristă în sus, în faţa a ceva ce arăta ca o gură de peşteră.

— Nu se fabrică, răspunse el, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Trebuie să le dezgropi. Chiar nimic nu ştii despre numere?

— Păi, după mine nu-s foarte importante, zise Milo printre dinţi, prea stânjenit ca să recunoască adevărul.

— NU-S IMPORTANTE! răcni Dodecaedrul, roşu de indignare. Poţi comanda un ceai pentru doi fără cifra „doi”, poţi avea trei şoareci orbi fără „trei”? Ar exista cele patru vânturi fără un „patru”? Şi cum ai naviga pe şapte mări fără un „şapte”?

— Nu voiam să spun decât că... începu Milo, dar Dodecaedrul.

supraemoționat şi țipând furios, continuă să perorez

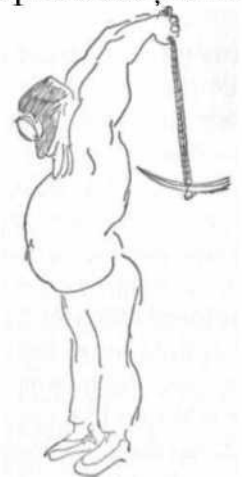

— Dacă ai speranţe mari, cum ştii cât de mari sunt?

Ştii oare că scăpările ca prin urechile acului sunt de diferite mărimi ale acestor urechi? Ai putea călători în lumea largă fără să ştii cât de largă este? Şi cum poţi îndeplini ceva după lungi tergiversări fără să ştii cât de lungi sunt tergiversările? Păi, numerele sunt cele mai frumoase şi mai valoroase lucruri din lume. Urmaţi-mă şi o să vă demonstrez! Se răsuci pe călcâie şi intră, săltăreţ, în peşteră.

— Veniţi odată, veniţi odată! strigă el din gaura neagră. Nu vă pot aştepta toată ziua!

După o clipă, intrară pe urmele lui în miezul muntelui.

Fură necesare câteva minute ca ochii să li se acomodeze cu penumbra şi, în acest interval, auziră peste tot în jur *zgrepţăneli*, zgârieturi, pocnituri, frecături.

— Puneţi-vă astea, îi instrui Dodecaedrul, înmânând fiecăruia câte o cască de protecţie cu o lanternă în frunte.

— Dar unde mergem? şopti Milo, căruia i se părea că se află într-un loc unde trebuie să şopteşti.

— Am ajuns, răspunse figura, cu un gest cuprinzător. Suntem în mina de numere.

Milo îşi miji ochii ca să scruteze întunericul şi văzu pentru întâia oară că pătrunseseră într-o cavernă vastă, iluminată doar de lumina moale, fantomatică, a marilor stalactite ce atârnau ameninţător din tavan. Galerii şi coridoare, dând pereţilor o înfăţişare de fagure, porneau în toate direcţiile şi descriau meandre de la podea până în plafon, în susul şi-n josul marginilor peşterii. Oriunde se uita, Milo vedea omuleţi nu mai mari decât el însuşi săpând şi tăind, lopătând şi răzuind, împingând sau trăgând dintr-un loc în altul vagonete pline de rocă.

— Pe aici, îi instrui Dodecaedrul, şi fiţi atenţi pe unde călcaţi!

Când vorbi, vocea lui produse un ecou şi un ecou al ecoului şi încă unul, amestecându-se cu rumoarea

activităţii din jur. Tock tropăia alături de Milo, iar Farsorul, cu pasul gingaş, îi urma.

— A cui este mina? întrebă Milo, ocolind două vagonete umplute cu vârf.

— PE CELE PATRU MILIOANE OPT SUTE DOUĂZECI ŞI ŞAPTE DE MII ŞASE SUTE CINCIZECI ŞI NOUĂ DE FIRE DE PĂR DIN CAPUL MEU, E A MEA, VEZI BINE! mugi o voce din celălalt capăt al cavernei.

Cu paşi mari, înainta spre ei o siluetă care nu putea fi decât Matemagicianul.

Era îmbrăcat într-o mantie lungă, curgătoare, toată ornată cu ecuaţii matematice complexe şi purta un coif înalt, ţuguiat, care-i dădea o înfăţişare foarte înţeleaptă. În mâna stângă ţinea un toiag lung, cu un vârf de creion într-un capăt şi o gumă de şters în celălalt.

— E o mină drăguţă, se scuză Farsorul, întotdeauna intimidat de zgomotele puternice.

— Cea mai mare mină de numere din regat, declară, fălos, Matemagicianul.

— Are şi pietre preţioase? întrebă Milo, emoţionat.

— PIETRE PREŢIOASE!? răcni el, şi mai tare decât înainte.

Apoi, aplecându-se spre Milo, vorbi normal:

— Pe cele opt milioane două sute patruzeci şi şapte de mii trei sute douăsprezece fire din urzeala mantiei mele, declar că are! Fii atent!

Vârându-şi mâna într-un vagonet, scoase un obiect mititel şi-l frecă viguros de mantie. Când îl ridică la lumină, acesta scapără luminos.

— Dar ăsta-i un cinci, obiectă Milo, fiindcă exact asta era.

— Întocmai, încuviinţă Matemagicianul, un odor cât se poate de preţios. Examinează şi alte câteva!

Luă o grămăjoară de pietre în căuşul palmei şi le turnă în braţele lui Milo. Erau toate numerele, de la unu la nouă, precum şi un asortiment de zerouri.

— Le extragem şi le şlefuim pe loc, le explică

Dodecaedrul, indicând un grup de muncitori care trudeau la discurile cu abrazivi, după care le expediem în lumea largă. Splendide, nu-i aşa?

— Excepţionale, zise Tock, căruia numerele îi erau foarte dragi.

— Aşadar de aici vin ele, remarcă Milo, privind admirativ colecţia strălucitoare de cifre.

I le restitui Dodecaedrului cu cea mai mare grijă, dar una tot căzu pe jos şi se frânse în două cu o pocnitură. Farsorul trase o strâmbătură şi Milo făcu o mutră teribil de amărâtă.

— Oh, nu te îngrijora, zise Matemagicianul, culegând bucăţile. Cifrele rupte le folosim la fracţii.

— Dar diamante, smaralde şi rubine n-aveţi? întrebă, enervat, Farsorul, total dezamăgit de ceea ce

văzuse până acum.

— Ba da, cum să nu, răspunse Matemagicianul şi-i îndrumă către capătul peşterii. Pe aici!

Acolo, aşezate în grămezi enorme ce se înălţau aproape până la plafon, erau nu doar diamante, smaralde şi rubine, ci şi safire, ametiste, topaze, piatra lunii şi granate. Cea mai uimitoare comoară văzută de ei vreodată.

— Teribil ce ne încurcă astea, suspină Matemagicianul, şi nimeni nu ştie ce se poate face cu ele. Aşa că mereu le extragem şi le aruncăm. Acum, continuă el, scoţând un fluier de argint şi suflând tare în el, haideţi să mâncăm ceva!

Pentru prima oară în viaţa sa gândacul, uimit, rămase fără replică.

CAPITOLUL XV. PE AICI, SPRE INFINIT

În peşteră dădură buzna opt mineri dintre cei mai vânjoşi, cărând un cazan imens în care bolborosea şi şuiera ceva, emiţând un abur savuros, care se ridica încet spre tavan, în spirale dense. O aromă dulce şi totuşi

înţepătoare plutea în aer, lunecând subtil de la un nas nervos la altul, cu popasuri suficient de lungi ca să facă mai multe guri să saliveze şi câteva stomacuri să ghiorţăie. Milo, Tock şi Farsorul văzură, impresionaţi, cum minerii îşi puseră jos uneltele şi se îmbulziră în jurul marelui cazan, să se servească.

— Poate că vreţi să mâncaţi ceva? îi îmbie Metamagicianul, oferind fiecăruia câte un castron plin ochi.

— Da, domnule, răspunse Milo, hămesit.

— Mersi frumos! adăugă Tock.

Farsorul nu zise nimic, fiind deja prea ocupat cu înfulecatul, şi cât ai clipi din ochi toţi trei înghiţiră tot ce primiseră, până la ultima firimitură.

— Vă rog, mai luaţi câte o porţie! îi îndemnă Matemagicianul, umplându-le la loc holurile, care fură golite cu aceeaşi viteză ca prima oară.

— Să nu vă opriţi! insistă el, servindu-i încă o dată şi încă şi încă şi încă şi încă o dată.

„Ce bizar”, se gândi Milo, terminând a şaptea porţie. „Cu fiecare porţie pe care o mănânc sunt mai flămând decât înainte”.

— Mai serviţi, le propuse Matemagicianul, iar ei continuară să mănânce în ritmul în care li se umpleau castroanele.

După ce Milo dădu gata nouă porţii, Tock unsprezece, iar Farsorul, fără a se opri măcar o clipă ca să ridice privirea, douăzeci şi trei, Matemagicianul suflă a doua oară în fluier şi numaidecât cazanul fu scos de acolo, iar minerii se întoarseră la muncă.

— Ufff, gâfâi gândacul, dându-şi brusc seama că era de douăzeci şi trei de ori mai flămând decât atunci când începuse să mănânce. Sunt lihnit de foame.

— Şi eu la fel, se tângui Milo, simţindu-şi stomacul mai gol decât oricând, cu toate că am mâncat peste măsură.

— Da, şi mâncarea a fost delicioasă, nu? întrebă

Dodecaedrul, ştergându-şi sosul de pe câteva guri. E specialitatea regatului: tocăniţă de scăderi.

— Am o poftă de mâncare mai mare decât la început, anunţă Tock, rezemându-se, slăbit, de o stâncă mai voluminoasă.

— Fireşte, răspunse Matemagicianul, la ce altceva te aşteptai? Cu cât mănânci mai mult, cu atât eşti mai flămând. Toată lumea ştie.

— Chiar? întrebă neîncrezător Milo. În cazul ăsta, cum te saturi?

— Să te saturi? întrebă contrariat Matemagicianul. Aici, în Numeropolis, ne aşezăm la masă când suntem sătui şi mâncăm până ni se face foame. În felul ăsta, când nu ai nimic de mâncare, ai mai mult decât suficient. Un sistem foarte economicos. Cred că eraţi sătui până-n gât, de vreme ce aţi mâncat atâta.

— E cât se poate de logic, le explică Dodecaedrul. Cu cât doreşti mai mult, cu atât primeşti mai puţin şi cu cât primeşti mai puţin, cu atât ai mai mult. Aritmetică elementară, atâta tot. Să zicem că ai ceva, la care mai adaugi ceva. Ce rezultă?

— Mai mult, răspunse imediat Milo.

— Corect, dădu din cap Dodecaedrul. Acum, să zicem că ai ceva la care adaugi nimic. Care e rezultatul?

— Ai tot cât ai avut, răspunse Milo, nu prea convins.

— Splendid! strigă Dodecaedrul. Acum, să presupunem că ai ceva la care adaugi mai puţin decât nimic. Ce rezultat obţii atunci?

— FOAMETE! răcni înnebunitul Farsor, realizând brusc cu ce fuseseră umplute cele douăzeci şi trei de castroane.

— Nu-i chiar aşa de rău, îi consolă Dodecaedrul, cu faţa cea mai empatică. Peste câteva ore veţi fi sătui şi mulţumiţi – chiar la timp pentru cină.

— O, Doamne! făcu Milo, cu vocea slabă şi tristă. Eu nu mănânc decât dacă mi-e foame.

— Stranie idee, bombăni Matemagicianul, ridicând

toiagul deasupra capului şi frecând de câteva ori tavanul cu capătul de gumă. Acuşica vei spune că nu dormi decât dacă ţi-e somn.

Până să termine fraza, peştera, minerii şi Dodecaedrul dispăruseră şi rămăseseră doar ei patru în atelierul Matemagicianului.

— Am constatat, explică acesta, pe un ton firesc, că modul cel mai eficient de a ajunge dintr-un loc în altul este să ştergi tot şi să o iei *da capo*. Simţiţi-vă ca acasă!

— Dar întotdeauna călătoriţi astfel? întrebă Milo, examinând curios marea sală circulară cu şaisprezece ferestre înguste şi arcuite, corespunzând exact celor şaisprezece diviziuni de pe o busolă.

Pe toată circumferinţa se vedeau numere de la zero la trei sute şaizeci, marcând gradele cercului, iar pe podea, pereţi, mese, scaune, pupitre, dulapuri şi tavan erau etichete cu înălţimea, lăţimea, adâncimea fiecărui obiect şi distanţa până la şi de la unul la altul. Într-o latură se găsea un gigantic carneţel, proptit pe un şevalet, iar de frânghii şi cârlige atârna o colecţie de balanţe, rigle, greutăţi de măsură, rulete şi felurite alte instrumente folosite pentru a măsura obiecte de toate soiurile, în fel şi chip.

— Sigur că nu, răspunse Matemagicianul.

Ridică vârful ascuţit al toiagului, trasă în aer o linie dreaptă şi subţire şi apoi trecu, graţios, urmând-o, dintr-o jumătate a încăperii în cealaltă.

— Aproape tot timpul urmez distanţa cea mai scurtă dintre două puncte. Şi, fireşte, dacă trebuie să fiu în mai multe locuri deodată, remarcă el, scriind îngrijit în carneţel 7 x1 = 7, pur şi simplu înmulţesc. Dintr-odată apărură şapte matemagicieni unul lângă altul, semănând unul cu altul ca nişte picături de apă.

— Cum aţi făcut asta? căscă gura de uimire Milo.

— Nu-i mare lucru, ziseră cei şapte, în cor, dacă eşti în posesia toiagului magic.

Apoi şase dintre ei se anulară şi dispărură pur şi

simplu.

— Dar nu-i decât un creion mare, obiectă Farsorul, lovindu-l uşor cu propriul baston.

— Asta aşa-i, răspunse Matemagicianul, dar după ce înveţi cum să-l foloseşti, nu există lucru pe care să nu-l poţi face.

— Poţi face şi să dispară lucruri? se interesă agitat, Milo.

— Sigur că da, zise el, păşind vioi până la şevalet. Apropie-te puţin şi priveşte cu atenţie.

După ce arătă că nu ascundea nimic în mâneci, în pălărie sau la spate, Matemagicianul scrise iute:

4 + 9 – 2 x 16 + 1 + 3 x 6 – 6 7 + 8 x 2 – 3 + 2 6 – l/ 34 + 3 + 7 + 2 – 5 =

După care ridică, întrebător, fruntea.

— Şaptesprezece! ţipă insecta, care reuşea de fiecare dată să dea primul răspuns greşit.

— Totul egal cu zero, îl corectă Milo.

— Exact, aprobă Matemagicianul, efectuând o plecăciune teatrală, şi întregul şir de cifre dispăru de sub ochii lor. Acuma zi, ai vrea să mai vezi şi altceva?

— Da, vă rog, răspunse Milo. Puteţi să-mi arătaţi cel mai mare număr care există?

— Cu deosebită plăcere, răspunse Matemagicianul, deschizând uşiţa unui dulăpior. Aici îl ţinem. A fost nevoie de patru mineri ca să-l excaveze.

Înăuntru era cel mai mare 3 văzut vreodată de Milo. De două ori mai înalt decât Matemagicianul.

— Nu, nu la asta mă refeream, protestă Milo. Îmi puteţi arăta cel mai lung număr care există?

— Bineînţeles, zise Matemagicianul, deschizând o altă uşă. Iată-l. A fost nevoie de trei căruţe ca să-l aducem.

În dulap era cel mai lung 8 imaginabil, aproape la fel de lat cât de înalt era treiul.

— Nu, nu, nu, nici de data asta nu asta am vrut să spun, protestă Milo, aruncându-i o privire disperată lui

Tock.

— Cred că ceea ce ţi-ar plăcea să vezi, zise câinele, scărpinându-se sub patru şi jumătate, este numărul de cea mai mare magnitudine posibilă.

— Păi, de ce nu spui aşa? îl admonesta Matemagicianul, ocupat până peste cap să măsoare circumferinţa unei picături de ploaie. Care-i cel mai mare număr pe care ţi-l poţi imagina tu?

— Nouă trilioane, o sută nouăzeci şi nouă de miliarde, nouă sute nouăzeci şi nouă de mii, nouă sute nouăzeci şi nouă, recită Milo dintr-o suflare.

— Foarte frumos, îl lăudă Matemagicianul. Acum, adaugă unu. Adaugă unu din nou, repetă el, după ce Milo adăugase primul unu. Acum, adaugă iar unu. Adaugă încă un unu. Mai adaugă un unu. Acum adaugă…

— Dar când mă pot opri? se burzului Milo.

— Niciodată, îi răspunse Matemagicianul cu un zâmbet şiret, căci numărul pe care-l vrei e întotdeauna mai mare cu cel puţin unu decât numărul pe care-l ai, atât de mare încât dacă ai început să-l spui ieri n-ai să-l termini de spus mâine.

— Şi unde se poate găsi un număr atât de mare? întrebă, sarcastic, Farsorul.

— Acolo unde există şi cel mai mic număr posibil, răspunse Matemagicianul, cooperant, pe care sper că-l cunoaşteţi.

— Fireşte, zise insecta, amintindu-şi brusc că are ceva de lucru în capătul celălalt al încăperii.

— O milionime? întrebă Milo, încercând să se gândească la cel mai mic număr fracţionar.

— Cam pe acolo. Dar mai întâi împarte-o la doi. Acum împarte iar la doi. Mai împarte-o o dată la doi.

Acum împarte-o iar la doi. Iarăşi împarte-o la doi. Acum împarte…

— Dumnezeule! strigă Milo, acoperindu-şi urechile cu palmele. Nici chestia asta nu se mai termină?

— Cum să se termine, întrebă Matemagicianul, când

poţi lua mereu o jumătate din ceea ce ai, până rămâne un număr atât de mic, încât dacă ai începe să-l spui chiar acum, ai termina de vorbit înainte de a deschide gura?

— Unde poţi păstra ceva atât de minuscul? întrebă Milo, străduindu-se din răsputeri să-şi imagineze un asemenea lucru.

Matemagicianul se opri din lucru şi explică simplu:

— Păi, într-o cutie atât de mică de nici nu se vede, ţinută într-un sertar prea mic ca să-l vedem, într-un dulap atât de mititel că nu se vede, într-o casă mică-mică, de nici nu se vede, într-un oraş atât de micuţ că nu-l vedem, făcând parte dintr-o ţară atât de minusculă că nu se vede, dintr-o lume prea mică s-o vedem.

După care se aşeză, îşi făcu vânt cu batista şi continuă:

— Pe deasupra, bineînţeles, ţinem totul într-o altă cutie, atât de mică încât fiu se vede. Dacă mă urmaţi, o să vă arăt unde este.

Merseră până la una dintre ferestrele înguste şi acolo, prins de pervaz, era capătul unei linii ce împărţea podeaua în două şi se pierdea în depărtare, nemaivăzându-se.

— Urmaţi linia asta o eternitate, le spuse Matemagicianul, şi când ajungeţi la capăt, cotiţi la stânga. Veţi ajunge astfel pe tărâmul Infinităţii, unde se păstrează cel mai mare, cel mai mic, cel mai mult şi cel mai puţin din orice lucru.

— Credeţi-mă, nu dispun de atâta timp, se plânse Milo. Un drum mai scurt nu este?

— Ba da, poţi încerca pe scările astea, propuse Matemagicianul, deschizând o altă uşă şi arătând cu degetul în sus. Şi ele tot acolo duc.

Milo străbătu încăperea dintr-un salt şi începu să urce scările, câte două odată.

— Vă rog, aşteptaţi-mă! le strigă el lui Tock şi Farsorului. Lipsesc doar câteva minute.

CAPITOLUL XVI. UN PĂSĂROI FOARTE MURDAR

Începu să urce, la început foarte repede, apoi tot mai încet, şi după câtăva vreme chiar şi mai încet, iar până la urmă, după multe minute de căţărare pe nesfârşita scară, un picior obosit abia mai era în stare să-l urmeze pe celălalt. Brusc, Milo înţelese că, în ciuda efortului depus, nu era mai aproape de vârf decât în momentul când pornise şi nu se îndepărtase prea mult de baza scării. Dar mai urcă o vreme cu îndârjire, până când, în cele din urmă, total sleit de puteri, se prăbuşi pe una din trepte.

— Trebuia să-mi dau seama, mormăi el, odihnindu-şi picioarele ostenite şi trăgând mult aer în piept. E exact ca linia dreaptă care merge până la infinit. Niciodată n-o să ajung acolo.

— Oricum nu ţi-ar face multă plăcere, îi răspunse cineva, blând. Infinitatea e un loc îngrozitor de sărac. Cei de acolo nu reuşesc niciodată să ducă ceva la bun sfârşit.

Milo ridică fruntea, continuând să-şi susţină capul greu cu palma. Începea să se obişnuiască să fie abordat în cele mai bizare momente, în locurile cele mai ciudate, de către oamenii cei mai năstruşnici – nici de data asta nu fu dezamăgit deloc. Alături de el, pe treaptă, se afla exact o

jumătate de copil mic, despicat frumos din creştet p

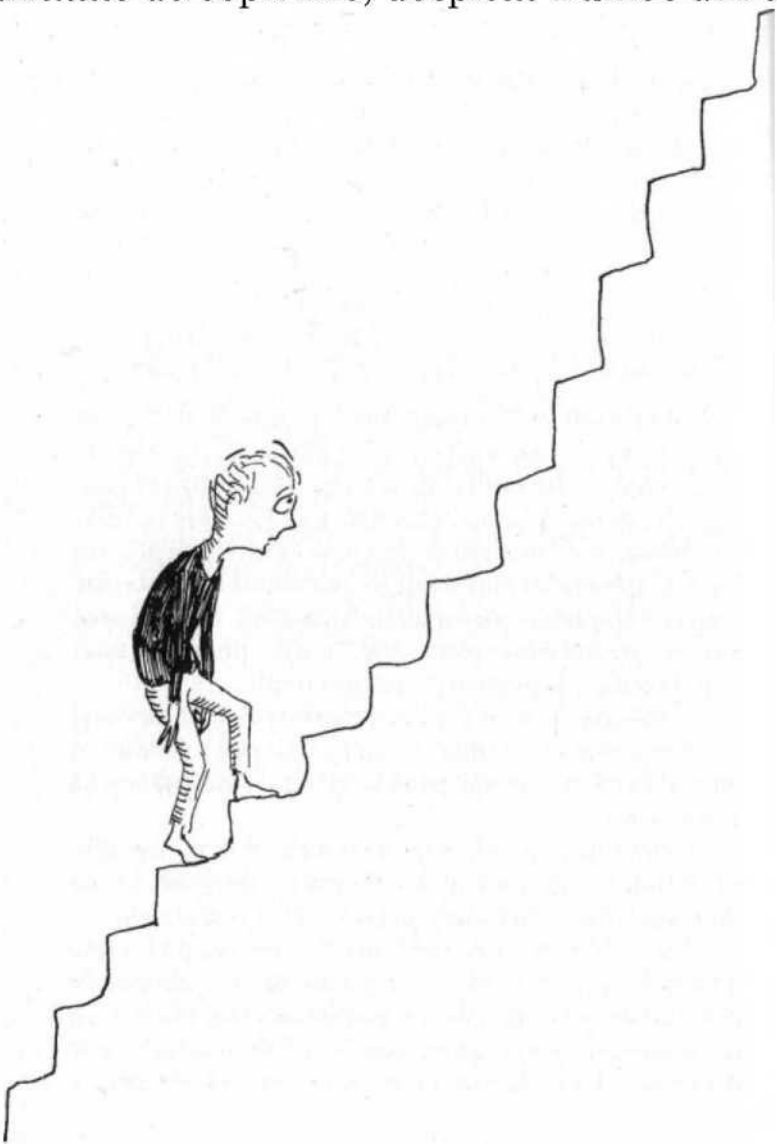

— Iartă-mă că mă holbez la tine, îi zise Milo după ce-l privise îndelung, dar n-am mai văzut până acum o jumătate de copil.

— Mai precis, 58%, îl corectă copilul, vorbind cu partea stângă a gurii (care întâmplător era şi unica parte).

— Ce-ai spus? întrebă Milo.

— 58%, repetă copilul, ceva mai mult decât jumătate.

— Întotdeauna ai fost aşa? întrebă Milo, repezit, crezând că precizarea era inutil de pedantă.

— Doamne, nu! îl asigură copilul. Acum câţiva ani eram doar 42% şi te rog să mă crezi că era foarte dezagreabil.

— Cum e familia ta? se interesă Milo, cu mai multă înţelegere.

— O, zise el, căzut pe gânduri, suntem o familie obişnuită: mama, tata şi 2, 58 copii. După cum ţi-am explicat, eu sunt cel 0,58.

— Cred că-i foarte ciudat să fii doar o parte dintr-o persoană, observă Milo.

— Ba deloc, zise copilul. Orice familie medie are 2, 58 copii, aşa că nu duc lipsă de tovarăşi de joacă. Pe lângă asta, fiecare familie are, în medie, 1, 3 automobile,

iar eu, fiind singurul care ştie să conducă trei zecimi de autoturism, le am tot timpul la dispoziţia mea.

— Dar mediile nu sunt ceva concret, protestă Milo, sunt doar imaginare.

— Aşa o fi, acceptă copilul, dar sunt deseori foarte utile. De exemplu, dacă n-ai absolut niciun ban, dar formezi un grup cu încă patru inşi care au câte zece dolari de cap, fiecare dintre voi are, în medie, opt dolari. N-am dreptate?

— Ba cred că da, zise Milo, moale.

— Păi, ia gândeşte-te cu cât o duci mai bine datorită mediilor, îi explică jumătatea de copil, convins. Gândeşte-te la sărmanul fermier, când nu plouă tot anul: de n-ar fi o precipitaţie medie anuală de nouăzeci de centimetri pe metrul pătrat în regiunea lui, toate culturile i s-ar veşteji şi ar muri.

Lui Milo toate astea i se păreau teribil de încâlcite, fiindcă la şcoală respectiva materie îi dăduse constant de furcă.

— Mai există şi alte avantaje, continuă puştiul. Bunăoară, dacă un şobolan ar fi înconjurat de nouă mâţe, atunci, în medie, fiecare mâţă ar fi 10% şobolan şi fiecare şobolan ar fi 90% mâţă. Îţi imaginezi că e mult mai plăcut pentru tine aşa, dacă eşti, cumva, şobolan.

— Dar una ca asta nu s-ar putea întâmpla! strigă Milo, sărind în picioare.

— Nu fi atât de sigur, zise răbdător copilul, fiindcă unul dintre cele mai interesante aspecte, când e vorba de matematică, ori de orice catadicseşti să înveţi, este că multe lucruri care nu pot exista nicidecum, adeseori, există. Vezi, continuă el, e foarte asemănător cu încercarea ta de a ajunge la Infinitate. Ştii că-i acolo, dar nu ştii unde anume. Pe deasupra, dacă nu poţi ajunge acolo niciodată nu înseamnă că nu merită să încerci.

— Nu mi-am pus problema în felul ăsta, zise Milo, pornind în jos pe scări. Cred că e timpul să mă întorc.

— Înţeleaptă decizie, îl aprobă puştiul. Dar să mai

încerci cândva, poate vei ajunge mai aproape.

Când Milo îşi flutură mâna în semn de adio, îi zâmbi cald, ceea ce făcea, în medie, de 47 de ori pe zi.

„Toţi cei de aici ştiu mult mai multe decât mine”, se gândi Milo, sărind din treaptă în treaptă. „Trebuie să-mi îmbunătăţesc prestaţia, dacă vreau să le salvez pe prinţese”.

După câteva clipe se găsea din nou la piciorul scării şi intră impetuos în atelier, unde Tock şi Farsorul urmăreau atenţi demonstraţia Matemagicianului.

— A, te-ai întors deja, strigă acesta, salutându-l cu un gest prietenos. Sper că ai găsit ceea ce căutai.

— Mă tem că nu, recunoscu Milo. Apoi continuă, pe un ton descurajat:

— Totul în Numeropolis este mult prea dificil pentru mine.

Matemagicianul dădu din cap înţelegător şi-şi mângâie de câteva ori bărbia.

— Vei constata, remarcă el blând, că singurul lucru pe care-l poţi face cu uşurinţă este să greşeşti, iar asta nu prea merită efortul.

Milo se străduia din răsputeri să priceapă tot ce i se spusese, tot ce văzuse, dar, în timp ce vorbea, un gând nu-i dădea pace:

— De ce, întrebă el cu vocea pierită, adesea până şi lucrurile corecte nu par a fi adevărate?

O umbră de melancolie profundă îi trecu Matemagicianului peste faţă, iar ochii i se umeziră de tristeţe. În jur totul era tăcut şi abia după câteva minute fu capabil să răspundă:

— Cât se poate de adevărat, oftă el, proptindu-se temeinic în toiag. Aşa stau lucrurile de când au fost surghiunite Rima şi Raţiunea.

— Chiar aşa, se amestecă Farsorul. Eu unul cred că…

— ŞI TOTUL DIN CAUZA ACELUI NEMERNIC ÎNCĂPĂŢÂNAT DE AZAZ, răcni Matemagicianul,

reducându-l la tăcere pe cărăbuş, căci tristeţea i se transformase în furie şi el făcea paşi mari prin cameră, adunând mânie la mânie şi multiplicând înverşunarea. NUMAI EL E VINOVAT!

— Poate că dacă aţi discuta cu el… începu Milo, dar nu i se dădu timp să sfârşească.

— E mult prea nerezonabil, îl întrerupse Matemagicianul. Păi, doar săptămâna trecută i-am trimis o epistolă, la care n-a avut bunul-simţ să-mi răspundă. Uite-te şi tu! îi înmâna lui Milo o copie a scrisorii, care spunea:

4738 1919.

667 394017 5841 62589

85371 14 39588 7190434 203 27689 57131 481206.

5864 98053.

62179875073 – Dar poate că nu pricepe numerele, zise Milo, citindu-le şi el cu oarecare dificultate.

— AIUREA! răcni Matemagicianul. Toată lumea pricepe numerele. Indiferent ce limbă vorbeşti, numerele semnifică acelaşi lucru. Un şapte este un şapte oriunde în lume.

„Doamne, Dumnezeule”, gândi Milo, „toţi sunt foarte sensibili când e vorba de lucrurile la care se pricep cel mai bine”.

— Cu permisiunea dumneavoastră, interveni Tock, schimbând subiectul, am vrea să le salvăm pe Rimă şi Raţiune.

— Şi Azaz a fost de acord? întrebă Matemagicianul.

— Da, domnule, îl asigură dulăul.

— ATUNCI EU NU SUNT! tună el din nou, pentru că, de când au fost exilate, niciodată noi doi n-am căzut de acord asupra vreunui lucru şi niciodată nu vom cădea!

Ultima remarcă şi-o sublinie cu o privire neagră, rău-prevestitoare.

— Niciodată? întrebă Milo, cu o abia perceptibilă nuanţă de incredulitate în voce.

— NICIODATĂ! repetă Matemagicianul. Dar dacă-mi

poţi dovedi contrariul, ai permisiunea mea să pleci.

— Să vedem, zise Milo, care chibzuise grijuliu la problema asta de când plecaseră din Dicţionopolis. Deci sunteţi în dezacord cu orice este Azaz de acord.

— Corect, zise Matemagicianul, zâmbind amuzat.

— Şi cu orice nu este Azaz de acord, dumneavoastră sunteţi.

— Iarăşi corect, căscă Matemagicianul, curăţindu-şi nonşalant unghiile cu vârful ascuţit al toiagului.

— Înseamnă că amândoi sunteţi de acord să nu fiţi de acord cu orice

este unul dintre voi de acord, izbucni, triumfător, Milo. Dar, dacă amândoi nu sunteţi de acord cu acelaşi lucru, nu înseamnă oare că sunteţi de acord cu ceva?

— Genială demonstraţie, comentă Farsorul, jovial. Exact aşa aş fi raţionat şi eu.

— Şi-acum putem pleca? întrebă Tock. Matemagicianul acceptă graţios înfrângerea, încuviinţă, obosit, din cap şi îi trase pe cei trei călători mai aproape de el.

— Va fi o călătorie lungă şi plină de primejdii, începu el, moale, cu o cută de îngrijorare pe frunte. Cu mult înainte de a le găsi pe prinţese, demonii vor afla de prezenţa voastră. Fiţi tot timpul în gardă, zise el, apăsat, căci în momentul când îşi fac apariţia va fi cu siguranţă prea târziu!

Farsorul se înfiora din creştet până în bocanci, iar Milo simţi cum buricele degetelor i se răcesc brusc.

— Dar există o problemă şi mai gravă, şopti sinistru Matemagicianul.

— Care anume? icni Milo, nesigur că dorea cu adevărat să afle.

— Mă tem că nu vă pot spune decât după ce vă întoarceţi. Haideţi, îi îndemnă Matemagicianul, să vă arăt drumul!

Şi, luându-i pur şi simplu în cârcă, îi transportă pe cei trei până la marginea cetăţii Numeropolis. Tot Regatul înţelepciunii se afla acum în spatele lor, iar în faţă o potecă îngustă, plină de făgaşuri, ducea către munţi şi către întuneric.

— Nu putem merge cu maşina pe drumul ăsta, constată, nefericit, Milo.

— Adevărat, zise Matemagicianul. Dar puteţi ajunge imediat în Ignoranţă fără mijloace de transport şi, dacă vreţi să aveţi succes, e mai bine s-o faceţi pas cu pas.

— Dar mi-ar plăcea să-mi iau cu mine cadourile, insistă Milo.

— Şi le vei lua, anunţă Dodecaedrul, apărând de nicăieri, cu braţele încărcate. Aici sunt priveliştile tale, aici sunt sunetele tale şi aici – zise dispreţuitor, înmânându-i lui Milo ultimul cadou – sunt cuvintele tale.

— Dar, cel mai important dintre toate, continuă Matemagicianul, iată şi toiagul tău magic. Dacă-l foloseşti cu pricepere, nu există lucru pe care să nu-l săvârşească pentru tine.

Îi puse lui Milo, în buzunarul de la piept, un creion mic, lucios, care, cu excepţia dimensiunii, semăna leit cu al său. Apoi, cu un ultim cuvânt de îmbărbătare, el şi Dodecaedrul (care ofta, se tânguia, se încrunta şi suspina simultan din patru dintre multiplele sale feţe) îşi luară rămas-bun, urmărind cu privirea cum cele trei siluete mititele dispăreau în ameninţătorii Munţi ai Ignoranţei.

Aproape imediat lumina începu să scadă pe drumul greu, care şerpuia întortocheat în sus, înaintând centimetru cu centimetru, aproape la fel de lipsit de chef ca tremurătorul Farsor. Ca de obicei, Tock mergea în frunte, adulmecând primejdiile, iar Milo, cu traista plină de lucruri preţioase aruncată neglijent pe umăr, îl urma tăcut, dar hotărât.

— Poate ar fi bine să rămână cineva în urmă ca să ne păzească, zise nefericitul gândac, oferindu-şi serviciile.

Propunerea sa fiind primită cu răceală, îşi văzu şi el, posac, de drum.

Cu cât urcau mai mult, cu atât se făcea mai întuneric, dar nu era bezna nopţii, ci mai degrabă un amestec de umbre mişcătoare şi intenţii malefice, emise de stâncile acoperite cu muşchi cleios, care blocau lumina. Un vânt aspru şuiera printre pietre, iar aerul era dens şi greu, de parcă fusese deja respirat de câteva ori.

Urcară tot mai sus şi mai sus pe ameţitoarea potecă, având într-o parte zidurile abrupte de rocă şi vârfurile ce-i dominau brutal, iar în cealaltă un hău nesfârşit, nelimitat, fără fund.

— Nu văd aproape nimic, se plânse Milo, apucându-l pe Tock de coadă când o negură lipicioasă acoperi luna. Mai bine am aştepta până dimineaţă.

— Pentru voi, dimineaţa va veni foarte repede, se auzi răspunsul de undeva de sus, urmat de un hidos râset cu sughiţuri, asemănător cu zgomotul făcut de cineva căruia i s-a oprit în gât un os de peşte.

Cocoţat pe o stâncă lunecoasă, confundându-se aproape total cu ea, era un păsăroi mare, zbârlit şi incredibil de murdar, care arăta mai mult ca o cârpă de şters pe jos. Avea un clonţ ascuţit şi perfid, iar ochiul pe care catadicsea să-l ţină deschis îi fixa răuvoitor.

— Nu cred că înţelegi, zise Milo timid, iar dulăul scoase un mârâit de avertizare. Căutăm un locşor unde să ne petrecem noaptea.

— Nu-i a voastră ca să v-o petreceţi[1], cârâi iar păsăroiul, continuându-şi propoziţia cu o nouă salvă de râs cutremurător.

— Dar, vezi, n-are niciun sens[2]… încercă băiatul să explice.

---

1 în limba engleză to spend înseamnă „a petrece", dar şi „a cheltui". (N.r.)

2 Joc de cuvinte, în engleză sense („sens") şi cents („cenţi"). (N.r.)

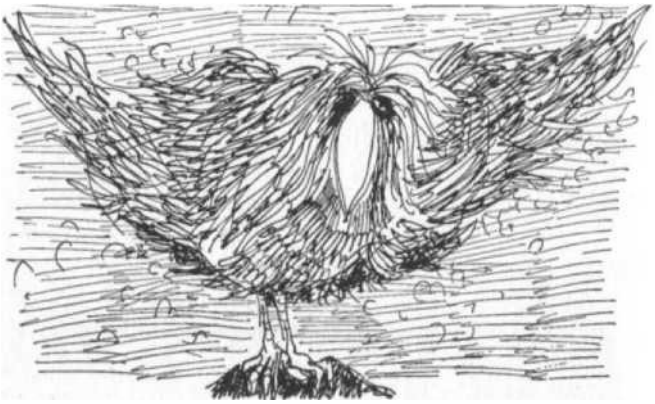

— Dolari ori cenţi, nu-s ai voştri să-i cheltuiţi, replică, sfidător, pasărea.

— Dar nu mi-o lua în nume de rău…

— Fireşte că eşti rău, îl întrerupse păsăroiul, închizând ochiul care fusese deschis şi deschizându-l pe cel care fusese închis. Oricine vrea să petreacă o noapte care nu-i aparţine este foarte rău.

— Păi, credeam că din[3]… încercă el din nou, disperat.

— Aşa mai vii de acasă, îl întrerupse păsăroiul. Dacă dai bani pentru asta, sunt sigur că pot aranja să vând, dar, ţinând seama de ceea ce faceţi, probabil că veţi sfârşi oricum la pârnaie.

— Nu mi se pare drept! exclamă Milo, neputincios, întrucât, cu păsăroiul ăsta care interpreta totul greşit, nu mai ştia nici el ce vorbeşte.

— De acord, zise păsăroiul, cu un cloncănit ascuţit din cioc, dar nu-i nici stâng, deşi în locul tău aş fi făcut de mult stânga-mprejur.

— Să mai încerc o dată, insistă Milo în strădania de a explica. Cu alte cuvinte…

— Înseamnă că mai ai şi alte cuvinte? ţipă, vesel, păsăroiul. Nu pregeta, foloseşte-le! Nu te descurci prea bine cu cele de care te slujeşti acum.

---

3 Joc de cuvinte bazat pe omofonie. Milo zice by („din"), iar păsăroiul înţelege buy („a cumpăra"). (N. r.)

— E musai să întrerupi tot timpul? se enervă Tock, pierzându-şi şi el răbdarea.

— Natural, cloncăni păsăroiul. Asta-i slujba mea: să vă iau cuvintele din gură. Nu ne-am mai întâlnit?

Eu sunt Omniprezentul Prindecuvinte, sunt sigur că-l cunosc pe prietenul vostru, cărăbuşul.

Cu asta se aplecă tare înainte şi afişă un oribil zâmbet atotştiutor.

Farsorul, prea corpolent ca să se ascundă şi prea înspăimântat ca să facă o mişcare, negă totul.

— Toţi care trăiesc în Ignoranţă sunt ca tine? întrebă Milo.

— Cu mult mai rău, răspunse păsăroiul, rânjind. Numai că eu nu trăiesc aici. Mă trag dintr-un loc îndepărtat, numit Context.

— Nu crezi că ar trebui să te întorci acasă? sugeră goanga, ţinându-şi un picior în faţă.

— Oribilă idee! zise păsăroiul cutremurându-se. E un loc atât de neplăcut, că îmi petrec aproape toată viaţa în altă parte. Şi apoi, ce poate fi mai plăcut decât munţii ăştia soioşi?

„Aproape orice”, îşi spuse Milo, ridicându-şi gulerul. După care îl întrebă pe păsăroi:

— Eşti un demon?

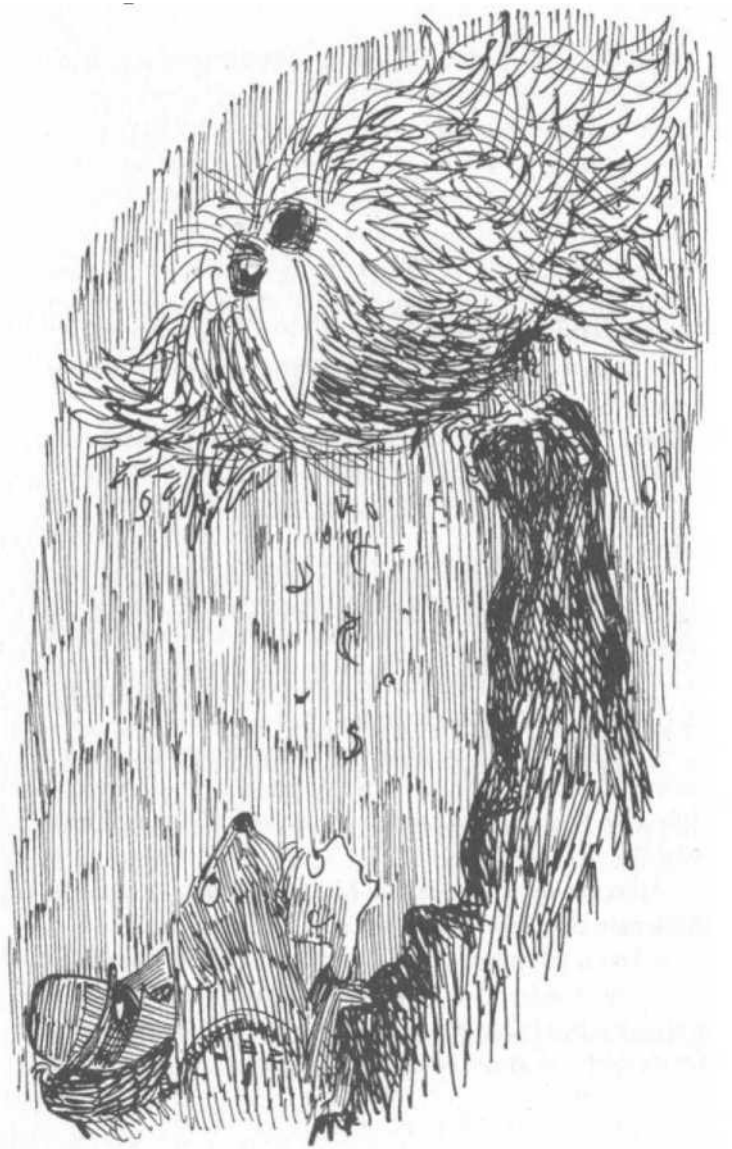

— Din păcate, nu, răspunse acesta, şi câteva lacrimi murdare i se scurseră de-a lungul ciocului. Am încercat, dar tot ce-mi reuşeşte este să fiu o pacoste.

Până să răspundă Milo, păsăroiul fâlfâi din aripile spălăcite şi-şi luă zborul, într-o cascadă de praf, scame şi fulgi.

— Cât de greu ţi-e să mai stai? strigă Milo, care se gândise la multe alte întrebări.

— Cincisprezece kilograme10, ţipă păsăroiul, dispărând în negură.

— Evident că nu ne-a fost de niciun folos, zise Milo, după ce mai parcurseseră o bucată de drum.

— De-aia l-am alungat! strigă Farsorul, agitându-şi fioros bastonul. Acum, să-i căutăm pe demoni. – S-ar putea să-i găsim mai repede decât crezi, remarcă Tock, privind înapoi la insecta ce începuse, brusc, să dârdâie.

Poteca descrise încă o cotitură, continuând să urce.

În câteva minute ajunseră pe creastă, doar ca să constate că dincolo de ea se afla încă o culme, şi mai înaltă, iar şi mai încolo alte câteva, cu vârfurile pierdute în bezna împâclită. Pe o porţiune scurtă, poteca deveni lată şi plană şi drept în faţa lor, sprijinit confortabil de trunchiul unui copac mort, stătea un gentleman foarte spilcuit.

Purta un costum elegant, închis la culoare, o cămaşă bine călcată şi cravată. Avea pantofii lustruiţi, unghiile curate, pălăria îngrijit periată şi o batistă albă îi orna buzunarul de la piept. Pe faţă, însă, avea o expresie cam ştearsă. De fapt era complet ştearsă, întrucât nu avea nici nas, nici ochi, nici gură.

— Hello, băieţaşule dragă, zise el, scuturând mâna lui Milo. Ce mai face credinciosul câine? se interesă el, bătându-l destul de viguros pe Tock cu palma deschisă, prieteneşte. Iar creatura asta mirobolantă cine să fie? întrebă el, ducând degetele la pălărie în faţa încântatului Farsor. Ce mult mă bucur să vă văd pe toţi!

„Ce plăcută surpriză să ne întâlnim cu o persoană atât de drăguţă”, îşi spuseră toţi, „mai ales aici”.

— Aş vrea să ştiu dacă-mi puteţi acorda o fracţiune din timpul dumneavoastră, se interesă politicos gentlemanul, dându-mi o mână de ajutor la nişte trebuşoare neînsemnate?

— Sigur că da, îl asigură, voios, Farsorul.

— Bucuroşi, întări Tock.

— Da, cum să nu, zise Milo, întrebându-se o clipă cum se făcea că un om atât de manierat avea o faţă total lipsită de trăsături.

— Splendid, zise domnul, mulţumit. Nu sunt decât trei probleme. În primul rând, aş vrea grămada asta mutată de aici, acolo, zise el, arătând spre o movilă enormă de nisip, dar mă tem că singura unealtă pe care v-o pot oferi e penseta asta.

Îi dădu penseta lui Milo, care se puse imediat pe transportat nisipul, fir cu fir.

— În al doilea rând, aş vrea ca puţul ăsta să fie golit şi celălalt umplut, dar nu am o găleată, aşa că va trebui să vă slujiţi de această pipetă.

I-o înmâna lui Tock, care se puse numaidecât pe transportat apa de la o fântână la cealaltă, picătură cu picătură.

— În ultimul rând, îmi trebuie o gaură prin stânca asta şi iată un ac cu care s-o foraţi.

Serviabilul Farsor se puse imediat pe treabă, zgâriind cu acul zidul solid de granit.

După ce toate muncile fuseseră puse pe roate în bună regulă, domnul cel foarte distins se întoarse la copacul său şi, rezemându-se din nou de el, continuă să privească în gol în josul potecii, în vreme ce Milo, Tock şi Farsorul trudiră oră după oră, după oră, după oră, după oră, după oră, după oră, după oră, după oră, după oră…

CAPITOLUL XVII. COMITETUL DE NEÎNTÂMPINARE

Farsorul muncea fluierând vesel, fiindcă niciodată nu era mai fericit decât atunci când executa o treabă ce nu-i solicita deloc gândirea. După o durată ce parcă ar fi

cuprins zile întregi, reuşise să sape o gaură abia suficient de largă pentru a-şi vârî în ea degetul mare. Tock se deplasa cu regularitate de pendul, cu pipeta în gură, dar fântâna plină era aproape la fel de plină ca la început, iar grămada nouă de nisip a lui Milo nici nu putea fi numită grămadă.

— Extrem de ciudat, bombăni Milo, fără a se întrerupe măcar o clipă. Tot timpul ăsta am muncit pe brânci, dar nu mă simt deloc obosit ori flămând. Aş putea-o ţine tot aşa la infinit.

— Ceea ce, poate, vei şi face, îl aprobă gentlemanul, cu un căscat (cel puţin suna ca un căscat).

— Da, dar aş vrea să fi ştiut cât timp o să-mi ia, şopti Milo, când câinele trecu din nou pe lângă el.

— De ce nu apelezi la toiagul magic ca să afli? îl întrebă Tock, atât de clar cât putea vorbi cineva cu o pipetă în gură.

Milo îşi scoase din buzunar creionul lucios şi calculă într-o clipită că, în ritmul în care lucrau, i-ar trebui fiecăruia opt sute treizeci şi şapte de ani ca să ducă treaba la bun sfârşit.

— Scuzaţi-mă, zise el, trăgându-l de mânecă pe gentleman şi ridicând spre el foaia cu socotelile, dar ne va lua opt sute treizeci şi şapte de ani ca să isprăvim trebuşoarele astea.

— Nu mai spune, replică omul, fără a se întoarce măcar, în cazul ăsta, daţi-i bice!

— Dar nu cred că merită, protestă Milo, cu vocea blândă.

— NU MERITĂ! răcni, indignat, gentlemanul.

— Adică, mă gândeam că poate nu-s atât de importante, repetă Milo, străduindu-se să nu fie nepoliticos.

— Bineînţeles că nu-s importante, mârâi celălalt, supărat. Nu v-aş fi cerut vouă să le faceţi dacă aş fi crezut că sunt importante.

Acum, întorcându-se ca să-i înfrunte, nu mai părea deloc o persoană plăcută.

— Atunci, pentru ce ne ostenim? întrebă Tock, a cărui alarmă se declanşa brusc.

— Pentru că, zise el acru, tinerii mei prieteni, ce poate fi mai important decât treburile neimportante?

Dacă stai locului ca să le rezolvi, nu mai ajungi niciodată acolo unde mergi.

Îşi punctă ultima remarcă printr-un râs şmecher.

— Înseamnă că trebuie să fiţi…

— Absolut corect! strigă el triumfător. Sunt Teribilul Trivium, demonul sarcinilor mărunte şi al treburilor inutile, căpcăunul strădaniilor fără rezultat, monstrul rutinei.

Farsorul scăpă acul şi se holbă neîncrezător, în timp ce Tock şi Milo începură să dea înapoi, încet-încet.

— Nu-ncercaţi să spălaţi puţina, îi avertiză gentlemanul, cu un gest învăluitor şi ameninţător. Sunt multe de făcut şi încă aveţi peste opt sute de ani pentru a vă achita de primele sarcini.

— Dar de ce am face lucruri neimportante? întrebă Milo, aducându-şi brusc aminte ce mult timp pierdea zilnic făcându-le.

— Gândiţi-vă de câte neplăceri scăpaţi, le explică omul, pe al cărui chip s-ar fi putut citi un rânjet malefic, dacă ar fi avut un chip. Dacă nu îndepliniţi decât munci uşoare şi inutile, niciodată nu va trebui să vă bateţi capul cu cele importante, care sunt mult mai grele. Pur şi simplu nu veţi avea timp. Căci întotdeauna se găseşte ceva de făcut care să vă ţină departe de ceea ce ar trebui să faceţi de fapt şi, dacă n-aţi fi avut afurisitul ăla de bastonaş magic, n-aţi fi ştiut niciodată cât timp irosiţi.

Vorbind, se apropie tiptil de ei, cu braţele deschise, şi continuă să şoptească, pe un ton moale şi viclean:

— Acum, vă rog să veniţi şi să staţi la mine. Ne vom simţi atât de bine împreună! Sunt lucruri de umplut şi

lucruri de golit, lucruri de dus şi lucruri de adus, lucruri de ridicat şi lucruri de pus jos. Pe lângă toate astea, avem creioane de ascuţit, găuri de săpat, cuie de îndreptat, timbre de lins şi multe, multe altele. Păi, dacă rămâneţi aici, nu va mai trebui să gândiţi deloc. Cu puţin antrenament, veţi deveni şi voi monştri ai rutinei.

Toţi erau hipnotizaţi de vocea mieroasă a lui Trivium, dar exact în momentul când era pe punctul să-i înhaţe cu degetele lui manichiurate, o voce strigă: – FUGIŢI! FUGIŢI!

Milo, crezând că era Tock, se răsuci brusc şi o rupse la fugă pe potecă în sus.

— FUGIŢI! FUGIŢI! strigă din nou vocea, iar de data asta Tock crezu că era Milo şi-l urmă imediat.

— FUGIŢI! FUGIŢI! îi îndemnă vocea din nou şi Farsorul, fără să-i pese a cui voce era, alergă disperat după cei doi prieteni, cu Teribilul Trivium pe urmele lui.

— Pe aici! Pe aici! răsună iar vocea.

Se întoarseră în direcţia de unde venea şi se căţărară cu dificultate pe stâncile alunecoase, alunecând înapoi la fiecare pas aproape tot atât cât înaintaseră. Cu multă trudă şi multe labe de ajutor date de Tock, ajunseră în sfârşit pe creastă, dar cu numai doi paşi înainte de furiosul Trivium.

— Pe aici! Pe aici! îi îndrumă vocea şi fără un moment de şovăială intrară într-o băltoacă de lichid lipicios, care deveni repede adâncă până la glezne, apoi până la genunchi, apoi până la şolduri, până când, în final, se pomeniră luptând să înainteze cufundaţi până la brâu în ceva ce semăna a unt de arahide.

Trivium, descoperind o moviliţă de pietricele ce trebuiau numărate, nu-i mai urmărea, dar stătea la marginea băltoacei amenințându-i cu pumnul, proferând sudalme oribile, promiţându-le că va trezi toţi demonii din munţi.

— Antipatic ins, gâfâi Milo, care întâmpina mari greutăţi cu mişcarea picioarelor. Sper să nu mă mai

găsesc niciodată faţă-n faţă cu el.

— Cred că a renunţat să fugă după noi, zise gâza, aruncând o privire peste umăr.

— Nu mă îngrijorează ce avem în urma noastră, remarcă Tock, când ieşiră din mlaştina lipicioasă, ci ce-i în faţa noastră.

— Ţineţi-o drept înainte! Drept înainte! îi sfătui vocea, în timp ce ei îşi dibuiau grijulii drumul pe noua cărare.

— Acum un pas în sus! Un pas în sus! le recomandă vocea şi ei, înainte să-şi dea seama ce se întâmplă, făcură un pas în sus şi imediat plonjară până în fundul unui puţ adânc şi întunecat.

— Dar a zis „în sus”, se tângui amarnic Milo din locul unde se prăbuşise.

— Ei, asta-i, doar nu te aşteptai să ajungi undeva urmând instrucţiunile mele, zise vocea, înveselită.

— De aici nu mai ieşim niciodată, gemu Farsorul, examinând pereţii netezi şi verticali ai puţului.

— O evaluare cât se poate de exactă a situaţiei, observă indiferentă vocea.

— Dar atunci de ce te-ai prefăcut că ne ajuţi? strigă furios Milo.

— O, dar fac asta pentru oricine. Sfaturile proaste sunt specialitatea mea. Căci, cum bine se vede, eu sunt monstrul cu nas lung, ochi verzi, păr creţ, gură mare, grumaz gros, umeri laţi, trup bondoc, braţe scurte şi picioare strâmbe şi mari şi – dacă eu însumi afirm asta – unul dintre cei mai înspăimântători draci împieliţaţi din toată sălbăticia asta nedomesticită. Cât sunt eu aici, nu veţi îndrăzni să scăpaţi.

Zicând asta, îşi târşâi picioarele până la marginea puţului şi rânji în jos la prizonierii săi.

Tock şi Farsorul îi întoarseră spatele de frică, dar Milo, care învăţase că oamenii nu sunt întotdeauna ceea ce spun că sunt, puse mâna pe lunetă şi privi lung prin ea, să se convingă. Pe marginea găurii, în loc de

monstrul la care se aştepta, stătea o vieţuitoare mică, îmblănită, cu îngrijorare în ochi şi un surâs cam nătâng.

— Ba nu ai nas lung, ochi verzi, păr creţ, gură mare, grumaz gros, umeri laţi, trup bondoc, braţe scurte şi picioare strâmbe şi mari, îl contrazise indignat Milo. Ce fel de demon oi mai fi şi dumneata?

Micuţa creatură, surprinsă că fusese dată în vileag, dispăru cu un salt înapoi şi se puse pe scâncit, moale:

— Sunt demonul nesinceritătii, suspină ea. Nu spun ceea ce gândesc, nu fac ceea ce intenţionez, nu sunt ce par a fi. Majoritatea celor care cred ce le spun o apucă pe căi greşite şi acolo rămân, dar tu, cu luneta ta nenorocită, ai stricat totul. Mă duc acasă.

Plângând isteric, se îndepărtă tropăind, supărată foc.

— E clar că merită să examinezi temeinic lucrurile, declară Milo, învelind luneta cu infinită grijă.

— Acum tot ce mai avem de făcut este să ieşim afară, zise Tock, punându-şi labele pe zidul fântânii cât putu de sus. Hai, urcă-te în cârca mea!

Milo se caţără pe umerii dulăului. Apoi insecta se urcă pe amândoi şi, stând pe capul lui Milo, reuşi cumva să agaţe cârligul bastonului de un copac bătrân, noduros. Văicărindu-se cât îl ţinea gura, rezistă cu îndârjire până când ceilalţi doi trecură peste el şi-l traseră şi pe el afară, cam derutat şi descurajat.

— Deschid eu drumul o vreme, zise, scuturându-se

de praf. Voi urmaţi-mă şi nu vom mai avea probleme.

Îi conduse de-a lungul uneia din cele cinci cornişe înguste care duceau, toate, la un platou plin de făgaşe şi şleauri. Îşi permiseră o scurtă oprire, ca să-şi tragă sufletul şi să croiască planuri, dar, până să apuce să facă vreuna dintre astea, întregul munte se cutremură violent şi, cu o înclinare bruscă, se înălţă în văzduh, purtându-i şi pe ei cu el. Căci, absolut accidental, păşiseră în palma bătătorită a Gigantului Gelatinos.

— IA SĂ VEDEM, CE AVEM AICI? mugi el, uitându-se curios la cele trei figuri minuscule îmbrăţişate în palma sa şi lingându-se pe buze.

Era incredibil de mare şi aşa, aşezat, cu părul lung, neţesălat, ochii bulbucaţi şi cu o formă despre care nu merită să vorbim. Semăna, de fapt, cu un imens castron cu jeleu, dar fără castron.

— CUM ÎNDRĂZNIŢI SĂ-MI TULBURAŢI SOMNUL? urlă el, mânios, iar

”.

forţa răsuflării sale fierbinţi îi făcu să se dea tumba în palma lui.

— Ne pare tare, tare rău, zise Milo, spăsit, după ce se descâlci de ceilalţi, dar arătai exact ca o coastă a muntelui.

— Normal, zise gigantul, pe un ton mai normal (dar şi acum vocea lui era o mică explozie). Nu am o formă a mea, aşa că mă străduiesc să arăt ca orice am în preajmă. În munţi, sunt un pisc semeţ; pe litoral, o fâşie lată de nisip; în pădure, un stejar rămuros; în oraş, câteodată, sunt un bloc de apartamente foarte cochet, cu douăsprezece etaje. Detest, pur şi simplu, să ies în evidenţă; nici nu e bine pentru siguranţa proprie, să ştii.

— Eşti mult prea masiv ca să te temi de ceva, zise iute Milo, fiindcă uriaşul începuse deja să caşte gura.

— Nu-i adevărat, zise el, şi un tremur uşor îi străbătu corpul gelatinos. Mi-e frică de te miri ce. De-aia-s atât de feroce. Pur şi simplu aş muri dacă alţii şi-ar da seama. Acum staţi cuminţi până-mi iau micul dejun.

Îşi ridică mâna spre gura căscată, iar Farsorul îşi ţinu ochii strâns închişi şi-şi încleşta mâinile pe creştet.

— Deci nu eşti cu adevărat un demon înspăimântător? întrebă Milo, disperat, mizând pe faptul că gigantul primise o educaţie suficient de aleasă pentru

a nu vorbi cu gura plină.

— Ba, aproximativ, sunt, răspunse acesta, lăsând braţul în jos, spre marea uşurare a insectei. Adică, prin comparaţie, nu. Ce vreau să spun e… relativ poate… cu altă cuvinte… posibil în linii mari. Ce gândesc toţi ceilalţi? Uite, vezi? zise el, posomorât. Mi-e frică până şi să emit un enunţ pozitiv. Aşa că te rog nu mai pune întrebări, că-mi piere definitiv pofta de mâncare.

Apoi ridică iar braţul, pregătindu-se să-i înghită pe toţi trei dintr-o îmbucătură.

— De ce nu ne ajuţi să le salvăm pe Rimă şi Raţiune? Poate că atunci lucrurile s-ar îndrepta puţin, îi propuse Milo, de data asta aproape prea târziu, căci într-o clipă ar fi urmat să dispară.

— O, nu m-aş prinde la aşa ceva, zise matahala, căzând pe gânduri şi lăsând încă o dată braţul jos. Vreau să zic, de ce nu le lăsaţi mai bine în pace? Adică, nu va merge. Nu m-aş aventura. Cu alte cuvinte, să lăsăm lucrurile aşa cum sunt. Schimbările sunt de speriat. Vorbind, începu să pară bolnav.

— Poate că-l mănânc numai pe unul dintre voi, zise el, nefericit, iar pe ceilalţi vă păstrez pentru mai târziu. Nu sunt în apele mele.

— Am o idee mai bună, zise Milo.

— Chiar? îl întrerupse namila, pierzându-şi toată pofta de mâncare. Dacă ceva nu pot să înghit, alea-s ideile. Foarte greu de digerat.

— Am o cutie plină cu toate ideile din lume, se lăudă Milo, ridicând, mândru, darul primit de la Regele Azaz.

Gândul îl panică pe gigant, care începu să tremure ca un jeleu enorm.

— PUNE-MĂ JOS ŞI PLEACĂ, strigă acesta, uitând pe moment cine pe cine ţinea în mână. ŞI TE ROG SĂ NU DESCHIZI CUTIA!

După încă o clipă îi depusese pe toţi trei pe vârful stâncos învecinat şi, cu panică în ochi, se îndepărtă greoi să-i avertizeze şi pe alţi demoni de noua şi teribila

ameninţare.

Noutăţile circulă repede. Păzitorul cuvintelor, Trivium, şi monstrul cu nas lung, ochi verzi, păr creţ, gură mare, grumaz gros, umeri laţi, trup bondoc, braţe scurte şi picioare strâmbe şi mari dăduseră deja alarma prin toţi munţii siniştri şi neluminaţi.

Şi demonii se iţiseră din toate peşterile şi crevasele, prin toate fisurile şi crăpăturile, de sub bolovani şi din noroi, tropăind şi târându-şi picioarele, lunecând şi târându-se, prin tenebrele groase. Cu toţii aveau un singur gând: să-i distrugă pe intruşi şi să apere Ignoranţa.

De unde se aflau, Milo, Tock şi Farsorul îi văzură înaintând cot la cot, implacabil, încă departe, dar apropiindu-se repede. În toate părţile, stâncile colcăiau de formele or târâtoare, căţărătoare, băgăreţe, furişate. Unii se vedeau integral, alţii nu erau decât nişte vagi siluete, iar alţii, cei mai mulţi, abia acum începeau să se urnească din lăcaşurile lor puturoase, dar aveau să sosească mult mai devreme decât erau doriţi.

— Să ne grăbim, latră Tock, că sigur ne prind! Porni zorit în sus pe cărare.

Inspirând adânc, Milo îi urmă exemplul. Goanga, ştiind ce lăsase în urmă, fugea în frunte, cu reînnoit entuziasm.

CAPITOLUL XVIII. CASTELUL DIN AER

Urcară tot mai sus şi mai sus, în căutarea castelului şi a prinţeselor surghiunite, de la o creastă la alta, de la un ţanc la altul, în sus pe pereţi înspăimântători de piatră sfărâmicioasă, pe cornişe dezastruos de înguste, unde un singur pas greşit ar fi însemnat a-ţi lua adio de la viaţă. O tăcere de rău-augur căzuse în jurul lor ca o cortină şi nu se auzea niciun zgomot, cu excepţia târşâitului pingelelor. Lumea cunoscută de Milo se afla acum la un milion de gânduri depărtare, iar demonii… demonii erau aici, nu departe.

— Ne ajung! strigă Farsorul, dorind să nu fi privit

înapoi.

— Dar iată-l! spuse Milo, în acelaşi moment.

Drept în faţă, urcând de pe cel mai înalt pisc, era o scară în spirală ca un fir de păianjen, la capătul superior al căreia se afla Castelul din Aer.

— Îl văd! îl văd! exclamă, fericit, cărăbuşul, în timp ce urca anevoie serpentinele cărării alpine.

Ce nu vedea el însă era faptul că, încovrigat în dreptul primei trepte, zăcea un omuleţ rubicond, în frac, dormind paşnic pe un catastif enorm şi foarte hărtănit.

O pană lungă abia se ţinea după urechea lui, avea pete de cerneală peste tot pe mâini şi pe faţă, precum şi pe haine, iar pe nas purta o pereche de ochelari cu cele mai groase lentile din câte văzuse Milo vreodată.

— Mare atenţie! îi preveni Tock când ajunseră în sfârşit în vârf, iar Farsorul păşi delicat în jurul omului şi începu să urce scara.

— NUMELE? strigă, brusc, omuleţul, chiar când gândacul, speriat, punea piciorul pe prima treaptă.

Se ridică agil în capul oaselor, trase de sub el catastiful, îşi coborî un cozoroc verde peste ochi şi aşteptă, cu pana suspendată în aer.

— Bine, păi eu… se bâlbâi gâza.

— NUMELE? strigă el încă o dată şi, deschizând registrul la pagina 512, începu să scrie cu furie.

Peniţa zgâria oribil, iar vârful ei, care se împlânta mereu în hârtie, îl împroşca peste tot pe omuleţ cu stropi mici de cerneală. Când ei îşi strigară numele, le notă atent, în ordine alfabetică.

— Splendid, splendid, splendid, bombănea el, numai pentru sine. De ani de zile n-am mai avut un M. – De ce-ţi trebuie numele noastre?

Întrebă Milo, privind îngrijorat peste umărul funcţionarului. Ştii, ne cam grăbim.

— O, durează doar un minut, îl asigură omuleţul. Eu sunt Re-Senzorul oficial, am nevoie de informaţii înainte de a vă recenza simţurile. Acum, dacă eşti bun să-mi spui când te-ai născut, unde te-ai născut, de ce te-ai născut, ce vârstă ai acum, ce vârstă aveai pe vremuri, ce vârstă vei avea peste câtva timp, numele mamei, numele tatălui, numele mătuşii, numele unchiului, numele verişoarei, unde locuieşti, de cât timp locuieşti acolo, şcoli urmate, şcoli nefrecventate, hobby-uri, numărul de telefon, numărul la pantofi, numărul la cămaşă, mărimea gulerului, mărimea pălăriei, numele şi adresele a şase persoane care pot confirma aceste date, atunci putem începe. Câte unul, vă rog, staţi la coadă, nu vă-mpingeţi, nu vorbiţi între voi, nu vă băgaţi nasul unde nu vă fierbe oala.

Farsorul, care avea greutăţi în a-şi aminti absolut orice, fu interogat primul. Omuleţul înregistra fără grabă toate răspunsurile în cinci rubrici diferite, oprindu-se des ca să-şi cureţe ochelarii, să-şi dreagă glasul, să-şi îndrepte cravata sau să-şi sufle nasul. Izbuti de asemenea să-l acopere pe stresatul cărăbuş din cap până în tălpi cu cerneală.

— URMĂTORUL! ordonă el, oficial.

— Mult aş vrea să se grăbească, zise Milo, păşind înainte, căci deja vedea în depărtare primul demon, care începuse să urce muntele către ei cu doar câteva minute în urmă.

Scriind cu deosebită meticulozitate, omuleţul termină în sfârşit cu Milo şi Tock şi ridică, radios, fruntea.

— Acum putem pleca? întrebă dulăul, al cărui nas sensibil depistase o duhoare oribilă, ameninţătoare, din ce în ce mai puternică.

— Fără îndoială, răspunse îndatoritor omuleţul, de cum terminaţi să-mi declaraţi înălţimea, greutatea, numărul de cărţi citite într-un an, numărul de cărţi necitite într-un an, cât timp petreceţi mâncând, jucându-vă, muncind, dormind în fiecare zi, unde mergeţi în vacanţe, câte cornete de îngheţată mâncaţi săptămânal; care-i distanţa de la voi acasă până la frizerie, care e culoarea voastră preferată. După aceea, am să vă rog să completaţi aceste formulare şi cereri, în câte trei exemplare, şi fiţi foarte atenţi, că la cea mai mică greşeală vă pun s-o luaţi de la capăt.

— Mama mia, zise Milo, văzând teancurile de acte, n-o să terminăm niciodată!

În timp ce vorbea, demonii roiau pe furiş, urcând muntele.

— Haideţi, haideţi, îi îndemnă Re-Senzorul, chicotind vesel în barbă, nu pierdeţi toată ziua. În orice clipă trebuie să sosească vizitatori noi.

Se aşternură, febril, la lucru pe formularele dificile şi după ce le completară, Milo le puse pe toate în poala omuleţului. Acesta le mulţumi politicos, îşi scoase cozorocul, îşi puse creionul după ureche, închise registrul şi adormi la loc. Farsorul aruncă o privire îngrozită peste umăr şi începu imediat să se urce pe scară.

— DESTINAŢIA? strigă Re-Senzorul, ridicându-se iar în capul oaselor, trăgându-şi cozorocul peste ochi, luând creionul de după ureche şi deschizând catastiful.

— Dar credeam că… protestă insecta, uimită.

— DESTINAŢIA? repetă omuleţul, făcând nişte însemnări în registru.

— Castelul din Aer, răspunse enervat Milo.

— La ce bun? întrebă Re-Senzorul, indicând cu degetul depărtarea. Sunt sigur că preferaţi să vedeţi ce vă voi arăta eu.

În timp ce el vorbea, îşi ridicară cu toţii privirile, dar numai Milo izbuti să zărească bâlciul vesel şi exuberant de la orizont. Erau corturi, reprezentaţii diverse, căluşei, chiar şi animale sălbatice – tot ceea ce un băieţaş ar urmări ore în şir cu răsuflarea tăiată.

— Şi nu ţi-ar plăcea un miros mai apetisant? întrebă omuleţul, întorcându-se spre Tock.

Aproape imediat, dulăul percepu o aromă minunată, nesimţită de nimeni altcineva. Erau combinate în ea toate elementele splendide care-i încântaseră cândva nările curioase.

— Şi iată ceva ce ştiu că-ţi va plăcea să auzi, îl asigură el pe Farsor.

Gândacul ascultă, concentrat, ceva auzit numai de el: uralele şi aplauzele unei mulţimi imense, care-l ovaţiona.

Încremeniseră toţi ca în transă, privind, mirosind sau ascultând lucrurile speciale pe care Re-Senzorul li le dăruia, uitând complet încotro se duceau şi cine anume îi urmărea, cu cele mai parşive intenţii.

Re-Senzorul se lăsă pe spate, cu un zâmbet de satisfacţie pe faţa lui dolofană, iar demonii se apropiau tot mai mult, nemaiavând decât mai puţin de un minut până la victimele lor neajutorate.

Dar Milo era prea absorbit de circ ca să-i vadă, iar Tock închisese ochii, dorind să adulmece mai bine, pe când insecta, executând plecăciuni şi temenele, avea pe chip o expresie de fericire pură şi nu dădea atenţie decât aplauzelor frenetice.

Micuţul domn îşi îndeplinise satisfăcător îndatoririle şi, cu excepţia unor rău-prevestitoare zgomote de târâre venite de după creasta muntelui, totul era tăcut din nou. Milo, în picioare şi privind alb în depărtare, lăsă traista

cu daruri să-i alunece jos de pe umăr. Când se întâmplă asta, pachetul cu sunete se sparse, umplând văzduhul de râsete cristaline, atât de vesele încât mai întâi el, apoi Tock şi la urmă şi Farsorul izbucniră în râs. Vraja se rupse brusc.

— Nu există niciun circ! exclamă Milo, dându-şi seama că fusese păcălit.

— N-au fost niciun fel de mirosuri, latră Tock şi alarma i se declanşa, furioasă.

— Aplauzele au încetat, constată Farsorul cu dezamăgire.

— V-am prevenit, v-am prevenit că eu sunt Re-Senzorul! mârâi Re-Senzorul. Îi ajut pe oameni să vadă ceea ce nu caută, să audă lucruri pe care nu le ascultă, să alerge după ceea ce nu urmăresc, să miroasă ceea ce nici măcar nu-i acolo. Mai mult, chicoti el, ţopăind fericit pe picioare butucănoase, vă fur sentimentul că aveţi un scop, vă jefuiesc de simţul datoriei, vă distrug capacitatea de a distinge priorităţile şi, dacă n-ar fi un anumit lucru, aţi fi total neputincioşi.

— Ce anumit lucru? întrebă, timid, Milo.

— Cât timp aveţi la voi sunetele râsului, gemu el, plouat, nu vă pot priva de simţul umorului, iar cât timp îl aveţi pe ăsta, nu trebuie să vă temeţi de mine.

— Dar de ei să ne temem? strigă înspăimântatul cărăbuş, căci exact în acel moment ceilalţi demoni ajunseseră n fine pe culme şi făceau salturi înainte ca să-i înhaţe.

Se năpustiră spre scară, răsturnându-l pe neconsolatul Re-Senzor, cu registru, călimară şi cozoroc cu tot. Farsorul se repezi primul în sus pe trepte, urmat de Tock şi apoi de Milo, aproape prea târziu, căci un braţ însolzat i se frecă de pantof.

Scara fragilă dansa sălbatic în vânt, iar stângacii demoni se abţinură să-i urmărească, dar urlară de furie şi frustrare, jurară o răzbunare sângeroasă şi urmăriră,

din multe perechi de ochi aprinşi, cum cele trei forme mititele dispar una după alta în nori.

— Nu privi în jos, îl sfătui Milo pe cărăbuşul care urca împleticit, nesigur pe picioare.

Scara se răsucea în beznă ca un tirbuşon gigantic, abruptă şi îngustă, fără o balustradă care să-i ghideze. Vântul urla crunt, trudindu-se să-i zboare, iar ceaţa îşi trecea degetele lipicioase peste spinările lor. Ei însă continuară să urce pe scara ameţitoare, ajutându-se reciproc, până când, în sfârşit, norii se împrăştiară, întunericul se retrase şi strălucirea razelor aurii de soare le ură un cald bun venit. Poarta castelului li se deschise lin. Pătrunseră în marele foaier, pe un covor moale ca un strat de zăpadă proaspăt aşternută, şi rămaseră acolo, aşteptând sfioşi.

— Poftiţi înăuntru, vă rugăm! Vă aşteptam, intonară la unison două glasuri dulci.

În celălalt capăt al holului se desfăcu o draperie şi două fete păşiră înainte. Erau înveşmântate în alb din cap până în picioare şi neasemuit de frumoase. Una era serioasă şi tăcută, în ochi cu o lumină de calmă înţelegere, iar cealaltă părea sprinţară şi veselă.

— Trebuie să fiţi Prinţesa Raţiunii Pure, presupuse Milo, cu o plecăciune în faţa celei dintâi.

— Da, răspunse ea simplu, ceea ce era de ajuns.

— Iar dumneavoastră sunteţi Rima cea Dulce, continuă el, zâmbindu-i celei de-a doua.

Ochii acesteia scăpărară veseli când răspunse cu un râs la fel de prietenos ca sunetul soneriei când poştaşul îţi aduce o scrisoare mult râvnită.

— Suntem aici ca să vă salvăm, le anunţă Milo, foarte serios.

— Iar demonii sunt pe urmele noastre, completă îngrijoratul Farsor, încă tremurând de pe urma calvarului prin care trecuse.

— Aşa că ar trebui să plecăm numaidecât, le sfătui Tock.

— O, nu vor îndrăzni să vină până sus, spuse blând Raţiunea, iar noi vom coborî imediat.

— De ce nu vă odihniţi un minut? le propuse Rima. Sigur sunteţi obosiţi. De cât timp sunteţi pe drum?

— De zile întregi, suspină câinele epuizat, încovrigându-se pe o mare pernă de puf.

— Săptămâni, îl corectă insecta, prăbuşindu-se într-un fotoliu confortabil şi adânc, fiindcă asta era impresia ei.

— A fost într-adevăr un drum lung, zise Milo, căţărându-se pe canapeaua pe care şedeau prinţesele. Dar ajungeam mult mai devreme, dacă nu comiteam greşeli. Teamă mi-e că sunt unicul vinovat.

— Niciodată să nu-ţi regreţi greşelile, îi explică Raţiunea, calm, cu condiţia să-ţi dai osteneala să înveţi din ele. Adesea înveţi mai mult greşind din cauze drepte

decât având dreptate în cauze greşite.

— Dar sunt atâtea de învăţat! exclamă băiatul, încruntându-se gânditor.

— Da, ai dreptate, recunoscu Rima, dar important nu e numai să înveţi tot felul de lucruri. Ceea ce contează e să înveţi ce să faci cu ceea ce

Înveţi şi să înveţi de ce înveţi lucruri, la urma urmei.

— Exact ce voiam şi eu să spun, zise Milo, în vreme ce Tock şi istovita insectă se lăsau furaţi de un somn dulce. Multe lucruri pe care mi se cere să le ştiu îmi par atât de nefolositoare, încât nu văd de ce le-am învăţat, la urma urmei.

— Poate că nu vezi acum, spuse Prinţesa Raţiunii Pure, examinând chipul mirat al lui Milo cu ochi de cunoscător, dar tot ce învăţăm are un scop şi orice facem afectează totul şi pe toţi ceilalţi, chiar dacă în cel mai neînsemnat mod. Păi, când o muscă dă din aripi, o briză suflă peste tot universul; când un firişor de praf cade pe pământ, toată planeta cântăreşte puţin mai mult; când baţi din picior, planeta îşi modifică imperceptibil traiectoria. Ori de câte ori râzi, veselia se răspândeşte ca undele concentrice dintr-un iaz; ori de câte ori eşti trist, nimeni, nicăieri, nu poate fi cu adevărat fericit. Cam tot aşa stau lucrurile şi cu cunoaşterea, fiindcă ori de câte ori înveţi ceva nou, lumea întreagă devine mult mai bogată.

— În plus, nu uita, adăugă Prinţesa Rima cea Dulce, că multe locuri pe care ai vrea să le vezi nu există pe hartă, şi multe lucruri pe care vrei să le cunoşti nu se află în faţa ta sau îţi rămân de neatins. Dar într-o bună zi ajungi la toate, deoarece tot ce înveţi astăzi, fără un motiv precis, te va ajuta să descifrezi splendidele secrete de mâine.

— Cred că înţeleg, zise Milo, încă plin de gânduri şi întrebări. Dar ce e mai important…

În acest punct, discuţia fu întreruptă de un zgomot îndepărtat, ca de ciopârţeală. Cu fiecare lovitură răsunătoare, încăperea se clătina şi zdrăngănea din toţi rărunchii. Jos, pe piscul înnegurat, demonii trudeau de mama focului, desprinzând scara cu topoare, baroase şi fierăstraie. Imediat, scara se prăbuşi cu o bubuitură teribilă, şi Farsorul, speriat, sări în picioare, la timp ca să vadă cum castelul se îndepărta plutind în spaţiu.

— Ne mişcăm! strigă el – lucru evident acum pentru toată lumea.

— Cred că e momentul să plecăm, spuse încet Rima, iar Raţiunea o aprobă înclinându-şi capul.

— Dar cum mai ajungem jos? gemu Farsorul, examinând ruinele de dedesubt. Nu mai avem scară şi ne înălţăm tot mai mult pe minut ce trece.

— Da, timpul zboară, nu-i aşa? întrebă Milo.

— În multe cazuri, latră Tock, sărind energic pe labele sale. Vă duc eu jos pe toţi.

— Ne poţi purta pe toţi? se miră insecta.

— Pe o distanţă scurtă, răspunse dulăul, reflectând. Prinţesele pot să stea în spinarea mea. Milo să mă ţină de coadă, iar tu să atârni de gleznele lui.

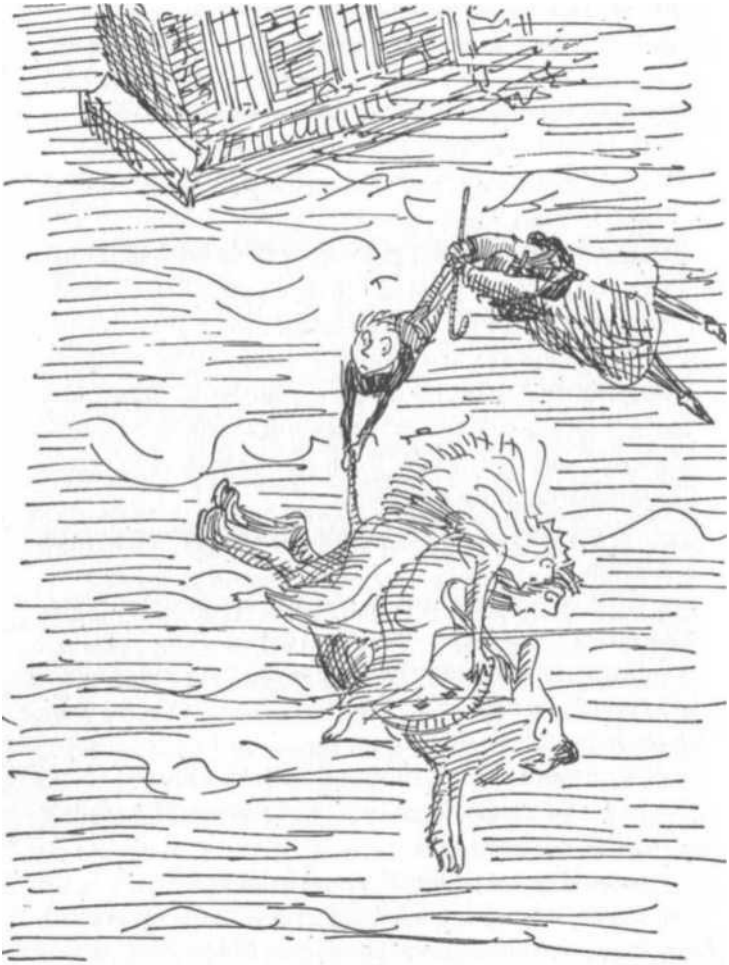

— Dar ce se va întâmpla cu Castelul din Aer? obiectă gândacul, nu prea încântat de aranjament.

— N-are decât să se înalţe până dispare, zise Rima.

— Călătorie sprâncenată! adăugă Raţiunea. Căci, oricât de frumos vi se pare, pentru noi n-a fost decât o temniţă.

Tock făcu trei paşi înapoi şi, luându-şi avânt, sări pe fereastră cu toţi pasagerii în cârcă şi-şi începu lunga planare în jos. Prinţesele şedeau pe el drepte şi neînfricate. Milo îl ţinea de coadă cât putea de strâns, iar cărăbuşul descria volte largi, ca o coadă de zmeu. Aşa

plonjară prin întuneric, înspre munţii şi monştrii de jos.

CAPITOLUL XIX. ÎNTOARCEREA RIMEI ŞI A RAŢIUNII

Zburând pe lângă trei dintre piscurile cele mai înalte, la câţiva milimetri de braţele întinse ale demonilor acaparatori, ajunseră la sol, unde aterizară brusc, cu o bufnitură.

— Repede, îi îndemnă Tock. Ţineţi-vă după mine! Trebuie să fugim cât ne ţin picioarele!

Avându-le încă pe prinţese în spinare, el galopă în jos pe poteca pietroasă. Nu se grăbea degeaba. Zguduind coasta muntelui, într-un nor de praf lipicios şi cu un cor de zbierete ce-ţi îngheţau sângele în vene, îi fugăreau toate creaturile hidoase care aleseseră să vieţuiască în Ignoranţă şi îi pândiseră, arzând de nerăbdare.

Nori groşi şi negri le atârnau deasupra capului cum goneau prin beznă, iar Milo, privind înapoi o fracţiune de secundă, văzu că formele acelea monstruoase se apropiau tot mai mult. Imediat la stânga, nu prea departe, erau Triplii Demoni ai Compromisului: unul înalt şi slab, unul scurt şi gras, iar al treilea aidoma primilor doi. Ca de obicei, se mişcau în cercuri sinistre, fiindcă dacă unul zicea „aici”, celălalt zicea „acolo”, iar al treilea era perfect de acord cu ceilalţi doi. Şi, cum întotdeauna rezolvau diferenţele de opinie făcând ceea ce niciunul dintre ei nu dorea cu adevărat să facă, rareori ajungeau undeva, şi nici cei întâlniţi de ei în cale nu mai ajungeau.

Sărind stângaci din stâncă în stâncă şi ţinându-se de ele cu ghearele curbe şi hrăpăreţe, venea Oribilul Mintea-de-pe-Urmă Săltăreaţă, un tip antipatic cu ochii la spate şi cu ceafa în faţă. Întotdeauna el executa saltul înainte de a privi şi nu-i păsa deloc încotro sare, cât timp ştia de ce nu trebuia să meargă acolo unde fusese.

Cele mai înfricoşătoare, imediat în spatele lor, târându-se încet ca nişte gigantici melci fără cochilie,

erau Gorgonele Vrajbei: Ura şi Răutatea care lăsau în urma lor dâre cleioase şi se mişcau mult mai rapid decât credeţi voi.

— MAI IUTE! strigă Tock. Ne ajung din urmă!

Se prăbuşeau în jos din înalt, Farsorul ţinându-şi pălăria cu o mână şi bătând disperat aerul cu cealaltă, Milo alergând cum n-o mai făcuse niciodată, iar demonii înaintând doar cu puţin mai repede decât ei.

De pe latura dreaptă, cu trupul greoi, bulbucat, clătinându-se periculos pe picioare ca de păianjen, care de-abia îl susţineau, venea Tiranicul Ştie-Tot, sporovăind neîntrerupt. Un demon mohorât, constând în cea mai mare parte din gură, era gata să ofere, fără preaviz, informaţii eronate despre orice subiect. Şi, chiar dacă adesea cădea, greoi, niciodată nu se lovea el, ci mai degrabă nefericitul peste care se prăbuşea.

Lângă el, ceva mai în spate, venea Exagerarea Sfruntată, ale cărei trăsături groteşti şi maniere absolut dezgustătoare erau oribile la vedere şi ale cărei şiruri de dinţi strâmbi serveau numai la sfârtecarea adevărului. Cei doi vânau împreună şi aduceau un ghinion cumplit celor pe care îi prindeau.

Călare pe spinarea oricui binevoia s-o poarte, venea Scuza Străvezie, o figură mititică, penibilă, îmbrăcată în zdrenţe mototolite, care bodogănea mereu şi mereu, cu o voce joasă, dar pătrunzătoare, acelaşi lucru:

— Ştiţi, am fost bolnav… dar pagina era ruptă… am pierdut autobuzul… dar nici ceilalţi nu şi-au făcut-o…

Părea total inofensivă şi prietenoasă, dar dacă înhăţa ceva, nu mai lăsa să-i scape.

Se apropiau din ce în ce mai mult, lovindu-se şi îmbrâncindu-se între ei, zgâriind şi pufnind în furia lor aţintită.

Tock înainta brav, împleticindu-se sub povara Rimei şi a Raţiunii, plămânii lui Milo erau gata să plesnească în timp ce cobora împiedicându-se pe potecă, iar Farsorul rămânea, puţin câte puţin, în urmă. Treptat, poteca se

lărgi şi deveni mai netedă când ajunseră la poalele muntelui şi virară către înţelepciune. În faţa lor se aflau lumina şi siguranţa – dar, poate, puţintel prea departe.

Iar demonii apăreau de peste tot, înnebunite creaturi ale întunericului, înconjurându-şi, greoi, prada. Încheind plutonul, Teribilul Trivium şi tremurătorul Gigant Gelatinos îi mânau cu bucurie răutăcioasă. Înaintând cu paşi bubuitori venea hidoasa Dilemă, fornăind aburi şi căutând atent o pradă pe care s-o ia în coarnele lungi şi ascuţite, în timp ce copitele ei băteau ritmic pământul.

Sleit de puteri, Farsorul se clătina şi se împleticea pe picioarele ca de gumă, cu o expresie suferindă pe faţa-i îngrijorată:

— Nu cred că mai pot… gemu el, când un fulger zimţat despică cerul şi tunetul îi acoperi celelalte cuvinte.

Demonii se aţineau mai aproape şi mai aproape, în timp ce disperata cursă se apropia de sfârşit. Apoi, strângând rândurile pentru asaltul final, se pregătiră să-l copleşească mai întâi pe cărăbuş, apoi pe băiat şi ultimul pe dulău, cu cele două pasagere cu tot. Se ridicară ca unul singur şi…

Şi brusc se opriră, îngheţaţi în aer, incapabili să se mai mişte, holbându-se panicaţi în faţă.

Milo ridică încet capul greu de osteneală şi percepu în zare, cât vedea cu ochii, oştirile înţelepciunii, adunate toate laolaltă, cu soarele scânteind pe săbiile şi platoşele lor, cu flamurile multicolore fluturând mândre în vânt.

Un moment, totul rămase nemişcat. Apoi răsunară o

mie de trompete, pe urmă încă o mie. Ca un val înalt, linia lungă a cavaleriei înainta, la început lent, apoi din ce în ce mai iute, până când, în galop şi cu strigăte puternice, încântându-i urechile lui Milo, se năpusti asupra demonilor îngroziţi.

În fruntea oştirii călărea Regele Azaz, cu orbitoarea-i armură împodobită cu toate literele alfabetului, iar lângă el, Matemagicianul, mânuind un toiag proaspăt ascuţit. Din micuţa-i rulotă cu coviltir, doctorul Discord azvârlea explozie după explozie, spre încântarea Sonorei, în timp ce harnicul ZBANG le colecta pe toate aproape instantaneu. În cinstea ocaziei, Chroma cel Mare îşi dirija orchestra, într-o mişcătoare etalare de culori patriotice. Toţi cei cunoscuţi de Milo pe parcursul călătoriei îi săreau acum în ajutor: târgoveţii din piaţă, minerii din Numeropolis, toţi oamenii buni din văi şi din păduri.

Albina Ortografică bâzâia agitată deasupra capului, strigând „La atac! La a-t-a-o! La atac! La a-t-a-o!” Canby, care, cum ştia toată lumea, era un laş fără egal, bătuse cale lungă din Concluzii ca să arate cât era de cutezător. Până şi agentul Doi-timpi-şi-trei-mişcări, călărind mândru

un teckel lunguieț, galopa încruntat cot la cot cu cei

Făcându-se mici de frică, monştrii din Ignoranţă se răsuciră pe călcâie şi o rupseră la fugă, întorcându-se, cu ţipete de frustrare prea oribile pentru a putea fi date uitării, în cotloanele umede şi întunecate din care ieşiseră. Farsorul răsuflă uşurat, iar Milo şi prinţesele se

pregătiră să salute armata victorioasă.

— Bine lucrat! declară Ducele Definiţiei, descălecând şi strângându-i călduros mâna lui Milo.

— Treabă grozavă! îl îngână Ministrul Semnificaţiei.

— Ca la carte! adăugă Contele Conotaţiei.

— Felicitări! îi lăudă *Earl-ul* Esenţei.

— URRAAH recomandă Subsecretarul înţelegerii. Şi, de vreme ce toţi aveau chef exact de asta, izbucniră cu toţii în urale.

— Noi suntem cei ce s-ar cuveni să mulţumească… începu Milo, după ce ovaţiile se stinseră, dar până să termine, ei derulară un sul enorm de pergament.

Cu o fanfară de tobe şi surle, citiră de pe el, în ordine, că:

De acum încolo şi neîntârziat tot omul să ştie că Rima şi Raţiunea domnesc din nou în înţelepciune

Recunoscătoare, prinţesele făcură reverenţe graţioase şi-şi sărutară înfocat fraţii. Toţi recunoscură că scena fusese mişcătoare.

În plus, continua proclamaţia, *băiatul numit Milo, dulăul ştiut drept Tock, insecta pe care de aici încolo o vom numi „farsorul" sunt ridicaţi la rangul de eroi ai*

neamului.

Urale după urale umplură aerul, până şi goanga părând jenată că i se acordă atâta atenţie.

De aceea, conchise ducele, *spre cinstirea faptelor lor de vitejie se declară o sărbătoare regală. În fiecare cetate a regatului se vor desfăşura parade şi un carnaval de gală, cu durată de trei zile, constând din turniruri, jocuri, ospeţe, distracţii*.

Cei cinci membri ai cabinetului înfăşurară la loc pergamentul uriaş şi se retraseră, cu nenumărate plecăciuni şi temenele.

Curieri călare purtară cu rapiditate ştirile în toate colţurile regatului şi, pe măsură ce parada şerpuia încet prin sate, oamenii se adunau s-o întâmpine cu aplauze încurajatoare. Ghirlande de flori atârnau la uşile şi ferestrele caselor şi prăvăliilor. Uliţele erau acoperite cu un strat de petale. Până şi aerul vibra de entuziasm, şi obloane închise timp de mulţi ani se deschideau repede ca să îngăduie soarelui strălucitor să lumineze cotloane de mult neluminate.

Milo, Tock şi un foarte smerit Farsor şedeau mândri în caleaşca regală, între Azaz, Matemagician şi prinţese, iar defilarea se întindea cale de două mile în ambele direcţii. În timp ce ovaţiile continuau, Rima se aplecă spre Milo şi-l atinse delicat pe braţ.

— Pe tine te aplaudă, îi spuse ea, zâmbind.

— Dar niciodată n-aş fi reuşit, protestă el, fără ajutorul tuturor.

— Poate că e adevărat, zise Raţiunea serioasă, dar tu ai avut curajul să încerci. Ceea ce *poţi* face depinde, de multe ori, de ceea ce *vrei* să faci.

— Iată de ce, interveni Azaz, a existat un aspect foarte important al cruciadei voastre pe care nu l-am putut discuta înainte de a vă întoarce.

— N-am uitat, zise Milo. Spuneţi-mi acum!

— Era imposibil, zise regele, uitându-se la

Matemagician.

— Complet imposibil, confirmă Matemagicianul, uitându-se la rege.

— Vreţi să spuneţi că… se bâlbâi insecta, simţind că o ia leşinul.

— Exact asta, repetară ei la unison, numai că, dacă v-am fi spus atunci, poate că n-aţi fi pornit. După cum ştiţi, multe lucruri pot fi realizate cu condiţia să nu ştii că sunt imposibil de făcut. Tot restul plimbării în caleaşca, Milo a tăcut mâlc.

În cele din urmă, ajuns la jumătatea drumului între Dicţionopolis şi Numeropolis, undeva la dreapta de Valea Sunetelor şi puţin la stânga de Pădurea Punctului de Vedere, lungul şir de trăsuri şi călăreţi se opri, ca să înceapă marele carnaval.

Corturi dungate în culori vesele şi pavilioane răsăriră pretutindeni, iar lucrătorii mişunau ca furnicile. În câteva minute apărură piste de curse şi tribune, estrade şi chioşcuri de răcoritoare, terenuri de joacă, parcuri de distracţii, flamuri, copertine, tărăboi aproape neîntrerupt.

Matemagicianul puse la dispoziţie un flux aproape continuu de artificii briliante, constând din numere ce explodau, se multiplicau şi se divizau cu rezultate ce te lăsau fără grai, culorile fiind, normal, asigurate de Chroma, iar coloana sonoră de un doctor Discord delirând de fericire. Mulţumită Sonorei, aveau şi muzică, şi râsete, ba chiar şi momente

5 5 5 5

foarte scurte de linişte.

5

Alec Bings montă un telescop enorm şi invită pe toată lumea să privească faţa ascunsă a lunii, iar Farsorul făcea slalom prin mulţime, acceptând felicitări şi relatându-şi cu lux de amănunte măreţele isprăvi, pe care, în general, le înflorea prin repovestire. În fiecare seară, chiar la asfinţit, avea loc banchetul regal. De mâncare – tot ce vă puteţi imagina. Regele Azaz comandase provizii generoase de cuvinte delicioase, cu toate aromele posibile şi, pentru iubitorii de bucătărie exotică, din toate limbile. Matemagicianul oferise nenumărate tăvi cu găluşte de împărţire, evitate de Milo cu mare grijă, deoarece, indiferent cât de multe mâneai, la sfârşit aveai mai mult în farfurie decât la început.

După ospăţ veneau, fireşte, cântecele, poemele epice, odele de preamărire la adresa prinţeselor şi a celor trei cavaleri fără prihană, salvatorii lor. Regele Azaz şi Matemagicianul făcură legământ ca în fiecare an, la dată fixă, să-şi ducă împreună oştirile în Munţii Ignoranţei, până nu mai rămânea în viaţă niciun demon. Toată lumea era de acord că nicicând cetatea înţelepciune nu văzuse un carnaval mai reuşit ca ăsta, organizat din raţiuni mai nobile.

Dar până şi lucrurile atât de rafinate şi nobile au un

sfârşit. Târziu în după-amiaza celei de-a treia zile, corturile au fost strânse, pavilioanele desfăcute, totul a fost împachetat pentru plecare.

— E timpul să plecăm, anunţă Raţiunea, căci mai sunt multe de făcut.

Ascultând-o, Milo îşi aminti brusc de acasă. Dorea foarte mult să se întoarcă, dar, dintr-un motiv sau altul, nu putea suporta gândul că trebuia să plece.

— Deci e timpul să-ţi iei rămas-bun, zise Rima, bătându-l uşor cu palma pe obraz.

— De la toţi? întrebă dezolat Milo.

Privi lent în jur, la toţi prietenii pe care şi-i câştigase, cu multă luare-aminte, ca nu cumva să-l uite pe vreunul, fie şi o clipă. Cel mai mult întârzie cu privirea asupra lui Tock şi a Farsorului, cu care împărţise atâtea lucruri: pericolele, primejdiile, spaimele şi, în primul rând, triumful. Nimeni nu avusese vreodată tovarăşi de călătorie mai devotaţi.

— Nu puteţi veni şi voi doi cu mine? întrebă, cunoscând răspunsul înainte de a termina de vorbit.

— Din păcate, nu, bătrâne, răspunse cărăbuşul. Aş fi venit, dar mi-am planificat un turneu de conferinţe care mă va ţine ocupat doi ani.

— Iar aici e nevoie de un câine de pază, latră trist Tock. Milo îmbrăţişa insecta, care fu auzită mormăind ursuz, cum îi era obiceiul, *BAH*, dar ai cărei ochi umeziţi spuneau cu totul altceva. Apoi băiatul îşi aruncă braţele pe după grumazul lui Tock, ţinându-l foarte strâns un moment.

— Vă mulţumesc pentru tot ce m-aţi învăţat, le spuse Milo tuturor, în timp ce o lacrimă i se rostogolea pe obraz.

— Şi noi îţi mulţumim pentru ce ne-ai învăţat, replică regele şi, la bătaia lui din palme, automobilul mititel fu tras la scară, lustruit ca nou.

Milo se urcă în el şi, cu o ultimă privire, porni în jos pe drum, în timp ce toată lumea îi făcea cu mâna în semn de „drum bun!”

— La revedere! strigă el. La revedere! Mă voi întoarce!

— La revedere! strigă Azaz. Nu uita cât de importante sunt cuvintele!

— Şi numerele! adăugă, imperios, Matemagicianul.

— Doar nu crezi că importanţa numerelor este la fel de mare ca a cuvintelor? îl auzi Milo pe Azaz din depărtare.

— Cum să nu? replică Matemagicianul, ceva mai în

surdină. Păi, dacă…

„Aoleu! gândi Milo. Sper că nu se iau iar la harţă!” În următorul minut toţi dispărură din vedere, căci şoseaua cobora şi cotea, mergând spre casa lui.

CAPITOLUL XX. LA REVEDERE ŞI SALUT

În timp ce plăcutul ţinut alerga înapoi pe lângă maşină, iar vântul fluiera o melodie peste parbriz, lui Milo îi veni brusc ideea că lipsise de acasă câteva săptămâni.

„Nădăjduiesc că nimeni nu s-a îngrijorat prea tare”, îşi spuse el, îndemnându-şi automobilul să gonească mai repede. „Niciodată n-am lipsit atâta”.

Soarele de după-amiază târzie îşi schimbase culoarea, din galbenşofran într-un portocaliu cald şi leneş; s-ar fi zis că era la fel de obosit ca el. Şoseaua fugea în faţă, descriind o serie de curbe uşoare, care i se păreau familiare, iar în depărtare se ivi ghereta stingheră a vămii, un reper cât se poate de salutar. Peste câteva minute, ajuns la capătul călătoriei, depuse moneda şi trecu mai departe. Până să se dezmeticească de-a binelea, şedea iar în mijlocul camerei lui de acasă.

— E abia ora 18.00, observă el, căscând.

În următorul minut făcu o descoperire şi mai interesantă:

— Încă e ziua de astăzi! N-am lipsit decât un ceas! strigă Milo, uluit, fiindcă nici prin cap nu-i trecuse că atâtea lucruri se puteau întâmpla într-un interval atât de scurt.

Milo era prea obosit ca să vorbească, aproape prea ostenit pentru cină, aşa că, fără să cârtească, se duse la culcare cât de repede posibil. Se înveli bine cu păturile, examina încă o dată camera, care, cumva, i se părea diferită de cea pe care şi-o amintea, şi apoi se cufundă într-un somn profund, binevenit.

A doua zi, orele de şcoală trecură foarte repede, însă nu suficient de repede, capul lui Milo fiind doldora de planuri, iar ochii lui nezărind altceva decât ghereta

vămii şi ceea ce se întindea dincolo de ea. Aşteptă nerăbdător sfârşitul orelor şi, când, în fine, sună ultimul clopoţel, picioarele i se luară la întrecere cu gândurile pe drumul către casă.

— Mai vreau o excursie! mai vreau o excursie! Plec numaidecât! Toţi se

vor bucura să mă vadă şi…

Se opri abrupt în pragul camerei sale, fiindcă acolo unde aseară se afla ghereta vămii, astăzi nu mai era absolut nimic. Căută înnebunit în tot apartamentul, dar vama dispăruse la fel de misterios cum apăruse. În locul ei se afla alt plic de un albastru strălucitor, adresat simplu:

LUI MILO, CARE CUNOAŞTE DRUMUL îl deschise, febril, şi citi:

Dragă Milo.

Acum ţi-ai încheiat călătoria făcută prin amabilitatea Vămii Fantomă. Ne place să credem că totul a fost satisfăcător şi că înţelegi de ce a trebuit să venim s-o recuperăm. Mulţi alţi băieţi şi foarte multe fetiţe abia aşteaptă s-o folosească şi ei.

E adevărat, există încă nenumărate ţinuturi pe care ai dori să le vizitezi (unele nici măcar trecute pe hartă) şi nenumărate lucruri de văzut (neimaginate de nimeni până acum), dar suntem absolut siguri că, dacă doreşti cu adevărat, vei găsi drumul spre ele de unul singur.

Cu dragoste, al tău

Iscălitura era ştearsă şi ilizibilă.

Milo păşi trist până la fereastră şi se ghemui într-un colţ al fotoliului celui mare. Se simţea singur şi nefericit, iar gândul îi zbură departe: la cărăbuşul prostuţ şi simpatic, la siguranţa ocrotitoare a lui Tock, la imprevizibilul, neprevăzutul ZBANG, la micuţul Alee, căruia îi dorea să atingă până la urmă solul, la Rima şi Raţiunea, fără de care înţelepciunea se ofilea, la mulţi, mulţi alţii, de care avea să-şi amintească veşnic.

Totuşi, chiar în timp ce se gândea la toate astea, nu putu să nu observe că bolta cerului era de un azuriu splendid şi că un nor avea forma de corabie cu pânzele întinse. Vârfurile copacilor deţineau muguri tineri şi palizi, iar mai jos coroanele erau de un verde adânc şi bogat. Afară erau atâtea de văzut, de auzit şi de pipăit, plimbări de făcut, dealuri de urcat, omizi de observat cum se târau prin grădină. Erau voci de auzit, discuţii de ascultat cu uimire, precum şi mirosul special al fiecărei zi.

Chiar în încăperea în care se afla se găseau cărţi ce te puteau purta oriunde, chestii de inventat, de făcut, de construit şi de stricat şi toate şaradele captivante ale lucrurilor necunoscute lui: muzică de interpretat, cântece de cântat, cuvinte de imaginat, pentru a deveni reale într-o bună zi.

Gândurile îi săgetau, vioaie, în toate părţile, fiindcă totul i se părea nou, totul merita încercat.

„Ei, da, mi-ar plăcea să plec într-o nouă călătorie”, îşi spuse el, sărind în picioare, „numai că nu ştiu când voi avea vreme. Sunt atâtea lucruri de făcut aici!”